

TRANSCRIPT VAN DE RAADSVERGADERING VAN GEMEENTE HAARLEM
d.d. 5 november 2018

1. Programma Behandeling van de Programmabegroting 2019-2023

2. Vaststellen Programmabegroting 2019-2023

De voorzitter: Dames en heren, ik verzoek iedereen om te gaan zitten en de gesprekken ook te staken, zodat het gesprek kan beginnen. Ik open de vergadering. Wij zijn hier bijeen als raad van de gemeente Haarlem, gemeenteraad van Haarlem, om de begroting te behandelen en uiteindelijk ook vast te stellen. Het lijkt mij tenminste wel een prettig resultaat van de besprekingen. We doen dat in twee sessies: vanavond en donderdag. En we beginnen met de raad. Even over gehad van moeten we de klassieke volgorde hanteren. Omdat ik heb geleerd dat u ook hecht aan tradities en de klassieke vormen geef ik als eerste het woord aan mevrouw Sterenberg van de VVD.

Mevrouw Sterenberg: Ja, dank u wel, voorzitter. Churchill zei ooit: kritiek is misschien niet aangenaam maar het is nodig. Het vervult dezelfde functie als pijn in het menselijk lichaam. Het roept om aandacht voor een ongezonde toestand. Kritiek zult u vanavond dan ook krijgen op de begroting die wij bespreken. Maar vergeet niet: u kunt nog ingrijpen en bijsturen. U kunt een ongezonde financiële toestand nog gezonder maken. Dat vergt samenwerken: niet alleen met de coalitie maar ook met de oppositie en onze inwoners. Voorzitter, een nieuwe begrotingsbehandeling. Een onwijs dik papier waar we steeds korter over mogen praten, en we zullen zien waar dat de stad zal brengen. Maar nog veel belangrijker, we willen dat onze inwoners kunnen meepraten en -denken. 178 keer komt het woord inwoners in de begroting voor, maar het college is het voor hen de begroting – ruim 300 pagina's – om in één infographic. Voorzitter, is dit hoe wij onze inwoners serieus willen nemen? Dit stuk leest allesbehalve plezierig weg. Het staat vol proza, onbegrijpelijke alinea's en zelfs conceptuele stukken, terwijl wij gewoon simpelweg willen lezen: wat gaan we doen, hoe gaan we dat doen, wat gaat dit ons kosten en wat betekent dit voor onze financiële positie? Iets wat onze inwoners ook zullen willen weten. Daarom dient de VVD namens de gehele oppositie de motie Betrokkenheid: het moet van twee kanten komen in, waarin de oppositie het college oproept ervoor te zorgen dat de begroting van 2020-2024 voor alle lezers prettig leesbaar is. Zoals gezegd: wij moeten onze inwoners transparant kunnen uitleggen wat wij als gemeente gaan doen. Want ook onze inwoners betalen mee aan de uitgaven uit dit stuk. En dat brengt ons op het volgende onderwerp, de financiën en de lokale heffingen. Het is de eerste begroting van dit college. Maar niet de eerste keer dat we de financiële discipline van dit college onder de loep nemen. En de VVD vindt de verhoging van de schuld een verslechtering van onze solvabiliteit en onze uitgeputte belastingcapaciteit onbestaanbaar. U kiest ervoor om de plaatjes hierover op te groenen. Daar slaagt u beter in dan in het schrijven van een duurzaamheidsparagraaf; daar is nog niks concreet aan. Voorzitter, met het financiële beleid zal het college er niet in slagen om een toekomstige crisis op te vangen. Regeren is vooruitzien en niet vooruitschuiven. Dit college heeft de mond vol over een duurzame toekomst, maar in de bomen die u zult planten zal helaas geen geld hangen. En daarom dient de VVD twee moties in. De eerste motie is Cofinanciering vraagt ook om eigen geld. En daarin roepen wij op tot een onderzoek naar het instellen van een investeringsfonds voor projecten waarvoor we nu geen geld kunnen regelen '...' hier geen ruimte voor in is in de begroting. Ik zie een interruptie

De heer Berkhout: Voorzitter?

De voorzitter: Ja, de heer Berkhout.

De heer Berkhout: Ja, ik was even benieuwd want de VVD steekt hier af met de ene naar de andere motie. Klopt het dat ik die ... Ik heb heel veel moties voorbij zien komen, laat ik daarmee beginnen. Maar deze moties nou net weer niet. Waar komt dat dan vandaan? Want ze komen nu uit de hoge hoed.

Mevrouw Sterenberg: Ja, dat klopt. Wij bouwen ons verhaal op aan de hand van moties. En wellicht zijn deze nu toe dus u kunt deze nu luisteren en dan kunt u donderdag beslissen of u die wilt steunen.

De heer Berkhout: En die zien wij dan later verschijnen?

Mevrouw Sterenberg: Die zijn inmiddels naar de griffie verzonden. De VVD groep dus in deze motie op tot een onderzoek naar het instellen van een investeringsfonds voor projecten waar we nu geen geld voor hebben, omdat hier geen ruimte voor is in de '...'. Terwijl wij allemaal weten dat deze projecten met toekomst noodzakelijk zullen zijn, zoals bijvoorbeeld de Papentorenvest-garage. Als we '...' projecten ... Oh, mijn microfoon valt een beetje uit merk ik. Als we geld voor dit soort projecten bij het Rijk of de provincie los willen maken, zullen we ook met geld aan de tafel moeten zitten. Pas dan kun je meepraten. En de tweede motie die de VVD in zal dienen is de motie Anticyclus-beleid is gezond beleid. Wij roepen daarin op tot een voorstel van het college bij de kadernota, waarin het college zal aangeven waar wij in tijden van crisis kunnen snijden. Regeren is immers vooruitzien en keuzes maken. En daar kunnen we ons maar beter goed op voorbereiden. En dan de lokale lastendruk. Wij zijn kampioen hoge woonlasten en u gaat daar gewoon mee door. Terwijl wij nu juist de lasten zouden kunnen verlagen. In goede tijden geeft u wat terug aan de bewoners en in slechte tijden heeft u ook iets van de inwoners genomen. U kiest anders en u laat de lokale lastendruk stijgen in 2019 met 10%. Onze woonlasten stijgen bovendien bovengemiddeld en zijn bijna 12% hoger dan het gemiddelde van de grote gemeenten. Toch wordt de Haarlemse inwoners ieder jaar voorgehouden dat de kosten niet stijgen. Nee, de gemeente past slechts een inflatiepercentage toe. Dat kunnen wij gerust een inflatiespook noemen of een verkapte tariefsverhoging. Wat doet het college namelijk? Het college kiest voor het gemak het hoogste inflatiecijfer van een jaar. Zou het dit college dan niet sieren om de stijging van de lasten te temperen door voortaan slechts het gemiddelde inflatiecijfer van die afgelopen 12 maanden toe te passen? En daarom dient de VVD de motie Temper de stijging van de lokale '...'. En nu ga ik over naar een van de meest besproken onderwerpen, het wonen. De commissie Ontwikkeling zal de komende jaren vergaderrecords gaan verbreken. Ieder project dat voorbijkomt wordt namelijk '...' 40% sociale woningnood. En het is nu al duidelijk dat dit een vertragende factor gaat vormen. De VVD onderstreept de bouwambities van het college maar volgens de cijfers in deze begroting gaan we deze ambities niet eens halen. Wat gaat u eraan doen om de woningbouw wel te versnellen? De VVD is zich ervan bewust dat de invloed van de gemeente beperkt is. We hebben immers beperkt grondbezit. Maar we willen wel graag kijken ...

De voorzitter: U heeft opnieuw een interruptie. Mevrouw De Raadt.

Mevrouw De Raadt: Ja, dank u wel, voorzitter. Even kijken, want nu raakt u mij kwijt. U houdt eerst een betoog over anticyclisch begroten. Dat zou betekenen dat we dan op dit moment juist niet gaan investeren. En 30 seconden later houdt u opeens een betoog over dat we extra woningen moeten gaan bouwen. Maar daarvoor moeten we toch juist investeren? We moeten toch ook zorgen dat we de voorzieningen op peil houden voor al die woningen die de VVD wil gaan bouwen?

Mevrouw Sterenberg: En daarvoor zou het het college sieren als zij ook prioriteiten gaan stellen en gaat kijken wat doen we wanneer. En waar ligt de prioriteit? En de prioriteit ligt onder anderen uiteraard op woningbouw, maar er zijn ook onderwerpen waar dit college het geld aan uitgeeft die misschien minder belangrijk zijn.

Mevrouw De Raadt: Ja, dat is geen antwoord op mijn vraag. Ik zal hem concreet te maken: wilt u wel nu investeren, onder anderen in woningbouw en de daarbij behorende voorzieningen, of wilt u dat niet en dan dient u de motie anticyclisch begroten in? Het is of-of; het kan niet en-en. Of-of.

Mevrouw Sterenberg: Nou, die en-en hebben wij al veel vaker tegen u gebruikt. En de of-of. Het is voorbereid zijn op ontwikkelingen die gaan komen. En volgens mij begrijpt u prima wat wij bedoelen. U wilt ook volgens mij een Papentorenvest-garage. Daarvoor is nu geen geld, dus zullen wij ons moeten gaan voorbereiden op de toekomst. En dan zijn er ook bijvoorbeeld gelden, zoals de verhoging van de minimagelden, die even achterwege zou kunnen laten om uw prioriteiten elders te stellen.

De voorzitter: Mevrouw Leitner. Sorry, ik begrijp dat u nog het wilt afmaken. Mevrouw De Raadt nog even eerst.

Mevrouw De Raadt: Ja, want mevrouw Sterenberg zegt: u begrijpt het best. Ik begrijp het oprecht niet. Anticyclisch begroten zou zijn dat we nu niet gaan investeren. Dat is wat u wilt. En 30 seconden later zegt u: we willen juist wel investeren want we hebben een Papentorenvest-garage nodig. Mevrouw Sterenberg, welke is het nou? Wilt u anticyclisch begroten en niet investeren? Of wilt u wel investeren in woningbouw en een parkeergarage?

De voorzitter: Mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Nou, volgens mij wilt u mij hoe dan ook niet begrijpen. Mevrouw Leitner had volgens mij ook een interruptie.

De voorzitter: Ja, mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Nu wachten jullie ook. Wat netjes. Ik wilde mevrouw Van den Raadt even aanvullen want zij bedoelt volgens mij een hele simpele vraag: welke investeringen uit het investeringsplan ziet de VVD liever niet?

Mevrouw Sterenberg: Nee, we gaan verder vooruit kijken en kijken wat we in de toekomst nog meer willen en bereiden ons daar ook voor. Dus wij weten dat we een Papentorenvest-garage willen en gaan daar ook op voor sorteren, zodat we ook geld hebben voor als we dan aan de tafel willen met de provincie of het Rijk.

De heer Boer: Voorzitter, even van de orde. Misschien heeft u het al zelf door, maar mevrouw Sterenberg is a) niet in beeld en de microfoon stoort.

De voorzitter: Dat is waar wij druk mee bezig waren. Daarom zal u de griffier ook heen en weer lopen. Dus wij proberen dat op te lossen. Nee, nee, nee, daarna krijgen we u hopelijk veelvuldig nog een beeld. Maar gaat u toch verder.

Mevrouw Sterenburg: Ja, dan keren wij terug naar het wonen. Want we zullen gaan '...' Allemaal dat de 40% sociale woningeis een vertragende factor gaat worden. De VVD ondersteunt dus wel degelijk de bouwambities van het college, maar we hebben dus die beperkte invloed daarop. Dus willen wij gaan kijken: wat kunnen wij pragmatisch doen om er wel voor te zorgen dat we de woningnood oplossen? En die 40%-eis werkt nu verdragen. Wij willen ook dat de wachtlijsten worden weggewerkt en daarom hebben we naar een oplossing gezocht. En die oplossing bieden wij aan in de motie Een doorstroomwoning is ook sociaal. En daarin roepen

wij het college op te onderzoeken of een percentage van de nieuwbouwprojecten in het middeldure of dure huur- of koopsegment gereserveerd kan worden voor doorstromers vanuit een sociale huurwoning, en dit percentage mee te tellen als sociaal, omdat dat bijdraagt aan de beschikbaarheid van sociale huurwoningen in de stad. Er komt een sociale huurwoning vrij en mensen schuiven door van de wachtlijst naar een woning.

De voorzitter: Mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Mevrouw Sterenberg, u mij dan ook uitleggen hoe wij zorgen dat het echt sociaal is en die sociale huur of die niet sturen u niet binnen de kortste keren vrijemarkthuurling is? Want dat is dan toch wel het grootste probleem wat we hier hebben.

Mevrouw Sterenberg: Ja, volgens mij heeft degene die vanuit de sociale huurwoning doorstroomt er geen baat bij om die woning zelf direct door te verkopen. Want die wil ook een dak boven het hoofd. Die geeft inwoning vrij, die nu in de sociale huurwoning zit; die daar eigenlijk niet meer in zou overzitten omdat die inmiddels voldoende verdient om een woning te kunnen kopen of huren die niet binnen de sociale huurgrens valt. En zo komt er inwoning vrij voor iemand die op de wachtlijst staat. Volgens mij moet u als PvdA er ook blij van worden.

Mevrouw Verhoeff: Mevrouw Sterenberg, mijn vraag was iets anders. Enerzijds begrijp ik dat u pleit toch voor een anti-speculatiebeding als het over verkoop gaat. Mijn vraag ging over huur. Als mensen daarin uitstroomden naar de middeldure huur, hoe zorgen wij dan in uw model zodat het allemaal heel sociaal blijft en het optimum wordt gerealiseerd dat die huurwoningen door die huisbaas niet binnen de kortste keren naar het topniveau worden gebracht omdat er namelijk nog heel veel vraag is?

Mevrouw Sterenberg: Goede vraag. Nou, wij verzoeken het college om in onderzoek en die zal al die facetten ook doorgeven. Maar volgens mij moet u blij zijn, net als ons, dat wij op zoek gaan naar pragmatische manieren om doorstroming te realiseren waardoor er woningen vrijkomen.

De voorzitter: Mevrouw Sterenberg, ik zit nog met het probleem dat u niet een beeld hebben - althans, de luisteraars u niet in beeld hebben. Dat is jammer. Als u nou even ruilt met één van uw burens en dan opnieuw inlogt, misschien lukt het dan beter.

Mevrouw Sterenberg: Nou, we gaan het zien of we te zien zijn. Kijk, nou. Ik zal mijn haar nog even extra goed doen. Opnieuw. Ja, stop de tijd. Terug naar de tijd. Nee, wat ook creativiteit vergt is het terugdringen van het aantal auto's op straat.

De voorzitter: De heer Aynan.

De heer Aynan: Dank u wel, voorzitter. Oh, 28 minuten. Het klinkt heel sympathiek, doorstromen. Ja, ik heb meer tijd dan D66. Maar tot mijn grote verbazing niet meer zetels.

De voorzitter: Ik zou snel doorgaan want dit heeft u in ieder geval binnen.

De heer Aynan: Een vraag voor mevrouw Sterenberg: het klinkt natuurlijk heel sympathiek, bouwen voor doorstroming. Maar wat wordt er concreet aan sociale huurwoningen bijgebouwd in uw plan?

Mevrouw Sterenberg: Nee, wij zorgen dat wat er gebouwd gaat worden, dat als daar mensen doorstromen dat we dat stimuleren. Volgens mij ... U kunt op zoek gaan naar allemaal haken en ogen, maar volgens mij wilt u

ook gewoon dat de woningen beschikbaar komen voor sociale huur. En daarnaast zegt de VVD ook: bouwen, bouwen, bouwen. Ga bouwen. En hebben we onze zorgen geuit dat er nu te weinig wordt gebouwd. Maar ondertussen moeten wij gewoon pragmatisch zijn. We hebben een enorme wachtlijst. Ook de VVD wil die graag weer zien. En bekijken dan creatief: wat kunnen we daaraan doen? En alle beetjes helpen.

De heer Aynan: Nee, maar daarom is uw plan ook sympathiek, voorzitter. Maar het gaat mij om het feit dat we middeldure huurwoningen of koopwoningen gaan optellen, want dat is uw plan, bij het aantal gerealiseerde sociale huurwoningen. En daar is dus concreet helemaal geen sprake van.

Mevrouw Sterenberg: Nee, wij gaan zorgen dat we de wachtlijst wegwerken door mensen die nu in een sociale huurwoning zitten oma die daar niet in hoeven te zitten, doorstromen. En dat iemand die op die lijst staat, wachtlijst staat, in een sociale huurwoning terecht komt. En dan kunnen we heel erg naar de cijfertjes gaan kijken naar 40%-eis. Maar uiteindelijk willen we toch gewoon allemaal dat die wachtlijst wordt weggewerkt?

De voorzitter: Mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Ik wilde mevrouw Sterenberg een beetje steunen, maar dat gaat niet goed want ik heb de motie nog niet gezien. Dus misschien dan toch als u nou de motie van tevoren had toegestuurd, had ik u hier een beetje kunnen helpen. Het klinkt interessant, we gaan het goed bestuderen.

Mevrouw Sterenberg: Nou, gelukkig hoeft u pas donderdag te stemmen en heeft u nog alle tijd om het te bestuderen. Dat waren de interrupties. Dan gaan we over naar ...

De voorzitter: Ik begrijp dat de heer Aynan, die wil toch nog een interruptie plaatsen. De heer Aynan.

De heer Aynan: Ja, wat de VVD die zegt: bouwen, bouwen, bouwen. Maar in dit plan worden dan voor de middel- of hoge huren of kopen gebaat, en vervolgens probeert via een soort wisseltruc alsnog het sociale huur te maken. En dat is wat u er ook bij moet vertellen.

Mevrouw Sterenberg: Hier, in dit geval kan het dus en-en zijn. Dan gaan we door naar een onderwerp wat ook creativiteit vergt. En dat is dus het terugbrengen van het aantal auto's op straat. Want ja, ook daar vindt u de VVD aan uw kant. Zolang het geen wegpesten betreft en men de auto's nog wel ergens kwijt kan. En met uw bezuinigingsmaatregelen heeft u ruime meeropbrengsten op het parkeren binnengehaald. En als je dan echt wilt dat de auto van de straat de garage ingaat, verzoeken wij het college om de meeropbrengsten toe te passen om dit doel te bereiken. En daarom dient de VVD de motie Tarieven doen bewoners bewegen in, met het verzoek om een onderzoek te doen om te kijken of de meeropbrengsten parkeren gebruikt kunnen worden voor het verlagen van de abonnements tarieven voor bewoners van parkeergarages. Dat is dubbele winst. En ambitieus is de raad ook als het gaat om een toegankelijke stad. De VVD heeft veel respect voor de positieve houding van de ambassadeurs van het Jaar van de Toegankelijkheid en hun liefde voor onze mooie stad. Met pragmatische wensen en zaken zien zijn verbeteringen. Eén daarvan was dat het voor slechtzienden onwijs onhandig is dat de borden voor werkzaamheden vaak heel laag hangen. En daar stoot je in de smalle straten van Haarlem maar zo je hoofd tegen. En sinds de ervaring denk ik daar eigenlijk bij ieder geel bord aan, dat ik tegenkom. Zou iemand met een tikstok daar tegenaan lopen? En dus wil de VVD ook hier graag pragmatisch zijn en het college oproepen om ervoor te zorgen dat er voortaan bij het plaatsen van deze borden ook rekening houden met deze inwoners. Het is een kleine moeite maar het maakt een groot verschil. Tot zover de eerste termijn van de VVD.

De voorzitter: Dank u wel. Wij haasten ons naar de heer Berkhout als woordvoerder van GroenLinks.

De heer Berkhout: Ja, dank u wel, voorzitter. Vanavond bespreken we de begroting, maar voordat ik daarop ingaan wil ik eigenlijk nog even mijn steun uitspreken aan u, burgemeester. Want wellicht dat het voor sommigen inmiddels hier al normaal begint te worden, dat we onder beveiliging naar binnen moeten. Dat is het natuurlijk niet. Dus nogmaals: burgemeester, wij staan achter u en respecteren de manier waarop u hiermee omgaat. Maar dan de begroting. Over naar de orde van de dag. Nee, de eerste begroting van deze nieuwe coalitie. Een uitwerking van ons coalitieprogramma, Duurzaam doen. Daadkracht voor een groen, groeiend, sociaal en leefbaar Haarlem. Nou, daar vindt u van alles wat in terug. En deze begrotingsbehandeling is dan ook een manier, zo moeten we hem ook zien, om even op een nieuwe stijl dit ook te gaan behandelen. Immers, de begroting is een uitwerking en concretisering van de kadernota. En zo gaan wij hem ook behandelen. En zo heb ik al gezien, zo behandelt iedereen hem. Dus dat is helemaal mooi. Dat neemt niet weg dat wij ook wel ... Ja, want dat betekent dat de kadernota ongeveer het summum gaat worden van wat wij hier doen. Dat wordt echt het je-van-het. Maar desalniettemin ben ik altijd erg verrast door de creativiteit van onze Raad en we zullen alle moties met veel enthousiasme bekijken. En ook kan ik eigenlijk nu al niet wachten tot de speech van de nestor aanstaande donderdag. Maar daar dan toch over. Ja, eigenlijk: ons eerste compliment geen juist wel naar die begroting in één oogopslag. Het is juist wel dat versimpelen van wat hier doen in plaats van zo'n lijvig stuk neer te kwakken. Dus: goed gedaan. Simpel en duidelijk. En dan hoeft je niet een overbodige website, maar gewoon in een overzicht: wat doen we hier? Daar bereik je meer mensen mee. Dan: we zijn op weg met duurzaam doen. En je hoeft maar om je heen te kijken of het nieuws te lezen om te zien dat dat duurzaam doen harder nodig is dan ooit. Om de klimaatverandering te lijf te gaan. De beelden van Italië waar ik las dat 14 miljoen bomen ontworteld zijn, de ...

De voorzitter: De heer Visser heeft een interruptie. De heer Aynan gaat eerst.

De heer Aynan: Mijnheer Berkhout, komt hij nog terug op de afdeling sociaal of zal ik maar meteen interrumperen? Want daar begon u mee.

De heer Berkhout: Daar kom ik nog op terug.

De voorzitter: De heer Visser.

De heer Visser: Ja, u had het over duurzaam doen. Nu heb ik nog geen enkele motie van GroenLinks gezien. Komen er nog moties van GroenLinks?

De heer Berkhout: Nou, laat ik dan ook maar met de deur in huis vallen: misschien komen er in de tweede termijn nog moties. Maar dit hele pakket, die hele begroting die hiervoor ligt, barst van de acties qua duurzaam doen het komend jaar. En ik denk, en dat is misschien – maar dat mag het college zelf vertellen – het feit dat eigenlijk op alle moties afwijzen dus gereageerd kan er zo mee maken hebben dat hier voor een focus wordt gekozen. Want als je goed heeft gekeken in de begroting staat er echt in berg werk te wachten in 2019. En hoe graag wij ook willen, bij hebben ook hele creatieve ideeën als het erop aankomt, hoe graag wij ook willen denken wij dat elke extra motie op dit vlak nog meer een aanslag geeft op die capaciteit die daarmee gemoeid gaat. Dus vandaar geen moties op dit moment.

De heer Visser: Nou, dat stelt mij toch wat teleur. Want er zijn nogal wat duurzaam doen moties van verschillende partijen die allemaal worden ontraden. Bijvoorbeeld de P&R-trein bij station Spaarnwoude. Dat zou u toch pijn in het hart moeten doen, dat daar nu reizigers voor het OV worden weggejaagd. De motie over

een nieuwe buslijn in Haarlem, kan het Houtplein ontlasten maar voorkomt ook dat volle bussen voorbijrijden zonder dat mensen kunnen instappen. Al die moties worden ontraden. Dus wat vindt u ervan dat het college al die duurzame moties ontraadt? En ik zou toch een meer positieve reactie van u verwachten.

De heer Berkhout: Nou, mijnheer Visser, ik snap uw retorische truc om na 30 seconden in mijn betoog al uw moties te gaan vertellen. Daar zit ik even nog niet op te wachten.

De heer Visser: Het gaat ook om moties van andere partijen ...

De heer Berkhout: Ja, uiteraard. Maar ik hoorde alleen doen moties op dit moment, dus daar ga ik nog even niet op in op dit moment.

De voorzitter: Mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: U bedoelt dat de begroting barst van de duurzaamheid aan negen conceptuele pagina's? Dus dat u dat nog niet rond heeft. En daarnaast heeft hij zelf wel een motie ingediend aangaande de laadpalen, iets waar de VVD al jaren om roept.

De heer Berkhout: Oké, ja. Maar u had een mooi bruggetje naar die negen conceptuele pagina's. Want ja, dit coalitieprogramma heeft een klimaatbegroting voorgesteld. En een klimaatbegroting, dat klinkt misschien heftig voor sommige partijen om aan maar eigenlijk wat dat met zich meebrengt is dat hele organisatie moet gaan denken in de trant van: wat levert dit nou op de lange termijn op? Waar kunnen wij in alles wat wij doen die ambitie realiseren? En dan kan iedereen in de stress schieten als ze in dat dossier opeens negen pagina's zien; dat betekent dat we naar een donut-economie moeten kijken of dat betekent dat we naar de totokosten of ownershipgedachte moeten kijken. Dat is wel waar het begint om uiteindelijk deze hele ... Daarom, mijn lofuitingen waren ook in mijn tweede alinea nadat er een poging wordt gewaagd om zoiets financieels zoals in begroting om te zetten als instrument voor de verduurzaming van onze stad. Echter, maar daar zal ongetwijfeld PvdA meer op toelichten hoe wij daar graag betrokken bij willen worden. Wat ik daar ook las, is dat eigenlijk daar als uitgangspunt ook de Global Goals worden gehanteerd. Nou, dat is weer zo'n punt wat wij ook in ons coalitieprogramma hebben staan. En het is wat ons dan betreft dan ook een kleine stap om definitief Global Goals-gemeente te worden en dat bordje op te hangen. Hoewel we graag in een reactie van het college.

De voorzitter: De heer Aynan.

De heer Aynan: Nou, dat was voor mij juist een kleine teleurstelling, mijnheer Berkhout. Want inderdaad: het zijn negen pagina's. En bij de kadernota had u al toegezegd van in de begroting wordt het concreter. En nu lees ik in de begroting: in de kadernota wordt het concreter. Dus daar zit wel een beetje een teleurstelling in.

De heer Berkhout: Snap ik. Het kan niet snel genoeg gaan. Maar ik vind het een mooie eerste stap en de kadernota is over een half jaar. Dan, als wij verdergaan naar duurzaamheid: de energietransitie. Het is 2018. In huis heeft een deur, een paar ramen en geen gasaansluiting, zoals mijn collega Drost altijd zegt bij commissie Ontwikkeling. En dat is eigenlijk ook wel het uitgangspunt. Zelfs de VVD sluit daar vaak bij aan in de commissie Ontwikkeling. Dus wij verwachten ook volgend jaar hier in grote stappen. Met een routekaart per wijk voor heel Haarlem. En met die eerste stappen naar die put in Meerwijk voor schone energie. Maar ook door nu echt vaart te maken met de laadpalen; u zei het al, VVD. Er zijn er 300 beloofd; wij vragen ze graag snel te plaatsen. Een reactie.

De voorzitter: De heer Aynan heeft nog een interruptie.

De heer Aynan: Waar parkeer je in dat huis met die deur en het raam?

De heer Berkhout: Hopelijk niet in het huis.

De heer Aynan: Maar waar wordt geparkeerd in uw plan, met dat gasloos wonen?

De heer Berkhout: Ik vermoed dat u nog meer wilt zeggen dan ... Wat wilt u horen?

De heer Aynan: Nou, gewoon zoals ik het zeg: gaat u ondergronds parkeren of ... Hoe gaat u dat parkeren oplossen? Want we kunnen wel gasloos bouwen maar wat doen we met het parkeerprobleem?

De heer Berkhout: Dat is wezenlijk iets anders dan gasloos bouwen. Daar ben ik ook nog niet. En dat gaat mij ook, als ik het nu gaat uitleggen, mijn hele spreektijd kosten. Maar wij gaan wel van parkeernormen naar mobiliteitsplannen. Dat kunt u ook in de commissie Ontwikkeling zien. En dat is ook in het coalitieprogramma onder anderen. En dat vraagt onder anderen om creatiever om te gaan met die parkeernorm. En er is ook een onderzoek gepland; komt van alles op u af. Ik ga graag door.

De voorzitter: Dank u wel. Ja, op de een of andere manier zijn er een hoop mensen die u graag wil interrumperen. Even kijken. De heer Hulster.

De heer Hulster: Ja, u heeft het over gasloos bouwen, maar in deze begroting staat dat we in 2030 klimaatneutraal zijn 10 jaar later pas gasloos. Dus 10 jaar lang blijven we nog heel veel ... Zijn we klimaatneutraal maar blijven we nog wel heel veel CO2 uitstoten. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De heer Berkhout: Dat is balen, maar het is gewoon technisch - en dat weet u ook, want u bent hier best wel in onderlegd – niet mogelijk om in 10 jaar de hele stad, 73.000 huishoudens, van gasloos energie te voorzien. Dat vraagt om een infrastructurele aanpassing die zijn weerga niet kent. Dan zijn wij een grote bouwput, dus helaas is dat niet mogelijk.

De voorzitter: Ja, de heer Van den Raadt. Iedereen wil zijn spreektijd er zo snel mogelijk doorheen jagen. De heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, dan kunnen wij zo snel mogelijk naar huis, voorzitter. Maar ja, jammer dat het natuurlijk niet dan lukte in die tijd. Maar hoeveel geld hebben we er ongeveer voor nodig om dan dat huis te krijgen wat hij voor ogen heeft?

De heer Berkhout: Ja, ik vind het toch lastig want er worden nu zulke summiere ... Nee, ik vind het ook een te summiere vraag om nou gewoon mee om te gaan.

De heer Van den Raadt: Dan doe ik hem ietsje langer; de ben ik de mensen door mijn spreektijd heen. Nou ja, u schetst dan zo'n mooi huis. Daar heb ik wel interesse in. Maar dan zou ik dat willen. Hoeveel moet ik er dan voor betalen? Of gaat dan de gemeente ... We praten nu over de begroting: hoeveel is de gemeente dan bereid om daarvoor te zorgen dat dat allemaal in orde komt? Dat staat allemaal in deze begroting en daar hebben we ook het geld voor.

De heer Berkhout: Oké, ik probeer u te begrijpen. U zegt: die gasloze woning, dat gaat heel veel extra kosten. Staat gewoon in het bouwbesluit er deze 1 juli, dus het is gewoon de norm. En wat dat betreft, als u kijkt op langere termijn of korte termijn is dit ... Energie last heb je niet meer. Dan heb je geen energielasten meer. Mag ik door, voorzitter?

De voorzitter: Ja, nog een keer en dan vind ik inderdaad dat we eerst maar eens even moeten gaan luisteren voordat we interrumperen. Dit is nauwelijks meer interrumperen; dit zijn gewoon allemaal vragen. Maar de heer Aynan.

De heer Aynan: Ja, ik zal hem concreter stellen. Nul op de meter, mijnheer Berkhout, bij de Molenaarswoning. Dat is natuurlijk een goed streven maar weet u wat dat gekost heeft? Want daar refereert de heer Van den Raadt aan: dat heeft € 90.000 gekost. Dat is onbetaalbaar voor een gewone Haarlemmer.

De heer Berkhout: Het verduurzamen van bestaand bezit kan soms meer kosten, inderdaad. Maar ik had het nu over nieuwbouw. Ik vind het wel lastig, mijnheer Aynan, u mij nu al zes keer op rij interrumpeert terwijl u ook in eigen termijn heeft en wij dit kort gingen houden. Ik ben nog niet eens bij mijn eerste alinea ongeveer.

De voorzitter: Goed, u gaat wat mij betreft nu verder. De heer Berkhout. Nee, u mag zo meteen interrumperen maar zijn nu zes interrupties geweest. Dus wat er nu komt kan geen interruptie meer zijn op de heer Berkhout. Dat is gewoon een vervolgvraag. Eerst gaat de heer Berkhout verder met zijn betoog.

De heer Berkhout: Dank u, voorzitter. Ik ga overigens altijd graag in discussie met de heer Aynan, maar nu kan ik echt mijn verhaal niet afmaken. Oké. Dan de afvalstoffenheffing, daar hoop ik ook op veel interrupties. Hij loopt op en dat is vervelend. Maar dat heeft te maken, zoals de ChristenUnie volgens mij in technische vragen duidelijk heeft uitgezocht, onder anderen met hogere belastingen voor verbranding en lagere opbrengsten van scheiding. Het zal blijven oplopen. Wij riepen in 2015 al op om niet langer het vuilste jongetje van de klas te zijn. Haarlem doet het namelijk niet zo goed als het gaat om aantal kilo's restafval. Daarom zetten wij ook stappen met sparen, doen we al jaren. Maar dat kost ook geld. Desalniettemin heeft het coalitieprogramma een ambitie, en heeft ook gezegd: wij maken die hoognodige keuze om afvalscheiding op een eerlijke manier te gaan belonen. Let wel: niet straffen, maar belonen. Dat zal de enige manier zijn wat ons betreft om het aantal kilo's restafval structureel naar beneden te brengen. Wat ook helpt is de invoering van een ja-ja-sticker, want dat bespaart al gauw kilo's reclamemateriaal. Vraagt u het maar aan Trots. Wij zijn erg benieuwd hoe het hiermee staat. Dan even over naar wonen. Op dit vlak, de VVD zei het ook al, hebben wij als coalitie hoge ambities en daar zijn we trots op. 40-40-20 is de nieuwe norm bij nieuwbouw. Voor zover ik het verhaal van de VVD kon volgen lijken zij meer richting 20-60-20 te gaan, maar daar gaan wij niet in mee. 10.000 woningen is het streven en dit nieten wij ook vast, mijnheer Garretsen, aan de woonvisie. Echter, zorgen voor meer betaalbare woningen blijkt behoorlijk weerbarstig te zijn en dat hebben wij de eerste maanden van deze nieuwe coalitie ook kunnen volgen. Wij zijn nou eenmaal een van de duurste steden van dit land. En de corporaties hebben het zwaar: dat hebben ze in de prestatiebiedingen laten zien. Projectontwikkelaar een klagen steen en been. En ook zat er helaas, wethouder Roduner, veel meer in de pijnpijn dan gehoopt. Maar wat ons betreft zitten we hier een nieuwe norm neer. Niet zozeer voor de komende jaren 2019-2020, maar voor de lange termijn. Iedereen in Haarlem moet hier betaalbaar kunnen wonen en dan moet je zulk soort maatregelen nemen. Overigens zijn we wel optimistisch over de rol voor een projectontwikkelaar hierbij. En eigenlijk gesterkt door in inspraakbijdrage van de commissie Ontwikkeling vorige week, waarbij een van de ontwikkelaars zei waar maar liefst 70 kleine sociale huurappartementen kunnen realiseren in de Egelantier. Er is best al wat mogelijk als je daar de markt in bij betrekt. Maar, en ik zag nu meerdere partijen moties indienen - halsoverkop eigenlijk, om Haarlemmers toch maar zoveel mogelijk Haarlemmers ... Of Haarlemse huizen voor

Haarlemmers. En dat lijkt ons op dit moment niet de goede weg. Er zijn wel instrumenten om te bekijken hoe daarmee om kunnen gaan. Worden hier ook een voornemen om iets met doorstroming te doen. Maar deze klonk wel heel erg beperkend, dus daar gaan wij niet in mee. Mooi, geen interrupties. Oké. Wij zijn een sociale stad ...

De voorzitter: Dit is de goden verzoeken. Of niet de goden, maar mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Nou, u kan als voorzitter ook wel iets beter opletten. Maar ik heb met veel belangstelling natuurlijk de hele theorie rond die donut gelezen. Dat we die zelf gingen maken. En een van de belangrijkste dingen is natuurlijk dat geloof niet meer in groei, groeiverslaafd; nou, allemaal onheilsboodschappen. En u verkondigt natuurlijk met blij gemoed dat we hier 10.000 woningen bij gaan bouwen. Dat is natuurlijk echt een groei. Alles gaat hier groeien. Hoe verhoudt zich dit tot elkaar, die donut en uw groeiplannen voor de stad?

De heer Berkhout: Nou, volgens mij zit er wel een behoorlijke verhouding. Kijk, er zitten wel grenzen aan de groei. En dat hebben wij ook gezegd met die 10.000 woningen. Dat zou ongeveer de max wat in Haarlem daar zo wel mogelijk is voor de komende jaren. Je kan het verdichten et cetera, maar het idee vanuit die donuteconomie is ... Ik laat mij nu toch verleiden om hier een heel uitgebreid antwoord op te geven, merk ik. Maar je moet kijken waar bevinden die grenzen zich dan? Nou, we hebben dat in ... GroenLinks gaat al jaren in mee, dat daar op een gegeven moment een grens is aan het aantal woningen wat hier deze stad gebouwd kan worden. Oké, ik wilde door. Want naast duurzaamheid een betaalbare woningen is de kernboodschap van het coalitieprogramma dat we een sociale stad zijn. Vandaar ook een verhoging van het bereik van de minimale regelingen naar 120 en misschien wel naar 130%. Vandaar ook de keuze voor Domus Plus in onze stad. Wij kiezen voor het bestrijden van schulden en het in gesprek gaan met mensen die in de bijstand zitten. Komend jaar gaan wij nieuwe afspraak maken over de sociale basis om aan waarin wij pleiten voor meer ruimte voor maatwerk en kleinere initiatieven/zelforganisaties. Wij zijn blij met de sociale wijkteams.

De voorzitter: De heer Smit.

De heer Smit: Excuses, mijnheer Berkhout. U zei net: wij willen de grens optrekken van 120% naar 130% en daarom Domus Plus. Die verbinding moet u even leggen. Ik dacht dat u dat zei.

De heer Berkhout: Nee, dat zei ik niet, mijnheer Smit.

De heer Smit: Oh, wat zei u dan?

De heer Berkhout: Nou, misschien een punt. Een punt, zei ik. Nieuwe zin.

De heer Smit: Nee, dan vraag ik ook niet naar de verbinding want die is er niet.

De heer Berkhout: Fijn. Heerlijk. Heerlijk, dat soort interrupties. Nee, wij zijn blij met de sociale wijkteams en daar wilden wij nog op aanhaken, want wij zien die vervullen een essentiële rol in onze stad. Maar we zien ook een kans, een rol weggelegd als het gaat om duurzaamheid. Juist hier kunnen energietips een groot verschil maken. Wij horen graag een reactie van de wethouder. En tot slot zijn wij verheugd, en dat zien wij ook in de begroting terug, dat er in 2019 stappen worden gezet in de richting van regelluwe bijstand ofwel een basisinkomen. Staat ook omschreven in het coalitieprogramma. En dan even een stapje naar toegankelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Dank u. Wilt u nou sociale wijkteams in gaan zetten als energiecoach?

De heer Berkhout: Nou, dat ik mijn hele praktische invulling om energiebesparingstips eens gewoon mee te geven als je toch al als sociaal wijkteam aan het opereren bent.

Mevrouw Sterenberg: En weet u hoe terug sociale wijkteams het hebben?

De heer Berkhout: Weet u wat voor makkelijke besparingen te behalen zijn bij deze gezinnen?

Mevrouw Sterenberg: Uit welk potje gaat u dat dan betalen? Want normaal mag het nooit andersom.

De heer Berkhout: Hier hoeft geen potje bij te komen. Dit is gewoon heel simpel tip ... Top-10 tiplijstje wat je meegeeft.

Mevrouw Sterenberg: Nou ja, dat vergt toch wel enige training en kennis.

De heer Berkhout: Ik vind dit jammer. De VVD is bij uitstek de partij die probeert iets uit het sociaal domein te verbinden met andere domeinen. Doen wij het een keer, is het niet goed. Teleurstellend.

Mevrouw Sterenberg: Maar volgens mij had u dat dan ook gewoon met die afvalcoach kunnen doen en een ander daar geen € 40.000 aan uit hoeven geven.

De heer Berkhout: Nou, dat ... Volgens mij is het een hele simpele stap. Ik hoef hem ook niet groter te maken dan hij is. Ik vind het jammer dat u zo reageert en ik hoor graag een reactie van het college. Maar dan, toegankelijkheid. Eerder al genoemd ...

De voorzitter: De heer Aynan.

De heer Aynan: Voorzitter, over sociaal gesproken: allemaal mooi hoor, die plannen over 120%. En daar sta ik volledig achter. Maar ik lees in de begroting op pagina 48 dat u toch vanaf volgend jaar 1 ton gaat doorsluizen met geld bedoeld voor armoedebestrijding onder kinderen naar de algemene middelen. Waarom houdt u dat niet?

De heer Berkhout: Nou, volgens mij stonden daar ook goeie verklaringen voor. Er moest ... Überhaupt waren er ook kleine bezuinigingen die doorgevoerd werden. En daar wordt niemand gelukkig van. Volgens mij zag je dat op meerdere vlakken terugkomen, ook bij als het gaat om duurzaamheid. Maar had dat in principe geen afbreuk op het totale bereik wat ermee behaald werd.

De heer Aynan: Maar dit was juist even een extraatje waarmee we meer kinderen kunnen helpen. En het had u gesierd als sociale coalitie als u ervoor had gekozen om dit geld voor kinderen te behouden. En dat doet u niet.

De heer Berkhout: Nou, volgens mij was een goeie verklaring voor. Ik ga even opzoeken. U knikt van nee; dan hoor ik graag hoe u dat voor zich ziet. Dan in het kader van toegankelijkheid, ik hoorde het de VVD al zeggen, is er ontzettend veel opgepakt dit najaar. Waarvoor dank, wethouder. Mooi om te zien. Misschien kunnen we nog iets doen met die laaghangende worden. Maar we zijn vooral benieuwd naar de structurele voortzetting

hiervan, want toegankelijkheid is ook iets wat we in moeten bedden in de organisatie. Wij horen graag uw reactie daarop hoe wij dat verder voort gaan zetten. En dan nog even iets wat een van mijn collega's, mevrouw Timmer-Aukes opviel. Daar hoort een context bij: Haarlem doet het beter dan gemiddeld als het gaat om de man-vrouw-verhouding in de raad. 41% vrouw ten opzichte van 34% landelijk. En in het college: 40% vrouwelijke wethouders ten opzichte van 20% landelijk. Nog steeds te weinig, hoor ik hier. Daar zouden wat persoonlijke motieven ... Nee, nee, nee. Maar GroenLinks was dan ook verbaasd te lezen dat op pagina 217 van de begroting naar wethouders wordt verwezen als hij. Ik citeer: het kortlevenrisico treedt op wanneer een wethouder overlijdt wanneer hij in functie is of wachtgeld geniet. Het zou dus kunnen zijn dat we al bepaalde wethouders op het oog hebben hiervoor.

De voorzitter: Nee, maar vrouwen leven gewoon langer. Dat weet iedereen.

De heer Berkhout: Nou, wij zouden ook graag zien dat er ook naar zij wordt verwezen. Daarnaast is het equal payday. En het blijkt nog altijd dat vrouwen 15,5% minder verdienen dan mannen. Ook daar hopen wij niet dat dat bij de GroenLinks-wethouders het geval is. Oké. Dan zijn wij toch weer gerustgesteld.

Mevrouw Sterenberg: Ja, dat laatste leek mijn hele technische vraag. Maar is dit nu echt het meest kritische punt wat u richting het college, een hij of een zij, over een 300-pagina's tellend boek wat u kunt stellen? Waar liggen de prioriteiten?

De heer Berkhout: Ja, dit was loeikritisch van ons. Ja, ik hoop dat er van geleerd hebben. Nee, dan kunst en cultuur. Afgelopen weekend heeft volgens mij iedereen in Haarlem kunnen genieten van een prachtige Kunstlijn. En afgelopen maand vierde Toneelschuur in de schouwburg een jubileum. En kwam er ook weer kunst in de openbare ruimte bij. Onder anderen mevrouw Schotman was daarbij betrokken door een hele grote mural op De Kamp te onthullen. Ja, dat is toch mooi, mijnheer Garretsen. In het coalitieakkoord pleiten wij ervoor om vastgoed waar het kan meer in te zetten voor maatschappelijke doeleinden: ontmoeting, cultuur, sociale initiatieven. Wij zien ook broedplaatsen als de wortels van de cultuur in deze stad en die hebben het zwaar gezien de woningprijzen en de schaarste van ruimte. Wij horen graag hoe het college hiermee omgaat en horen graag eigenlijk de toezegging die de wethouder in de commissie al eerder had gedaan, dat het Magdalenaklooster hiervoor tot strategisch vastgoed wordt bestempeld. Daarnaast zijn wij groot voorstander van de verbinding tussen bepaalde domeinen, maar ook die tussen cultuur en sociaal. De bibliotheek wordt de komende jaren meer een huiskamer, een ontmoetingsplek. Maar al die culturele instellingen kunnen een rol spelen bij ontmoeting en dus bij bestrijding van eenzaamheid. Vandaar dat wij het idee hebben om daar ook een oliemannetje voor in het leven te roepen, een cultuurmakelaar. En wij zijn heel benieuwd hoe het college daar naar kijkt. Dan nog even een punt: nieuwe democratie. Mooi dat het nu officieel is, wethouder, officieel is omgedoopt. Wij hebben vernomen dat een startnotitie op dit vlak snel onze kant uitkomt.

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Ja, u heeft prachtig geworden over de cultuur. Maar hoe kijkt u dan tegen het Frans Halsmuseum aan?

De heer Berkhout: U bedoelt inzake hun eigen bedrijfsvoering recent?

Mevrouw Van Zetten: Bijvoorbeeld, en het verzoek om 6,5 miljoen subsidie te geven. En daar zijn ze in teleurgesteld. En hoe gaan we nu verder? Heeft u daar ook ideeën over?

De heer Berkhout: Uiteraard hebben wij daar ideeën over. Nou, u weet: wij hebben het daar ongeveer de halve kadernota over gehad, dat we die 4,5 miljoen niet overhouden.

Mevrouw Van Zetten: Toch even ... Voorzitter, als u mij ... Kadernota is toch wel een gedeelte nog van het vorige college, hoewel u daar ook in zat. Kijk maar ...

De heer Berkhout: Ben ik volstrekt met u eens. Kadernota is de uitwerking van ons coalitieprogramma, niet van het vorige.

Mevrouw Van Zetten: Oké, nou, dan valt mij wel op dat u wel heel veel klein bier schenkt in uw betoog over allerlei onderwerpen. En met name ook over cultuur.

De heer Berkhout: Dan ben ik heel benieuwd naar de grote bierpullen die u straks te voorschijn gaat toveren. Dan nog even dus: nieuwe democratie. Daar zijn we blij mee. We hebben ook het geloof dat hier een wethouder zit die er echt wat van wil gaan maken komende jaren. Maar daar is meer voor nodig dan een ambitieuze wethouder. Dat is namelijk iets wat wij als raad ook gezamenlijk op kunnen pakken. En ik weet dat ik daar de heer Garretsen aan mijn zijde vindt, maar ik weet ook dat er meer partijen zijn die zeggen: wij kunnen veel meer met die nieuwe democratie en participatie de komende jaren. En ik kijk daar ook echt naar uit naar de behandeling volgende maand in de commissie. Voorzitter, tot slot, dat er voor keert drie keer op rij gedaan: ik doe het nu één keer. Investeren in de stad. De organisatie is flink op dreef en dat merken wij aan alle kanten. Dat is een goed teken. Wij gaan voor bijna 80 miljoen investeren het komende jaar. Wij bouwen aan de toekomst. Soms ook een minder goed teken omdat we dan horen dat er niet alles kan. Want we hebben nog wel meer ideeën, maar die capaciteit, daar zit een max aan. Daar horen wij graag wel wat meer over van hoe moeten we dan nu naartoe kijken, naar die ambtelijke capaciteit? We hebben in het coalitieprogramma meer geld vrijgemaakt daarvoor. We hebben meer ambities, dus meer capaciteit. Maar we merken: nu begint het op stoom te raken maar dan loop je wel tegen je grenzen aan. Hoe moeten wij dat zien? Ook de discussie flex/vast is er één die wij naar aanleiding hiervan moeten gaan voeren. Maar dat doen we dan wel graag bij de kadernota. Maar wij verwachten veel van 2019. Want als je die plannen eens doorneemt, dan komt er behoorlijk wat op ons af. En alleen maar op de openbare ruimte bijvoorbeeld, als je daar eens naar kijkt, dan komt er die onderdoorgang bij die Fuikvaart – of onderzoeken daarnaar; onderdoorgang bij de Oudeweg; plannen voor een fietsring; uitbreiden van het autoluwe centrum; eerste stap in de richting van een milieuzone; 1000 fietsplekken bij de Raaks; 130 bij OV-haltes; fietsenstallingen bij de nieuwe Groenmarkt; en dan heb ik het alleen nog maar op dat vlak over de fiets. Dus er gebeurt ontzettend veel. Wij zijn zelfs benieuwd of dat allemaal wel haalbaar is maar wij zijn er ontzettend positief over dat dit allemaal op gang wordt gezet. En uiteraard sluiten wij ons, wethouder, in 2019 graag aan bij de vervoerregio Amsterdam. Dan tot slot, wij zijn ook verheugd dat ... Ik zei toch voor de tweede keer tot slot. Dat steenbreken het uitgangspunt wordt bij herinrichting, groen boven verharding. Dat is een motie van u, mijnheer Visser. Lijkt ons vanzelfsprekend dat we meer vierkante meters kunnen vergroenen dit jaar. Voorzitter, dat was het voor nu. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, nog een interruptie aan de heer Berkhout omdat hij het over toegankelijkheid had. Vindt u ook nog dat het aantal openbare toiletten in Haarlem op orde is? We hebben een damestoilet. Die staat bij de Molenplas. Die wordt geopend op 1 mei en ... Ja, ik moest mijn spreektijd opmaken. En als dan de zomer voorbij is gaat die weer op slot. Vindt u dat wij daar nog iets aan moeten doen? We hebben 2 miljoen

mensen in Nederland die buikpatiënt zijn en een hele grote groep gaat niet meer de deur uit omdat ze bang zijn niet op tijd een toilet te halen. Vindt u dat we daar nog wat moeten doen? Gaat u mijn motie steunen?

De heer Berkhout: Nee, maar u heeft wel een legitiem punt. En daarom heeft u ook in de kadernota die Rotterdamse Zeiknota ingediend. Is ook aangenomen; daar gaan wij volgens mij mee aan de slag. Tel uw zegeningen.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ja. De laatste woorden van de heer Berkhout over meer groen en steenbreek, die ondersteunen wij voor 100%. Maar ik wil mijn betoog beginnen met onze schatkistbewaarder, hij zit daar ergens, en de vele ambtenaren te bedanken voor het harde werk wat zij de afgelopen weken hebben verricht, de vele vragen die ze hebben beantwoord en de komende dagen nog zullen moeten doen. Voorzitter, ik zal in mijn toespraak deze keer aandacht vragen voor jongeren, participatie en inspraak en voor gelijke behandeling. Voorzitter, door de globalisering dreigt de ongelijkheid en de tweedeling in onze samenleving toe te nemen. Buitenlandse bedrijven, met name Amerikaanse, nemen het vaak niet zo nauw met de arbeidsvoorwaarden. Gevolg: er ontstaat een neerwaartse spiraal. Als voorbeeld noem ik Deliveroo, de maaltijdbezorger die medewerkers had met een vast contract. Deliveroo dreigde door buitenlandse concurrentie ten onder te gaan. Gevolg: ook Deliveroo ging met zzp'ers werken. Zzp'ers met nauwelijks enige rechten. Een ander voorbeeld is Uber, dat fatsoenlijke bedrijven in de taxibranche wegconcurrert. En een van de groepen die het meest last hebben van de gevolgen van globalisering zijn jongeren. Voor jongeren zijn onderwijs, werk en huisvesting erg belangrijk. Neem onderwijs: studeren wordt steeds duurder. Ook dreigt in het onderwijs een tweedeling ontstaan. University Colleges die een veel hoger collegegeld heffen raken in de mode. In Haarlem is er zelfs de steun voor een University Colleges dat met private middelen wordt gefinancierd met een collegegeld van wel € 10.000. Een ander voorbeeld is de internationale school, bedoeld voor buitenlanders die tijdelijk in Nederland zijn met een arbeidscontract voor maximaal drie jaar. Ouders van leerlingen moeten daar een schoolgeld van € 5000 per jaar voor betalen. Betaalbaar voor de internationals van de heer Van Speijk die op de Zuid als werken, maar niet voor de kok of buikdanseres die een contract voor twee jaar krijgt bij een Turks restaurant. Het markantste voorbeeld is de privé-basisschool voor Laurentius, die in september open is gegaan in het Florapark. Klassen van 8-10 leerlingen en een schoolgeld van € 2000 per jaar. Al deze elitescholen zijn op initiatief van of steun van de gemeente tot stand gekomen. Neem huisvesting: er is woningnood in Nederland en zeker ook in Haarlem. Wie zijn daar het meest de dupe van? Juist ja, de jongeren. Jongeren verdienen over het algemeen minder dan in oudere en hebben bovendien het vaakst een flexcontract zodat ze moeilijk een hypotheek kunnen krijgen. En Nederland is kampioen flexcontracten van heel Europa. De SP wil daarom dat bij de uitvoering van het coalitieprogramma aandacht voor de huisvesting van jongeren een speerpunt wordt. Wij willen dat er gauw wat aan huisvesting voor jongeren wordt gedaan, met name ook voor werkende jongeren, door het plaatsen van de zogenaamde mobile homes of – in duidelijk Nederlands: containerwoningen. Wij dienen daarover een motie in samen met Jouw Haarlem, de Actiepartij, Trots en de OPH. Neem werk. In maart van dit jaar hebben D66, de Partij van de Arbeid, GroenLinks, de Actiepartij en de SP een petitie van de jongerenbond van de FNV ondertekend. Die petitie constateert dat nergens in Europa zoveel flexbanen zijn als in Nederland en vroeg ons fracties, gemeenteraadsfracties ervoor te zorgen dat dit aantal flexcontracten wordt verminderd. De gemeente geeft jaarlijks vele tientallen miljoenen uit ...

De voorzitter: De heer Hulster.

De heer Hulster: Mijnheer Garretsen, wij steunen uw pleidooi om flexcontracten terug te dringen. U weet natuurlijk ook dat een aantal jaar geleden Hart al zijn personeel tot zzp'er heeft omgezet. Neemt u dat ook mee in uw aanbeveling?

De heer Garretsen: Hart krijgt subsidie van de gemeente, dus wat dat betreft is Hart één opdrachtnemer in de ruime betekenis van het woord. Dus ja, waarom niet. De gemeente geeft jaarlijks vele tientallen miljoenen ...

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Dan vraag ik mij af: hoeveel geld heeft u daarvoor over?

De heer Garretsen: Mevrouw Van Zetten, dat kost geen geld. Als je opdracht geeft voor werk aan 100 mensen ...

Mevrouw Van Zetten: Nee, even speciaal voor Hart. Dat zat aan de rand van de afgrond, financieel. Gaat u maar verder.

De heer Garretsen: Goed, ik ga verder. Dank u, mevrouw Van Zetten. Tientallen miljoenen uit aan opdrachten aan bedrijven of instanties voor de uitwerking van werk of diensten. De SP dient een motie in die de wethouder vraagt om te onderzoeken welke eisen hij aan de opdrachtnemers kan stellen voor wat betreft de arbeidsvoorwaarden die zij hanteren. En dan met name aan het percentage flexcontracten. De SP vindt dat het omlaag moet. En die dient daarom samen met Trots een motie daarvoor in. En dan kom ik nu op inspraak en participatie. Het vorige collegeprogramma heette Samen Doen. Ook dit college wilde samen met de Haarlemmers de stad mooier, groener en leefbaarder maken. Toch zijn er veel klachten van inwoners over inspraak en participatie. Als recente voorbeelden noem ik Domus Plus, Op Stoom en de kafkaëske toestanden waar het buurtinitiatief Herinrichting Nieuwe Kerksplein mee te maken hebben gehad. Voorzitter, de SP vraagt het college om een notitie bij welk soort projecten op welk moment inspraak wordt gegeven en welke kosten daaraan zijn verbonden. Graag een positieve reactie van het college. Als voorbeeld wil ik de inspraak noemen bij het realiseren van de kinderopvang van Op Stoom. Daar heeft de SP zich erg over verbaasd. Ik weet niet of de wethouder een voetballiefhebber is? Een beetje. Misschien bij de wethouder dat Mark Overmars de technisch directeur van Ajax is. Stel dat Mark Overmars wil Lukaku, de Belgische spits van Man United kopen. De manager van Man United, José Mourinho, zegt: ja, dat mag wel, maar dan moet je eerst de fans van Feyenoord inspraak geven. Voorzitter, zelfs een niet-voetballiefhebber weet dat de fans van Feyenoord en tegengesteld belang hebben. Zo ging het ook bij Op Stoom. De directeur van Op Stoom wil kinderopvang in het Heksenbos bij de Planetenlaan. Hij werd door de gemeente verplicht de inspraak te verzorgen voor de omwonenden die per definitie een ander belang hebben. Voorzitter, de enige instantie in Nederland die publieke belangen mag afwegen is de overheid. En dit is naar de mening van de SP terecht. De gemeente hoort dan ook de regie te hebben over de inspraak. En over de inspraak zoals die bij Op Stoom is gebeurd, dient de SP een motie in dat dergelijke situaties niet meer voorkomen. En die motie wordt samen ingediend met Trots. Voorzitter, de gelijke behandeling. Artikel 1 van de grondwet is er aan gewijd en dankzij D66 hangt artikel 1 nu ook in gemeentelijke lokalen. Voorzitter, ik bied het CDA mijn oprechte excuses aan. Dit is een grove, onvergeeflijke fout. Het spijt mij. In Nederland hebben wij ook de algemene wet gelijke behandeling. Gelijke behandeling betekent ook gelijke kansen. Daar zal D66 het mee eens zijn. Gelijke kansen op een baan bij de gemeente. De SP en een meerderheid van de raad hebben meermalen uitgesproken vooral door moties van de Partij van de Arbeid dat de mensen die bij de gemeente Haarlem werken een afspiegeling dienen te zijn van de Haarlemse bevolking. Iedere inwoner van Haarlem, ongeacht zijn etnische of culturele achtergrond, moet zich kunnen thuis voelen in Haarlem. Een divers gemeentelijk apparaat helpt daarbij en geeft ook het

belangrijke signaal af aan mensen met een migratie-achtergrond: jullie zijn hier welkom. Meten is daarbij weten. Wij weten nu niet hoeveel ambtenaren met een migratie-achtergrond bij de gemeente werken. De SP heeft zo'n vermoeden dat dat er minder zijn dan de samenstelling van de Haarlemse motie rechtvaardigt. Daarom biedt de SP een motie in omdat de SP specifieke maatregelen wil om dat te veranderen. En die motie wordt samen met Trots ingediend. Samen met Trots, en ik hoor nu ook samen met Jouw Haarlem. Er waren heel veel mailtjes vanmiddag, voorzitter. En ik heb er blijkbaar een gemist. Dan de woonwagewoners. Woonwagewoners hebben merendeels geen migratie-achtergrond. Maar zij hebben op grond van internationale verdragen door de EU en sinds juli door minister Ollongren, zijn zij erkend als culturele minderheid. Vandaar dat zij ook het recht hebben om in een woonwagen te willen wonen. Woonwagewoners hebben ook het recht op gelijke behandeling. Zij moeten dus evenveel kans hebben om te worden gehuisvest in een woonwagen als andere Haarlemmers in een sociale huurwoning. Ook hier wordt een motie over ingediend en ook deze is samen met Trots. Voorzitter, over groeiende ongelijkheid gesproken: wij kunnen ons nu nauwelijks meer voorstellen dat Nederland geen voedselbank mee heeft. En toch werd de eerste voedselbank in Nederland pas in 2002 opgericht. In 2002 had je in Nederland ook nauwelijks nog daklozen. Dat is een groeiende groep. Mede door de globalisering en door de woningnood neemt ook het aantal economisch daklozen toe. Iedere Haarlemmer heeft recht op bed, bad en brood. En we weten: wethouder Botter heeft het hart op zijn juiste plaats. Maar ondanks de inspanning van de wethouder is er nu alweer een tekort aan daklozenopvang. Meer opvangplekken kan de wethouder niet binnen een paar weken te voorschijn toveren, maar bad en zeker brood wel. Ook daar dienen wij een motie over in samen met de ChristenUnie en de Actiepartij. Daklozen zijn ook cliënten van de sociale dienst, net zoals verwarde personen en personen met een psychische problematiek. Voorzitter, de SP wil weer de afdeling Bijzondere groepen bij de sociale dienst, vooral GGZ-clieënten, heroprichten. Een afdeling die in het verleden zeer succesvol is geweest. Zo'n afdeling is in staat binnen 24 uur op een aanvraag te beslissen en om zo nodig direct voor noodvoorziening te zorgen. Dit is een motie, die dienen wij in samen met de Actiepartij. En de mantelzorgers van verwarde personen zijn van alle mantelzorgers het meest overbelast. De SP komt samen met de Actiepartij met een motie om ook training aan deze mantelzorgers aan te bieden. Ook dient de SP hiervoor een motie Meldpunt niet-acute zorg samen met de Actiepartij en de ChristenUnie in. Voorzitter, ik had nog wat willen zeggen over de financiële toestand van de gemeente Haarlem, maar ik zie dat ik nog maar 3,5 minuut hebt. Dus helaas houd mijn betoog op.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Verhoeff van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Verhoeff: Dank u wel, voorzitter. Sociaal en ook zekerheid op een huis: dat zijn de kernwoorden die wij zien bij deze begroting. Daarmee vergeten we echt niet dat het wel gaat over duurzaam en sociaal doen. Voornemens omzetten in daden, dat is waar wij als PvdA en onze coalitiepartners voor staan; wij willen daar meters in maken. Deze begroting laat de eerste stappen zien. En wij waren ook erg blij met de begroting in één oogopslag, waardoor het voor iedereen toch duidelijk is wat de hoofdlijnen zijn waar wij voor staan als coalitie, en waar wij natuurlijk als PvdA onze handtekening onder gezet hebben en helemaal achter staan. In de eerste zeven maanden zijn de eerste discussies geweest over het woningbouwprogramma met een groot aandeel sociale huur. In alle op te starten plannen. Bouwen, bouwen, bouwen is de opgave waar deze stad voor staat. Wij willen investeren voor wachtenden op de lijst. Daarom hechten wij aan de in de begroting opgenomen fonds voor de ongedeelde stad, waardoor een ontwikkelzones – ook die buiten Oost – sociale huur, onze eerste prioriteit, kan worden gerealiseerd. Woningen voor doorstroming, waar andere partijen voor pleiten, zijn ook in Haarlem welkom. Vandaar dat wij ook daarvoor 40% van de nieuwe woningen voor middelduur en koop willen bestemmen. De PvdA staat in de startblokken om initiatieven en plannen te steunen en mee te denken waardoor realisatie en opstart van plannen, en daarbij van de sociale

huurwoningen in het bijzonder, zo snel mogelijk ook echt gebouwd worden. U kunt van ons ondersteund door GroenLinks, en mogelijk nog door anderen, in motie verwachten u vraagt om de woningen ook voor de doelgroepen die het het hardst nodig hebben te behouden en de prijzen in de hand te houden. Denk hierbij bijvoorbeeld: als je al koopwoningen bouwt om dan te zorgen dat zij ook echt voor die markt behouden blijven van de mensen met een kleinere portemonnee om te zorgen dat zij door een anti-speculatiebeding blijven. En wij proberen daar nog andere maatregelen aan het college te ontlocken. Omdat je in geklets niet kunt wonen steunen wij de dadendrang van het college, waarvoor zij extra fte nodig heeft. Dit betekent automatisch dat moties die vragen om minder fte in deze fase voor ons niet acceptabel zijn. En wij willen ook heel graag dat deze ...

De voorzitter: De heer Aynan wil graag iets zeggen.

Mevrouw Verhoeff: Mag ik mijn zin afmaken?

De voorzitter: Ja, maak uw zin af.

Mevrouw Verhoeff: Die extra fte dan ook zoveel mogelijk met vaste plekken, goed nagedacht over strategisch personeelsplan, onderbouwd, vast worden ingevuld.

De voorzitter: De heer Aynan.

De heer Aynan: Voorzitter, er wordt hier gesproken over het behoud van sociale huurwoningen. Betekent dat ook dat u de verkoop van de bestaande sociale huurwoningen ook gaat stoppen?

Mevrouw Verhoeff: Dit is helemaal niet mijn betoog. Ik betoogde dat daar waar betaalbare koopwoningen komen, je zorgt dat deze woningen ook sociale koop blijven middeldure huur. Doordat je bijvoorbeeld een anti-speculatiebeding opneemt.

De heer Aynan: Voorzitter, het ging over de zin daarvoor. Ik zat te zwaaien. Maar u had het over het behoud van sociale huurwoningen. En mijn vraag is: bent u bereid om de corporaties aan te spreken om geen enkele sociale huurwoning meer te verkopen?

Mevrouw Verhoeff: Dat zou ik heel graag willen maar dat is gewoon niet realistisch, omdat je moet zorgen dat die mensen ook kapitaal hebben. Tenzij het Rijk nog een keer stopt met al die extra aanslagen om hun financiële marges te beperken.

De heer Aynan: Maar waar heeft u het dan over als u zegt dat u sociale huurwoningen wil houden?

Mevrouw Verhoeff: Ik zei niet in dit geval sociale woningbouw. Dat percentages van 40% in nieuwe plannen, die gaan we vasthouden. En daarnaast, jawel, hebben wij ook oog voor doorstroming. Maar niet in de plaats van. Dat is wat ik zei. Ik moet wel aan het woord blijven, sorry.

De voorzitter: De heer Blokpoel.

De heer Blokpoel: Ja, mevrouw Verhoeff, ik hoorde u zeggen dat u de ambities vast blijft houden. Nou, de heer Berkhout haalde de commissie van afgelopen donderdag aan. We hebben een prachtig plan behandeld, Blauwe Wetering. Maar geen 40% sociale huur. En u heeft er wel mee ingestemd. Hoe rijmt u dat?

Mevrouw Verhoeff: Nou, dat heeft niets te maken met een betrouwbare partner zijn. En als er dus al afspraken zijn gemaakt waar we ons als gemeente en daarmee als raad aangebonden hebben, dan kun je niet blijven wijzigen in het plan. En helaas haal je dan niet je grootste wenselijke doelstelling maar wel een belangrijke doelstelling, dat er in ieder geval gebouwd wordt.

De voorzitter: De heer Blokpoel.

De heer Blokpoel: Ja, gelukkig bent u daar in een betrouwbare partner. Hartstikke fijn dat u daarmee in heeft gestemd. Waar u een minder betrouwbare partner in bent is dat u zegt: we gaan 10.000 woningen bouwen in deze collegeperiode. Prachtig streven, onderstrepen wij helemaal. Maar uit de begroting blijkt dat we die helemaal niet gaan halen de komende jaren. Hoe gaat u daar een betrouwbare partner in zijn?

Mevrouw Verhoeff: Misschien ben ik optimistisch, maar wij denken dat het wel kan. In ieder geval dat je ze kunt voorbereiden. En als ze niet allemaal klaar zijn, ja, daar wil ik ook helaas in geloven. En ik ben ook wel enigszins teleurgesteld in de keiharde raming die er staat. Maar wij denken dat onze maatregelen echt meer woningen gebouwd kunnen worden dan er nu staan. En dan zien we bij de volgende overzichten, berap en jaarrekeningen kunnen we dat allemaal controleren. En nu wilde ik graag verdergaan, en zo te zien mag dat ook, voorzitter. Even kijken, hoor. Ik had het net gehad over de mensen in vaste dienst, zoveel mogelijk. Natuurlijk zijn die mensen gewoon met name nodig om die goede duurzame woningen te bouwen, die de wachtlijsten verkorten en de stad verder zullen verbeteren. In onze vorige periode stelde onze vorige fractievoorzitter, Jeroen Frits, voor om in navolging van het geslaagde lokaal sociaal akkoord ook te komen tot een lokaal klimaatakkoord. De PvdA is dan ook heel blij dat de coalitie dit idee heeft omarmd en het college dit nu ook in de begroting heeft verwerkt. Om snel stappen te kunnen maken, hebben wij de motie Spoorboekje als opstap naar de klimaatbegroting 2020 opgesteld. Ik ben ook erg blij om te constateren dat inmiddels er zodanig veel mede-indieners zijn, dat deze ook een meerderheid zal gaan halen. Het gaat echt gebeuren. Haarlem wordt duurzamer. Vanzelfsprekend focust de PvdA daarbij op de sociale component, zodat een duurzame toekomst voor iedereen mogelijk is in de ongedeelde stad. Daarom hechten wij zo aan het van de grond tillen van een warmtenet in Meerwijk, een wijk met veel sociale woningbouw. Als het hier lukt, dan geeft dit kansen voor de mensen met een dunne portemonnee, maar kunnen de andere bewoners aansluiten. Heel sociaal. Daarom pleit de PvdA ook voor integraal werken. Niet een plannetje voor woningen of een plannetje voor scholen of sport, maar integralenplannen waarbij de verschillende ruimtevragers in samenhang worden ingepast en ruimtelijk en financieel efficiënt gerealiseerd. Wij vragen het college dan ook om aan te geven hoe zij denken, in lijn met het coalitieakkoord, om te gaan met het optimaal ontschotten van voorbereiding en besluitvorming. We hebben een motie klaarliggen die wij afhankelijk van de antwoorden van het college willen indienen, want eigenlijk vertrouwen wij erop dat het college zelf hard zal werken aan het ontschotten van alle activiteiten die spelen. Plannen maken kost tijd. Voor voorzieningen, denk aan bijvoorbeeld sport of scholen, voldoende ruimte worden ingepast of gereserveerd. Wij zijn dan ook blij met de eerder aangenomen motie die streeft naar modulaire, tijdelijke, herplaatsbare woningen. Niet te geloven. Maar niet op locaties ... Ik bedoel, hoe lang deze zin moet zijn. Maar niet op locaties die snel beschikbaar zijn voor permanente bouw. Wij willen graag wel extra woningen, met name woningen die voor starters de wachttijd deels kunnen overbruggen. En kunnen we de voorzieningen later alsnog realiseren als op dat soort locaties die je reserveert voor bijvoorbeeld sport, nu tijdelijke woningen komen. Maar niet in de Oostpoort, waarvan wij denken: daar kun je heel snel op permanente woningen in de opstart brengen. Mocht daar in de faseringruimte ontstaan waardoor je denkt: hé, het kan in vijf jaar, dan is er met ons te praten. Maar niet nu vooraf. Ook heel sociaal is het beschikbaar stellen van de minimavoorzieningen voor Haarlemmers die boven bijstandsniveau – nu is het 115% van het bijstandsniveau, dat is nu 120% - een kans krijgen om gebruik te

maken van de minimavoorzieningen. Wij zijn ook heel blij dat wordt toegewerkt naar 130% en zullen ons daar echt voor inspannen om dat ook mogelijk te maken. En dat verwachten wij ook van het college. Om de coalitiedoelstellingen te halen is het uitvoeren van deze begroting van groot belang. En er is daardoor helaas geen ruimte op dit moment om extra uitgaven in te ruimen. Vanuit dit standpunt kunnen wij veel mensen van de oppositie niet ondersteunen omdat dit de haalbaarheid van de doelen die wij zelf met de coalitie hebben uitgewerkt ... We willen die niet in gevaar brengen. Anders is dat als we grote rekeningresultaten in positieve zin gaan behalen. Maar ja, daar kun je niet op begroten. Wel vragen wij het college om in de jaren na 2019 de afvalstoffenheffing weer kostendekkend te maken, zodanig dat er geen hoge bijdrage uit de algemene middelen nodig is en het beleid haar sociale gezicht behoudt. Dit jaar, zoals u allemaal heeft kunnen lezen, is er een begroting uit de algemene middelen een flink bedrag ingeboekt om te zorgen dat de kostenstijging niet te groot zal zijn.

De voorzitter: De heer Boer.

De heer Boer: Ja, interessant dat u dat zegt, maar ik vraag mij af wat u daar nu mee bedoeld. Kunt u eventjes uit leggen wat u nou aan het college precies vraagt?

Mevrouw Verhoeff: In dit jaar is er uit de algemene middelen uit mijn hoofd 8 ton toegevoegd om te zorgen dat de afvalstoffenheffing, laat ik het goede woord gebruiken, niet extreem extra zou stijgen. Daar zitten een aantal kosten in die met name nu gemaakt moeten worden om een aantal zaken te implementeren. Wij vragen dus eigenlijk het college om zodanig het komende jaar eraan te werken, wat we dan volgend jaar de begroting zien, zodat mogelijk voorkomen kan worden dat er weer zo'n grote bijdrage in. Dat is wat ik voorstel.

De heer Boer: Maar wat vraagt u dan specifiek? Want dan begrijp ik het nog steeds niet. Vraagt u dan dat Spaarnelanden op zijn kosten moet gaan letten? Dat ze moeten gaan bezuinigen? Vraagt u dat het spaarplan getemporeerd gaat worden? Of vraagt u een grotere bijdrage aan de Haarlemmers? Want die 8 ton moet toch gaan betaald worden. Wat bedoelt u nu eigenlijk met uw zin?

Mevrouw Verhoeff: Wat ik bedoel te zeggen is: in dit geval hebben wij gewoon ingestemd met deze bijdrage omdat wij ook de gevolgen anders te groot vinden. Wij weten ook dat er een aantal zaken inzitten die vooral incidenteel zijn. Wij weten dat er altijd een kans is dat er weer kosten zijn, maar als je dan komt met een goed plan om te kijken of je het op een andere manier kunt organiseren waardoor het minder kost. Dus dat kan zijn dat het college kijkt naar Spaarnelanden; het kan ook zijn dat ze in hun eigen boezem tasten om de oplossing te vinden. Ik ben daar nu op dit moment niet voor om aan te geven wat het zou moeten zijn. Dat vragen wij aan het college. Dat is iets anders. Dit keer hebben wij er geen probleem mee en hebben wij dus gewoon ingestemd.

De heer Boer: Nee, ik ben heel blij dat u deze keer heeft ingestemd met het bijpassen van 8 ton, want anders zou die afvalstoffenheffing nog hoger oplopen. En we zijn al een van de duurste gemeenten. Maar als ik begrijp dat uw bijdrage is om op te roepen om te kijken of de kosten bij Spaarnelanden naar beneden kunnen of dat anders georganiseerd worden. Maar dat die kosten dus niet terugkomen bij de Haarlemmers, dan ondersteunen bij die oproep. Maar dan is dat nu wel even scherp gezet.

Mevrouw Verhoeff: Nee, want u krijgt een van mij niet scherp omdat ik de vraag aan het college stel. Dus ik ga u hierop geen antwoord geven.

De heer Boer: Ja, inderdaad, want welke vraag moet het college dan beantwoorden? Ik wil gewoon dat die duidelijk stelt: gaan die Haarlemmers in 2019 die € 800.000 ophoesten? Of zegt u: nee, ik ga dat anders regelen. Zoek het bij Spaarnelanders zelf, bijvoorbeeld.

Mevrouw Verhoeff: Ik ga dat nu gewoon niet zeggen. U kunt wel proberen mij iets te ontlokken waar ik gewoon niet nu op wil reageren omdat ik dan gewoon eerst wil zien hoe het komend jaar gaat lopen en waar het college mee komt. Ik denk dat het college slim genoeg is om mijn vraag te begrijpen. En ik wil nu, voorzitter, als het goed is, doorgaan met mijn betoog. Inspraak. En hiermee reageer ik ook op wat eerdere sprekers hebben gezegd. Voor inwoners en bedrijven wordt inspraak gezien als iets van de gemeente omdat uiteindelijk het de gemeentelijke verantwoording is om belangrijke zaken in bestemmingsplannen of verordeningen te wijzigen, en niet degenen van de plannenmaker. Het is heel efficiënt om een plannenmaker in eerste instantie te vragen om draagvlakmeting te doen voordat hij met zijn voorstellen binnenkomt bij de gemeente. Neemt niet weg dat wij als PvdA wel voorstander zijn, en ik weet dat meer mensen dat zijn, dat als er echt onrust ontstaat in de stad of wij het gevoel hebben dat de basis niet goed door de aanvrager is ondervraagd, om dan toch als gemeente de moeite te nemen om zelf de inspraak ter hand te nemen om gewoon eigenlijk daarmee ook processen te versnellen. Dat gaat soms beter dan wachten tot mensen in de markt zelf tussen haken opgelost hebben, wat wij uiteindelijk toch zelf moeten beslissen. Die vertraging willen wij graag proberen te voorkomen. Wij kijken dan ook sympathiek naar de SP-motie die is ingediend. Wij willen nog wel graag even overleggen niet enigszins kan worden aangepast. Want het is ook heel efficiënt om gewoon in eerste instantie een aanvrager te vragen: kun je niet zelf komen met een goede onderbouwing van het draagvlak?

De voorzitter: De heer Van den Raadt had een interruptie.

De heer Van den Raadt: Ja, even de vraag of u de onrust bij de omwonenden van de Koepel hoog genoeg vindt dat u mijn motie in tweede termijn om de omwonenden de hoogte van de huizen daar te laten bepalen. Of u dat dan gaat steunen.

Mevrouw Verhoeff: Nou, eerlijk gezegd heb ik heel veel moties al bekeken maar hebben wij nog niet overal een standpunt op. Daar gaan wij goed over nadenken. En dat heeft vaak te maken met de manier waarop een motie geformuleerd is. Want op zich maakt het ons natuurlijk niet uit wie, waar een belangrijk punt heeft om over na te denken en gehoord te worden. Dus daar gaan we eerst bestuderen wat u letterlijk in uw tekst van de motie heeft '...'

De voorzitter: De heer Garretsen.

De heer Garretsen: De SP gaat in op het verzoek van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Verhoeff: Dank u wel, zo ken ik u weer. Ik kom aan het eind. Ik ben natuurlijk ook heel blij met dit ... Het wordt een beetje heel erg vriendelijk tegen elkaar, maar ook heel erg blij met de credits die de SP aan ons geeft als het gaat over onze en uw inzet op het diversiteitsbeleid bij deze gemeente. Wij kijken ook heel positief kritisch naar de diversiteitmotie van de SP. En wij willen dat positief kritisch benaderen. Dus wij overwegen om deze te steunen, maar we moeten nog even afstemmen in de fractie en, misschien nog even bij u terug.

De voorzitter: Dank u wel, ja. Dan gaan wij naar de heer Van den Raadt, van Trots Haarlem.

De heer Van den Raadt: Nou, voorzitter. Wij hadden het verzoek gekregen om allemaal zo min mogelijk te zeggen, het in twee dagen te doen en alleen je moties op te lezen. Nou, ik vind dat wel een vrij grote beperking maar ik zal daaraan voldoen door eerst even 10 minuten symbolische rust te nemen omdat eigenlijk het zwijgen wordt opgelegd. Nee, ik zei 10 seconden. En dan zal ik nu braaf doen wat er gezegd wordt en alle moties oplezen. En dan kunnen we daarna weer bijna naar huis. Even kijken. Een motie, daar ben ik wel trots op en dat is ook wel leuk want we zijn natuurlijk Trots Haarlem, de motie 24.7 Handhaving. Dat noem ik eigenlijk in het kader van de nieuwe democratie eigenlijk wel de eerste bewonersmotie. Dit zijn bewoners van de wijkraden Burgwal, Heiligenlanden, De Kamp, Binnenstad en Vijfhoek, Raaks en Doelen. Die hebben een verzoek om de handhaving in een pilot te bekijken of dat 24/7 kan. Nou, meer handhaving daar zijn wij als Trots voor. En meer burgermoties, dat ze ook fantastisch zijn. Dan hebben wij puntje 2, een motie Formule-1. Dat is de oproep om het Formule-1-gebeuren wat misschien gaat gebeuren in Zandvoort, daar steun voor uit te spreken. Omdat als je steun uitspreekt, je aan tafel kan komen zitten en we daar misschien wel hele mooie dingen kunnen oplossen. Misschien wel de jaarlijkse files richting Zandvoort. Dus staat daar welwillend tegenover en wijs niet meteen alles af, is daar de oproep. Dan Haarlem, groot feest. In 2020 bestaan wij hier in Haarlem, hebben wij stadsrechten al 775 jaar. En dat lijkt mij, dat moet toch wel uitbundig gevierd worden. Er zijn al verschillende mensen die inderdaad vinden dat dat ook uitbundig gevierd moet worden. Dus wij vragen of het college naast de geplande zaken wat extra budget beschikbaar kan stellen. En dat dat dan via de initiatievenraad, waar die vijf mensen initiatieven beoordelen, dat die dus een extra groot budget krijgen zodat er we er een heel leuk feest door de bewoners en van de bewoners van kunnen maken. Nou, dan een motie die ik mede-indien namens Code Oranje. Dat is ook wel een unicum. Het zal waarschijnlijk wel niet mogen maar ik heb het dan toch maar genoemd. Dat is de motie Haarlem is klaar voor de nieuwe democratie. En die roept op om een overleggroep in te stellen die bij voorkeur wordt samengesteld uit een combinatie van raadsleden en inwoners, en die voorstellen uitwerkt en voorlegt aan de gemeenteraad om inwoners meer in positie te brengen om invloed uit te oefenen op de politieke besluitvorming. Deze voorstellen kunnen betrekking hebben op de openbaarheid van het formatieproces naar de verkiezingen; de omvorming van het coalitieakkoord na een maatschappelijk akkoord; het agenderen en spreekrecht van onze inwoners bij onze vergaderingen; de manier waarop onze inwonerssturing geven aan de onderwerpen waarover wij in Haarlem vergaderen – denk daarbij aan de dubbele stem bij de gemeenteraadsverkiezingen waarbij we dus niet alleen maar gaan stemmen op een partij, maar dat de inwoners ook kunnen aangeven welke onderwerpen zij belangrijk vinden om de komende vier jaar behandeld te worden.

De voorzitter: Mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Ja, ik weet eigenlijk niet eens of dit een punt van orde is of dat ik het gewoon rechtstreeks aan de heer Van den Raadt kan vragen. Is het usance dat partijen die niet hier vertegenwoordigd zijn wel hier reclame maken voor hun nieuwe stijl van werken?

De heer Van den Raadt: Ja, ik denk dat dat ook in nieuwe vorm van democratie is. Mijn hoop dat we over 20 jaar helemaal geen partijen meer hebben, dus dan kunt u daar alvast aan wennen. Ik ga nog even door: waar kun je die burgers nog meer goed voor gebruiken? Voor de invulling van het lokale referendum; de inrichting van een wijkcoöperatie – je kan bijvoorbeeld een wijkraad laten loten en dat die mensen veel meer zelf kunnen beslissen in plaats van dat wij denken dat we het allemaal maar weten. Dan hebben we de motie Haarlemse woningen voor Haarlemmers zelf. En dat is natuurlijk ... We willen de hele stad vol bouwen, maar dat is geen oplossing want er komen toch alleen maar steeds meer Amsterdammers. En iedereen die in Haarlem woont, die kan het ondertussen niet meer betalen. Dus wij roepen het college op bij de woningen waar dat mogelijk is, om een percentage van 50% voor mensen uit de gemeente Haarlem te reserveren. Dat

kan, want dat kan gewoon in de huisvestingsverordening geregeld worden. Dat is al eerder onderzocht en beantwoord. An hebben wij dan motie Hoge nood. Nou, behoorde net al dat we een klein succes hebben gehaald met de Zeiknota. Maar ondertussen zitten die mensen die wel last hebben dat ze graag een toilet willen gebruiken als ze ergens in de openbare ruimte zijn, niet zo lang meer kunnen wachten. Dus wij verzoeken om nou eens de daad bij het woord te voegen en met een voorstel te komen, uiterlijk najaar 2019, maar tenminste vier losstaande rolstoeltoegankelijke, zelfreinigende openbare toiletten in de openbare ruimte worden geplaatst. En betreft daarbij de doelgroep bij het vinden van de beste locaties. Dan hebben wij nog de motie Kunstgras infill Haarlem. En daarbij roepen we het op ... Nou ja, wij weten natuurlijk allemaal dat kunstgras en SBR-rubbergranulaat niet helemaal gezond is. Nog niet bewezen voor de mens, maar dat komt nog. Maar in ieder geval bewezen voor het milieu. Dan betalen wij € 20.000 per kunstgrasmat om het te laten verwerken in een fabriek die het opstapelt en uiteindelijk als de nood aan de man komt daar wellicht zelf de fik in heeft gestoken. En dan verdwijnt alles alsnog in het milieu. Dus dat lijkt ons niet handig. Het lijkt ons handig, zeker nu GroenLinks de grootste partij is, dat we meer aan het milieu gaan denken en dat we bij de keuze voor het vervangen van de infill van kunstgrasvelden, dat we daar dan altijd het materiaal kiezen wat de laagste milieubelasting heeft. En dan hebben wij er nog twee. Ik heb trouwens wel een hele mooie kleine, portable laptop. Dan hebben wij nog twee moties en die gaan over de Waarderpolder. De ene motie heet: Vang voormalige bewoners Waarderpolder op in leegstaande panden van de gemeente Haarlem. Dat zijn natuurlijk daar mensen die soms toch ook halsoverkop weg moeten er nu geen andere plek hebben. Maar wij hebben natuurlijk genoeg panden in de gemeente Haarlem die we nog niet voor een te lage prijs verkocht hebben, maar gewoon nog in bezit hebben. Dus van die mensen daar op. Dan hebben zij ook een mooie plek. En de laatste motie ... Het wordt helemaal stil want het wordt natuurlijk de allerbeste. Die heet: Voormalige bewoners Waarderpolder. Onze nieuwe Haarlemse statushouders ... Kijk, voor statushouders hebben wij mooie regelingen zodat we ze opvangen en voorrang geven bij sociale woningen. Maar de mensen van de Waarderpolder, betitelen onder het kopje onze eigen statushouders. Dus biedt ze een opvangplek aan en geef ze voorrang op de wachtlijst sociale huurwoning. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En dan is het woord aan mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Ik ben ook blij dat ik even mag staan. Het wordt een lange avond. Het is toch de bedoeling dat we het anders zouden doen vanavond, dus ik heb 1,5 kantje. In tegenstelling tot zes andere keren. Het heeft heel wat voeten in aarde gehad. Ik weet mij te herinneren dat ik al bij de kadernota 2016 vroeg aan het presidium om met een voorstel te komen om tot een korte behandeling van de begroting te komen. Wij hadden er zelfs een speciale commissie voor, Nieuwe Werkwijze. Maar die was deels tegen haar eigen voorstel. Dus ik denk aan een uitwerking die ik leerde op mijn werk: mensen willen wel veranderen, ze willen niet veranderd worden. Nou ja, soms moet je iets durven proberen. Ging werkt het niet optimaal vanavond; we zijn al aardig op streek. Maar we zijn nu in ieder geval begonnen en ik hoop dat we het samen beter maken.

Mevrouw Van Zetten: Voorzitter?

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Leitner: En sommige dingen veranderen nooit.

Mevrouw Van Zetten: Ja, ik hoor iets over die commissie Werkwijze raad waar u vond dat u het voorstel niet hoefde te volgen. Is dat de conclusie?

Mevrouw Leitner: Ik constateerde toen dat die commissie Werkwijze een voorstel heeft gedaan en er zelf tegen was. Die was deels tegen haar eigen voorstel toen.

Mevrouw Van Zetten: U bent toch zo voor nieuwe democratie. Het is helemaal niet belangrijk wat die mensen hebben gezegd in de commissie.

Mevrouw Leitner: Ik kan u niet volgen. Waar het eigenlijk om ging oma is dat mensen wel willen veranderen, maar niet veranderd willen worden. En dat zagen wij hier ook vandaag. We zijn er in ieder geval mee begonnen. We gaan weer leren deze week en wellicht doe het volgende keer weer anders. Maar daar zijn wij dan allemaal bij. Maar over de begroting zelf: in principe zou de begroting zelf niets nieuws moeten bevatten ten opzichte van de kadernota. Ik wijs doen bij de kadernota op vier uitdagingen voor Haarlem: de investeringen, uitdaging van de groei van de stad, de nieuwe democratie en gezond Haarlem. Om al die uitdagingen het hoofd te bieden Zetten we met deze begroting concrete stappen. Onze investeringsagenda met daarin de speerpunten onderwijs, groei van de stad en duurzaamheid leggen we deze week vast in een investeringsplan. En bij een groeiend Haarlem hoort betere bereikbaarheid. Mede naar aanleiding van vragen van D66 staat de deur op een kier voor deelname aan de vervoersregio Amsterdam. Wethouder, wij vragen u uw voet tussen de deur te zetten. Want Haarlem moet daar aan tafel zitten waar die keuzes gemaakt worden.

De heer Aynan: Was dat niet onze motie van Jouw Haarlem? Dank u wel, trouwens voor het melden en steunen, et cetera.

Mevrouw Leitner: Ja, dank u wel. Er zijn ook vragen in Amsterdam gesteld door D66. Ik zei toch ook mede dankzij D66?

De voorzitter: Gaat u gewoon verder.

Mevrouw Leitner: Dank u wel, mijnheer Aynan. In dat licht wil ik ook aanhalen dat we 10 jaar geleden, deze raad heeft besloten om geen OV-tunnel onder het Spaarne aan te leggen en daarmee een bijdrage van de provincie van zo'n 100 miljoen misliep. En wij vragen aan de wethouder, en indirect daarmee ook aan de provincie in het licht van de verkiezingen voor de provinciale Staten: wat is nou de volgende stap? Want het mag duidelijk zijn dat een volgende stap in de bereikbaarheid van Haarlem echte grote gezamenlijke investeringen nodig zijn. En nu zelfs de BOVAG aangeeft dat moeten afvragen of de kudde heilige koeien in het stadscentrum in de huidige omvang mag blijven bestaan, zegt D66 dat we ook op het gebied van autodelen stappen moeten zetten. Wij vragen de wethouder toe te zeggen deel te nemen aan de Green Deal Autodelen. De Green Deal Autodelen is een publiek private samenwerking met als autodelen te versnellen door diverse partijen aan elkaar te verbinden. Met betrekking tot de leefbaarheid in onze toch al drukke stad kondigen wij een initiatiefvoorstel aan: 30 km/h in alle straten behalve op doorgaande wegen. De kosten hiervoor kunnen gedekt worden uit het beleidsveld openbare ruimte. Maar dan met betrekking tot de begroting zelf.

De voorzitter: De heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, ik vond dat over dat autodelen wel interessant. Ik zat daar toevallig laatst over na te denken. Toen dacht ik: ik ga een mooie moties schrijven, dat mensen die gaan autodelen, de helft minder voor hun parkeervergunningen moeten betalen. Zou u zo'n motie gaan steunen?

Mevrouw Leitner: Ja, dat gaat vanzelf. Als je de autodeel met meer mensen, dan hoef je natuurlijk niet zelf 100% voor die vergunning te betalen. Want de auto is ... De plek is van meer mensen. Dat is dan nogal logisch.

Ik geloof dat wij hier nog even over moeten doorspreken; dat elkaar niet begrijpen. Met betrekking tot de houdbaarheid van de begroting zelf gaat onze zorg uit naar de groeiende tekorten in het sociaal domein. Het grootste deel daarvan komt door de tekorten in de jeugdzorg – wethouder Jeugdzorg. Wij zien onze kwetsbare jeugd geconfronteerd met wachtlijsten tot maar liefst 32 weken. En daarnaast zien wij ook nog de landelijke afspraken met betrekking tot het landelijke abonnementstarief Wmo op ons afkomen. De rijksbijdrage zal zeer waarschijnlijk onvoldoende zijn om de uitgaven te dekken. College, gelet op de nadelige ontwikkelingen in het sociaal domein, hoe wenst u de raad op de hoogte te houden? Hoe gaat u het bijsturen om uiteindelijk de uitgaven en de inkomsten in evenwicht te houden? En kunnen wij aanvullende voorstellen verwachten? Ook hebben wij zorgen met betrekking tot de ontwikkeling in de woon...

De voorzitter: Mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Als het college deze aanvullende voorstellen niet toezegt, gaat u daar dan expliciet om vragen middels een opdracht?

Mevrouw Leitner: Nou, we hebben ook nog een kadernota dus wij verwachten zeker voor de kadernota hier wel stappen in gezet te worden. En anders zullen wij inderdaad bij de kadernota daar voorstellen voor gaan doen.

Mevrouw Sterenberg: Ja, we bespreken nu de begroting. Dus alles gaat nu naar de volgende kadernota? Volgens mij is dit het moment waarop u ook bij kunt sturen.

Mevrouw Leitner: Ja, maar de begroting voor volgend jaar is dekkend. Het gaat om de ontwikkeling die wij constateren. En de ontwikkeling constateren we ook met betrekking tot de woonlasten. Bij de kadernota was een stijging van de afvalstoffenheffing voorzien van 7%; dat is 10% geworden. En dat is best veel. En het is heel goed om te zien dat het college dan ook zelf al ziet dat 8 ton aan extra kosten om de Spa te implementeren, dat die niet doorberekend gaan worden in de afvalstoffenheffing. Wat D66 betreft staan de ambities van het Spa als een huis en willen wij het college aanmoedigen door te blijven gaan met het sober uit te geven van de middelen daaromtrent. Maar de begroting zelf: die is dik. Veel te dik. Het is een obese begroting. En daarmee geeft het college geen goed voorbeeld, want dat is niet gezond. D66 vraagt serieus werk te maken van een dunnere begroting. Als we het online doen, dan kan er gelinkt worden naar de onderliggende stukken en dan hoeven de dubbele teksten er allemaal niet in te staan. En dan wordt die ook leesbaarder; dat is beter voor het college want dat is beter voor de raad, en wellicht ook veel beter voor inwoners want dan is het toegankelijker. Een begroting hoort niets nieuws te bevatten. Ik heb al een aantal sprekers daarover gehoord. Ik was een hele interessante verhandeling over een Engelse wetenschapster Kate Raworth, die onlangs internationale bekendheid verwierf met haar donutmodel. Heel interessant. Wat D66 betreft, hoort dat niet in een begroting thuis en wij steunen daarom ook de PvdA-motie om apart met een voorstel naar de raad te komen voor een klimaatbegroting.

De voorzitter: De heer Aynan.

De heer Aynan: Van donuts word je juist hartstikke dik.

Mevrouw Leitner: Ja, nou precies. Dus dat wordt ook helemaal niet. Maar volgens mevrouw Van Zetten gingen wij ze ook zelf maken, die donuts. Dat is helemaal niet goed eigenlijk. En in dat voorstel van het college, om dus met een stappenplan te komen om naar de klimaatbegroting te gaan, zien wij ook graag de motie terug. Met minder regels op weg naar een duurzaam Haarlem uit 2015, die onder meer oproept om jaarlijks te

rapporteren in de duurzaamheidsmonitor over duurzaamheidsbevorderende maatregelen. Tenslotte: college, deze begroting bevat weinig verrassingen. En zo wordt het ook. We hebben een aantal zorgen en uitdagingen uitgesproken en wij wachten uw reactie af.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik nu even het woord geven aan wethouder Sikkema voor een pre-alabele kwestie.

Wethouder Sikkema: Ja, ik wil ... Ik ben helemaal ... Ik ben net gebeld – jullie zag mij weglopen – door de voorzitter van de vertrouwenscommissie van de gemeente Oldambt, dat ze mij willen voordragen als hun burgemeester. Ik vind het een hele eer. Het is nu net daar ook bekend gemaakt, dus vandaar dat ik ook toch eventjes deze mededeling deed. En nou ja, ik vind het echt fantastisch dat ze mij hebben geselecteerd. Ik sta hier ook heel dubbel om twee redenen: ten eerste, de vacature had er niet mogen zijn. Want Pieter Smits was daar burgemeester en die is eerder dit jaar plotseling veel te vroeg overleden. Dus dat is heel gek. En het is heel dubbel omdat ... Ja, we zijn net begonnen aan de voor mij tweede termijn. We zijn net begonnen aan een nieuwe coalitie met een fantastisch college, fantastische raad met een heel mooi programma waar ik ook vol enthousiasme aan ben begonnen. Maar toch heb ik het gedaan. Mijn roots liggen in Groningen. Ik zag hem voorbijkomen en ik dacht: ik moet deze kans grijpen. En nogmaals: ik ben heel erg blij.

De heer ...: Mevrouw de wethouder, wij hebben het hier wat minder gehoord: welke gemeente is het?

Wethouder Sikkema: Oldambt. Winschoten en omgeving.

De voorzitter: Ik denk dat ik namens iedereen u van harte kan feliciteren. Dit is nog geen benoeming tot burgemeester, maar een voordracht. Maar wel bijzonder genoeg om te zeggen van: het is leuk om Cora-Yfke toch eventjes ook een hand te geven. Zullen wij gewoon even een kop koffie gaan drinken? Even schorsen. Ik heropen de vergadering en ik geef het woord aan de heer Smit.

De heer Smit: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Mevrouw Sikkema: dat is wel eventjes zorgen voor wat deining. En nu moet ik gewoon beginnen en net doen alsof er niks aan de hand is. Leuk hoor. Maar wel heel erg gefeliciteerd. Geacht college, geachte raad. In de programmabegroting 2019 is de eerste begroting van dit college en de nieuwe raad. In de kadernota werd het doek voor deze eerste acte al opgehaald. Er werd dus een beeld geschetst van een goed geoutilleerde stad die met toekomstig en geleend geld wordt vormgegeven. Daarvoor gaf de kadernota aan zal de schuld van de gemeente groeien naar 600 miljoen en komen wij landelijk weer hoog in een staartje. In de programmabegroting is dit cosmetisch teruggebracht naar 542 miljoen, maar dat komt omdat er in 2023 zo'n 35 miljoen minder geïnvesteerd zal gaan worden dan in de voorgaande jaren. En dat is niet zo geloofwaardig. Met ook nog wat positieve inschattingen van balansposten per ultimo 2023 hebben we ineens een lagere hoge schuld. OP Haarlem blijft toch maar uitgaan van een schuld van circa 600 miljoen per ultimo 2023. De eerste indertijd een logische scheuren in de economische hoogconjunctuur zijn zichtbaar. In de VS verhoogt de FED de rente om oververhitting van de economie tegen te gaan. De brexit en de effecten van dreigende handelsoorlogen temperen de groeiverwachtingen. De tegenvallende uitkomst van de septembercirculaire lijkt misschien zo'n voorteken dat ons ook kan raken. Met een reëel te verwachten schuld in de richting van 600 miljoen, dat is een schuldquotum van ongeveer 114%, verkeert de gemeente Haarlem formeel niet in de gevarezone. Maar er hoeft in de toekomst ook niet zoveel meer mis te gaan. De berekende schuld bij Haarlem gaat aan een belangrijk aspect voorbij en dat is dat steeds meer Haarlemmers vrijgesteld worden van betalen van gemeentelijke belastingen. Daar betalen de Haarlemmer is de schuld derhalve fors hoger. Als een vijfde van de Haarlemse huishoudens vrijgesteld is van gemeentelijke belastingen, dan stijgt de schuld per bijdrage de Haarlemmer inclusieve groei van de bevolking

naar ruim boven de 4000 euro per Haarlemmer. De draagkracht van de stad rust op ongeveer 80% van de Haarlemmers. En dat hoeft misschien geen probleem te zijn als we het kleinere draagvlak wel onderkennen en er dus rekening mee houden. En dat lijkt nu niet zo. Vraag aan het college: is het juist dat een deel van de Haarlemmers niet mee kan en hoeft te betalen aan de financiële verplichting van aflossing en rente op de gemeentelijke schuld? En zo ja, hoe groot schat u dat deel van de Haarlemmers in. OP Haarlem heeft de investeringsbegroting per post langs gelopen en is van mening dat er mogelijkheden zijn om ongeveer 14% op de investeringsbegroting in te krimpen. Bij benoemen geen specifieke posten om een welles-nietes discussie te vermijden, die dan nu voorbij zou gaan aan de basale problematiek van een te hoge investeringsbegroting. Daardoor laten wij ons nu ook door uw afwijzing van de motie niet uitlokken. Uiteraard zijn wij bereid u te informeren over onze gedachten. Wij raden in motie 1 Gemeenschapsgeld uitgeven, en de hele tekst zal ik niet voorlezen, uw college aan om serieus het investeringsplan door te ploegen en besluiten voor te bereiden om het meerjarig investeringsplan met zo mogelijk 35 miljoen te verlagen. Deels terugkeren op een ingeslagen weg als de wereld verandert, als Haarlemmers aangeven te schrikken van de hoge schuldenlast, getuigt van geactualiseerd inzicht. De schuld loopt fors op en de schuldverlaging van afgelopen jaren was slechts tijdelijk en kon nagenoeg alleen plaatsvinden doordat de reserve sociaal domein ingezet kon worden voor dit tijdelijke schuldverlaging. Nu deze reserve wordt afgebouwd, is ook meteen zichtbaar dat de schuld weer oploopt. De onevenwichtigheden van de laatste en heftige bezuinigingsronde zijn heel duidelijk en lang zichtbaar gebleven in de personele formatie. Er is destijds ondeskundig op de formatie bezuinigd en tot recent, bijvoorbeeld bij vastgoed, is dat manifest gebleven. De personele formatie is fors toegenomen in een paar jaar tijd: in mei 2008, zie Raadzaam 33, is op technische vragen van OP Haarlem aangegeven dat de formatie in korte tijd al gegroeid was met 80 fte. Daarbij is toegelicht dat de groei niet de formatie van Zandvoort betreft. In de begroting van 2019 is een toename van 15 fte verwerkt, en incidenteel nog eens 8-10 fte over de jaren 2019 tot en met 2021. En opgeteld komen we aan een groei van ruim 100 fte. Dat is structureel zeker 6 miljoen per jaar meer dan enkele jaren geleden. De kracht van onze ambtelijke organisatie is verbeterd, maar de andere kant van de professionele bureaucratie is of kan zijn dat die professionele bureaucratie ook bezig kan zijn, zij het lang niet altijd bewust, met het creëren van complexe processen, gebruikmakend van de groei van de organisatie. En de groei van een ambtelijke organisatie kan dan weer leiden tot gelijkblijvende of zelfs toenemende werkdruk. De gaten in de formatie en in de kennisvelden zijn inmiddels opgevuld. Een stabilisering van de formatie en zelfs een goed gestuurde bescheiden afname van de formatie, met oog voor eenvoudig ging van processen – want dat moet nog steeds doorgaan – en afbouw van complexiteit, acht OP Haarlem nu wijs en haalbaar. Juist een bescheiden afname gestuurd en rustige tijd, geeft ruimte voor een genuanceerde aanpak ervan. De overhaaste en ongenueanceerde formatievermindering in de afgelopen bezuinigingsperiode is, zoals we dat gevoel hebben, niet voor herhaling vatbaar. In motie 2, met dezelfde titel Gemeenschapsgeld uitgeven, stelt OP Haarlem u voor een pas op de plaats te maken met de formatie en de komende jaren de formatie iets terug te brengen. Samen met motie 1 is het dan per ultimo 2023 ruim 40 miljoen minder geleend, en de exportnatielasten zijn enkele miljoenen per jaar lager. Toch jammer dat u zelf geen poging lijkt te doen om los van de kadernota, want die heeft geen absolute status, onze financiële positie en de wereldeconomie opnieuw in ogenschouw te nemen. Anticyclisch denken – en het is al eerder genoemd door de VVD. Thans zijn de aanbestedingssommen in utiliteitsbouw en in de GWW gemiddeld bijna 20% hoger dan per ultimo 2014. En de bron is de bouwkostenindex. De huidige ambitie om fors te investeren is derhalve een hele dure ambitie. Voor elke ingezette euro krijgen met 20% minder product. Vier jaar geleden. Vraag aan het college: onderscheid Haarlem zich niet wezenlijk van de rest van Nederland waar het gaat om stijgende prijzen bij aanbestedingen? Hoewel het wederom de kunst van overheden zou moeten zijn om de volgende economische teruggang af te vlakken, gaat deze toch komen. En dan zal er weer goedkoper aan besteed kunnen worden. Er wordt dan aan besteed in een markt die weer vraagt om omzet en bereid is dat tegen lagere marges en kosten te kunnen en te doen. Die markt is dan niet gebaat bij een lokale overheid die

nagenoeg door zijn geld en mogelijkheden heen is. Dan extra investeringsruimte inzetten om lokale economie en werkgelegenheid ondersteunen in de komende periode van laagconjunctuur, dat is anticyclisch denken. Après nous le déluge past de Haarlemse gemeenteraad niet. Wij moeten durven erkennen dat omhooggestuurde schuld hoogstens tijdelijk te stabiliseren is, maar niet meer terug te brengen is. Het standpunt van OP Haarlem over de programmabegroting, en dat mag duidelijk zijn, wordt uiteindelijk bepaald hoe met deze moties omgaat. OP Haarlem heeft nog twee moties ingediend. In de motie Waardevol versnipperd groen, samen met Hart, Trots en SP, pleit OP Haarlem voor een goede meting van versnipperd groen om te weten hoe waardevol het is, en daarmee ook of het groen een andere – bebouwde, bijvoorbeeld – bestemming zou kunnen krijgen. Te duur om na te gaan, zegt uw college. Om wellicht kostbaar groen bescherming te geven, zegt u. Je zou toch denken dat dit college met een gegroeid GroenLinks uiterst gevoelig is voor bescherming van het weinige groen in onze stad. Het zal toch niet zo zijn dat er na het laatste dreigend groen-echec, het Heksenbos, al nieuwe aanvallen klaarstaan op kostbaar groen? In de motie Haarlemse huizen als het kan voor Haarlemmers, en dan met dank aan de woorden van de heer Berkhout, wil OP Haarlem met u nagaan of waar mogelijk Haarlemmers een streepje voor kunnen krijgen, en dan vooral op beleggers. Er worden te veel huizen gekocht door beleggers die eigenlijk naar Haarlemmers moeten die echt wachten op een huis. Wij vragen naar het onderzoek, bij weten uitkomsten niet, maar wij hopen met dat onderzoek met u te kijken of we daar een beetje duidelijker in kunnen zijn in het steunen van de Haarlemmers. En dat lijkt mij een milde motie.

De voorzitter: Mevrouw De Raadt heeft een interruptie.

Mevrouw De Raadt: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik had een beetje het idee dat u aan het einde van uw betoog was gekomen. Nou, bijna. Wat ik tot nu toe heb gehoord, en dan valt ik het even samen – dan mag u zeggen of dat goed is of niet. U zegt: OPH wil 35 miljoen bezuinigen maar we gaan lekker niet zeggen waarop. En uw tweede punt is: OPH wil dat ambtelijke organisatie van Haarlem inkrimpt, maar u wil tegelijkertijd wel tientallen ambtenaren aan het werk zetten om alle kleine stukjes snippergroen te inventariseren. Vat ik uw betoog van 10 minuten zo goed samen?

De heer Smit: Mevrouw De Raadt, bijna zo goed als u dat deed met de VVD, waarbij u ook een discussie aanging over het bouwen, en dat betekende dan meer schulden. Heel simpel: die 35 miljoen die wij via het doorploegen van het investeringsplan hebben ingeschat, die ga ik nu niet dingen van noemen want dan krijgen we een welles-nietes discussie. Heb ik al gezegd. Ik verwijs naar de 8 ton die PvdA het college vraagt om in te kleuren van de afvalstoffenheffing en ook niet aangeeft hoe. Wij hebben ideeën maar het is aan het college om die ideeën in te vullen, om zelf met ideeën te komen. En als het vragen aan OP Haarlem, dan zal ik daar openen zijn. Nu vanavond ga ik niet een paar posten noemen, want daar had iedereen schreeuwen en gillen of roepen ja of roepen nee; daar komen we er niet mee. Wil ik mensen aan het werk zetten? Nee, ik wil de organisatie aan het werk hebben. Alleen, ik constateer heel voorzichtig dat als wij met 100 gegroeid zijn in een korte tijd, dat je moet stabiliseren en dat je in een tijd waarin je niet hard hoeft te bezuinigen, dan moet kijken of de formatie iets terug kan. Meer en minder zeg ik niet.

Mevrouw De Raadt: Oké, dan concludeer ik dat mijn samenvatting correct was. Dank u wel.

De heer Smit: Ja, ach: zwei Seele, maar niet eine Gedanke. OP Haarlem ... Mijnheer de voorzitter, ik ga weer even door. OP Haarlem zal motie steunen die onder meer gaan over de aandacht voor Haarlemmers die kwetsbaar zijn. En dat zult u merken. Ook ondersteunen wij de motie van onze gezamenlijke oppositie – want daardoor is die gezamenlijk – waarin gepleit wordt voor een betere leesbaarheid en inzichtelijkheid van de programmabegroting. Tenslotte wachten wij met spanning op de toegezegde inzet om het VN-verdrag voor de

rechten van mensen met een beperking serieus en versneld na te komen. De vraag aan het college is: kunnen wij binnenkort het plan van aanpak verwachten? Geacht college, ook OP Haarlem is uiteraard voor een goed ingelichte stad. Maar wel in het tempo dat wij ons financieel kunnen veroorloven. Daarvoor is de formele rode streep die de provincie hanteert om ons hard op de vingers te tikken niet de enige en juiste maat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En dan kan mevrouw De Raadt direct volgen, CDA.

Mevrouw De Raadt: Ja, dank u wel, voorzitter. Goed. Geen algemene beschouwingen. Dat hebben we bij de kadernota al gedaan en deze begroting is daar een uitwerking van. De heer Berkhout zei het al. Vooral droge cijfers dus voor ons en dat wordt nog een uitdaging want ik wil in ieder geval drie hoofdonderwerpen benoemen. Een: duurzaamheid waaronder afvalstoffenheffing, erfgoed en het stadspark Sint Bavo; de groei van de stad; en de Haarlemse economie waaronder de banen-woningenratio, de toeristenbelasting en de havengelden. Kortom, wij gaan snel van start. Duurzaamheid: Haarlem wil voor 2022 een klimaat hebben. Een prachtig streven en iets wat het CDA van harte ondersteunt; het staat ook niet voor niets in ons coalitieprogramma. Want Haarlem groeit. En als we het voor elkaar krijgen om alle 10.000 huizen te bouwen, dan gaat Haarlem ook groeien met 25.000 mensen. En deze groei vraagt nou eenmaal om nieuwe investeringen. Nieuwe investeringen in onderwijs, in de bibliotheek, in bereikbaarheid, fietsparkeren, sport en de herinrichting van de openbare ruimte, waaronder – en daar is het CDA heel blij mee dat dat in de begroting is verwerkt: de 1700 extra bomen die er bij gaan komen. En door al deze broodnodige investeringen zal de schuld inderdaad stijgen. Alleen, deze schuldquote mag niet hoger worden dan 120%. Ook iets wat we hebben afgesproken. De huidige begroting laat zien dat de netto schuldquote eind 2022 slechts 140% zal bedragen. Dus ook dit is positief nieuws. Dan over de afvalstoffenheffing, wat minder positief is. Ja, de stijging van de afvalstoffenheffing, en daarom trekt het college eenmalig 8 ton uit zodat deze niet door belast hoeft te worden aan de bewoners. En we vorig jaar ook gedaan; hebben we daar 7 ton voor uitgetrokken. Wat het CDA betreft gaat het college dus inderdaad alvast nadenken over meer structurele oplossingen en we hebben er zelf ook wel een bedacht. Een oplossing daarvan is bijvoorbeeld om de kwijtscheldingen niet weten financieringen vanuit de afvalstoffenheffing, maar vanuit de minimagelden.

De voorzitter: Mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Mevrouw De Raadt, ik wil u eigenlijk aanspreken op uw sociale gezicht. Want zo ken ik u als CDA vertegenwoordiger. Als de kwijtscheldingen eruit gaan, zijn er in mijn optiek twee mogelijkheden. Maar misschien bent u slimmer dan ik. De ene is dat de mensen met het laagste inkomen geen kwijtscheldingen meer hebben en dan dus eigenlijk opdraaien voor het voordeel van de mensen die het iets beter hebben. Of, want het gaat immers over de gehele bevolking dan, gaat u dat ergens anders uit betalen en heeft u daar een dekking voor?

Mevrouw De Raadt: Klopt. De kwijtschelding gaan we niet meer financieren uit de afvalstoffenheffing. Die wordt daar eigenlijk ook helemaal niet in. Is er ooit een keer in gekomen. Nou ja, goed. Dat kunnen we dus herstellen. Dan halen we dat bedrag eruit. Dat is ongeveer € 1.000.000. En dat gaan we dan financieren vanuit de minimagelden. Heb ik daar een dekking voor? A, ik heb nog een jaar want we kunnen dat pas bij de volgende kadernota bespreken. Maar we zien in deze begroting bijvoorbeeld al een overdekking van € 550.000 dat is toegekomen aan de minimagelden. Dat is inderdaad 1,5 ton weer vanaf gegaan. Nee, sorry: 1 ton. Maar nog steeds een overdekking van € 450.000. Nou, mocht dat volgend jaar ook zo zijn, zitten wij al op 9 ton en dan zijn we al een heel eind.

De voorzitter: Mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Mevrouw De Raadt, even zodat ik het goed begrijp. Want eerlijk gezegd lijkt het in mijn ogen, en ik neem aan ... Ik kijk even naar mijn collega's hier naast mij, ook in onze ogen: anders wordt het vestzak-broekzak-verhaal. Dan wordt het dus op papier ineens de lasten worden dan beter, maar uiteindelijk wordt de rekening natuurlijk indirect toch altijd weer ergens neergelegd. In dit geval met name bij de minima, omdat het ook ondanks de beperkte overdekking toch ten laste gaat van andere minimavoorzieningen. Want geld kunnen we echt allemaal maar één keer uitgeven.

Mevrouw De Raadt: Nee, maar wij zijn het ook helemaal niet echt met elkaar oneens. Inderdaad, de minima zullen gewoon straks ook nog steeds recht hebben op de kwijschelding. Het wordt alleen uit een ander potje betaald. Het voordeel daarvan is dat we in ieder geval de afvalstoffenheffing met 1 miljoen structureel drukken in plaats van elk jaar weer 1 miljoen vanuit de algemene middelen. Dus in die zin is het inderdaad vestzak-broekzak. Het voordeel voor de minima blijft gelijk. Het voordeel voor de rest van de Haarlemmers is in ieder geval dat je ongeveer een prijsdaling van € 20 per huishouden ook zou kunnen doorvoeren. Maar goed ...

De voorzitter: Even, want dan ronden wij dit af. Mevrouw Verhoeff nog even een laatste reactie.

Mevrouw Verhoeff: De minimagelden zijn al ingevuld voor andere doelen, ook al is er nu een beperkte ruimte zoals u aangeeft. En dat is niet die 1 milj... Dat grote bedrag, van bijna 1 miljoen op jaarbasis. Dus dat betekent dan toch dat u uw sociale gezicht loslaat omdat alle andere voorzieningen dan lijden, om de kosten dekkend hij van de afvalstoffenheffing zodanig voor het voetlicht te brengen dat de gemiddelde Haarlemmer er beter van wordt, en de minima dus altijd per saldo – terwijl we niet weten op welk aspect – er minder van wordt. Dat had ik niet van u verwacht.

Mevrouw De Raadt: Nee, maar dan begrijpt u mij gewoon niet goed. Kijk, het hoort niet in de afvalstoffenheffing. Laten we dat nog een keer duidelijk hebben. Wij doen dat hier in Haarlem; de meeste andere gemeentes doen dat helemaal niet. Dus wij kunnen dat betalen vanuit de minimagelden. Dan kan er natuurlijk, als het moet ... We zien dat we dit jaar al 4 ton extra hebben gekregen bij de minimagelden; misschien krijgen we die volgend jaar ook wel. Maar daar kan natuurlijk altijd daar wat bij. Dus wat dat betreft hoef ik mijn sociale gezicht helemaal niet te verliezen. Het is alleen een structureel voorstel om de afvalstoffenheffing te drukken, iets wat ook uw wens is zoals u net heeft uitgesproken.

De voorzitter: De heer Smit. Nee, de heer Smit mag interrumpen.

De heer Smit: Mevrouw De Raadt, dit ging om een paar ton van de 8 ton. En u bent 5 minuten bezig om elkaar uit te leggen of het wel of niet juist is. Laat ik even midden. U kunt zich voorstellen dat ik daarom niet over 45 miljoen begonnen ben en de invulling daarvan.

Mevrouw De Raadt: Nee, dat kan ik mij helemaal niet voorstellen, mijnheer Smit. Ik vind dat nog steeds een hele bijzondere motie om te zeggen: wij willen 35 miljoen bezuinigen maar we zeggen lekker niet waarop. Goed. Het CDA heeft hier dus een structureel voorstel neergelegd. Iets om over na te denken, en zouden we bij de volgende kadernota over kunnen beslissen. Goed. Dan ga ik door naar erfgoed. Met ruim 2500 monumenten is Haarlem de vijfde monumentenstad van Nederland. En dat betekent dat wij een grote verantwoordelijkheid hebben voor ons cultureel erfgoed. Als gemeente hebben wij daar onder anderen invulling aangegeven met onze bijdragen aan de restauratie van de kathedrale basiliek St Bavo. Alleen, zoals we allemaal weten, zijn er inmiddels vergevorderde plannen om het daar nog mooier te maken, namelijk met een Bavo Stadspark. Het enthousiasme is er bij de bewoners, bij de basiliek, bij de toeristen, en gelukkig ook

bij het college. Want het stadspark staat immers in ons coalitieakkoord. Maar nu onze concrete vraag: is er al een voorbereidingskrediet voor de Stadspark St Bavo? En als er hier al een substantieel bedrag voor geregeld is, dan horen wij dat heel graag. En ook het bedrag wat daar dan bij hoort. Anders zouden wij in de tweede termijn alsnog met een motie komen. Terug naar erfgoed. Het CDA is verheugd dat wij daar een komende periode extra geld uittrekken voor erfgoed, oplopend tot 3 ton structureel. Ook waren wij zeer verheugd het college vorig jaar had aangegeven een doelmatigheidsonderzoek te willen uitvoeren naar ons erfgoedbeleid. Onze vraag is dan ook: wat heeft dit onderzoek ons opgeleverd? Want waar wij minder verheugd over zijn, dat is wanneer we lezen dat de VNG als norm heeft voor een stad met 2500 monumenten zoals Haarlem, dat er dan minimaal 20 fte nodig is om adequaat erfgoedbeleid te maken en adequaat in te vullen. En Haarlem heeft op dit moment 4 fte, dus dat is 16 fte te weinig. Onze vraag aan het college is daarom dan ook: is die 3 ton wel voldoende? Of leveren wij al onze monumenten uit aan de goden?

De voorzitter: De heer Berkhout.

De heer Berkhout: Even, mevrouw De Raadt. Ik ben het helemaal met u eens dat wij aandacht moeten besteden aan ons erfgoed. Hebben we al gedaan in het coalitieprogramma, zoals u zelf ook zegt. Maar hij was daar ook bij: daar wisten wij ook dat wij niet die volledige 24 fte gingen leveren. U heeft toch ingestemd met de bijdragen zoals we hem nu in de begroting hebben staan?

Mevrouw De Raadt: Zeker, ik heb ingestemd met die 3 ton. Nou ja, misschien was het u duidelijk op dat moment dat we die 20 fte's niet zouden gaan halen. Voor mij was het nieuwe informatie dat we die überhaupt nodig hadden. Dus vandaar dat ik zeg van ... Kijk, ik was in eerste instantie heel tevreden met die 3 ton. Maar als ik dan nu kijk en de normen die de VNG daaraan hangt en die zegt: ja, is echt 16 fte te weinig. Nou ja, dan moeten we toch nog maar even aan het college vragen of die 3 ton wel genoeg is. Want ik heb ook, en dat zult u in de rest van mijn verhaal horen, ook een aantal beleggingsmogelijkheden nog. Mocht er bijvoorbeeld nog meer geld naartoe moeten.

De heer Berkhout: Nou, wat ik dan interessant ... Ik kreeg mijn informatie namelijk van de oud-nestor van de raad, Jur Visser. Dus vandaar dacht ik: u bent waarschijnlijk wel op de hoogte. Mr Erfgoed, Jur Visser.

Mevrouw De Raadt: Ik ben bang dat u dan beter daar Jur Visser heeft geluisterd dan ik. Maar dat heb ik bij deze gecorrigeerd. Dus vandaar de vraag aan het college. Goed. Dan de Haarlemse economie. Op pagina 145 staat dat Haarlem een complete stad is met het accent op woonstad. En ja, dat is eigenlijk wel een hele positieve benadering. Want in de bestuursrapportages van de afgelopen jaren te lezen bij steeds dat Haarlem een stad is die diep, diep, diep in slaap is. De verhouding tussen het aantal banen en het aantal woningen is het afgelopen jaar weer verslechterd. Net als het jaar daarvoor en net als het jaar daarvoor en ... Nou, u begrijpt het. Het aantal woningen ... Of het aantal banen blijft consequent achter bij de groei van het aantal woningen. Van alle vergelijkbare gemeentes heeft Haarlem de laagste woon-werkverhouding. In Haarlem werken de minste mensen in hun eigen stad. En niet omdat ze dit willen, maar omdat ze wel moeten. En waarom is het nou zo slecht? Nou ja goed, een hele hoop redenen kunnen wij zelf ook wel bedenken. Maar het is vooral direct van invloed op onze bereikbaarheid. Elke ochtend staan er gewoon duizenden Haarlemmers onnodig in de file. En het CDA wil daarom van het college concreet weten: wat gaan jullie doen om meer werkgelegenheid aan te trekken binnen onze stadsgrenzen? Want als ik de begroting erop nalees, dan zie ik een ding genoemd over nieuwe kansen. Dat is het volgende citaat: nieuwe kansen liggen bij duurzame bedrijvigheid. En die duurzame bedrijven zouden dan meer werknemers aannemen dan bedrijven die niet duurzaam zijn.

De voorzitter: Ik onderbreek u even, want mensen popelen om u te interrumperen. Eerst de heer Hulster.

De heer Hulster: Mevrouw De Raadt, begrijp ik nu goed dat het CDA te bereikbaarheid compleet verengt tot de auto? Want u zegt: we zijn slecht bereikbaar en er staan zoveel meer mensen in de file. Is dat hoe u bereikbaarheid uitlegt?

Mevrouw De Raadt: Nee.

De voorzitter: Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Ja, u vraagt het college: wat gaan jullie doen aan die bereikbaarheid? Heeft u zelf ook een idee? U vraagt de heer Smit maar even 35 miljoen hier uit zijn mouw te schudden, maar u heeft een schijn ik ook wel een idee voor die bereikbaarheid. Vertelt u het maar.

Mevrouw De Raadt: Nou ja, goed. Nogmaals: die 35 miljoen vroeg ik niet aan de heer Smit.

Mevrouw Van Zetten: Het gaat gewoon even om uw antwoord.

Mevrouw De Raadt: Ja, het gaat even om het antwoord. We gaan het antwoord zo van het college ...

De voorzitter: Het woord is even aan mevrouw De Raadt. Ja? Gaat uw gang.

Mevrouw De Raadt: Goed, waar was ik. Ja.

Mevrouw Van Zetten: Ik heb nog geen antwoord gekregen, toch?

De voorzitter: Dat weet ik, maar daarom is mevrouw De Raadt aan het woord. Want dan kan ze antwoord geven.

Mevrouw De Raadt: U wilt nog een ... Nou ja, goed. U kunt ons coalitieprogramma nalezen. Daar hebben we onder anderen het ... Nou ja, daar zit u dan mijn ideeën staan. Onder anderen 2,5 miljoen uittrekken voor doorstroming in de Waarderpolder. Om maar een idee te noemen.

Mevrouw Van Zetten: Het gaat u toch ... Sorry, voorzitter. Maar u roept toch ook het college op om om meer aan de werkgelegenheid te doen? En waar denkt u dan aan? Wat moeten ze gaan doen van u?

Mevrouw De Raadt: Mevrouw Van Zetten, u vroeg mij naar de bereikbaarheid ; daar heb ik nu antwoord op gegeven. Ik wil graag door met mijn betoog.

De voorzitter: Maar er is nog een interruptie. Mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik vraag mij af: waar was u dan tijdens onderhandelingen als ik uw betoog zo hoor?

Mevrouw De Raadt: Ik begrijp niet dat u bedoelt. Ik ga door. Groot. Op dit moment lees ik in de begroting dat er nieuwe kansen liggen voor duurzame bedrijvigheid en de vraag naar werknemers bij die duurzame bedrijven, die zou namelijk groot zijn. Maar die redenatie gaat mij iets snel en slaat volgens mij ook een paar stappen over. Dus onze vraag aan het college: waarom denkt het college dat duurzame bedrijven meer

personeel nodig hebben per vierkante meter dan minder duurzame bedrijven? Misschien mis ik wat en dan hoor ik het heel graag. Dan over de toeristenbelasting. Ook toeristen leveren een bijdrage aan de Haarlemse economie. En de toeristische sector zelfs draagt iets meer dan 1% bij aan onze werkgelegenheid. Maar toerisme kost ook veel geld. En omdat de rijksbijdrage aan gemeentes wordt berekend op het aantal inwoners en niet op het aantal mensen dat gebruik maakt van de voorzieningen, mogen wij als compensatie toeristenbelasting heffen. En met dit in het achterhoofd, dat toeristenbelastingcompensatie is, begrijpt het CDA niet waarom de overnachtingen op passagiersschepen en riviercruiseschepen zijn vrijgesteld van toeristenbelasting. Graag een uitleg hierbij. Dan nog even snel over het dekkingspercentage havengelden. Dat is slechts 38% lezen wij in de begroting. En het CDA is benieuwd naar de achtergrond hiervan. Wij hebben hierbij de volgende vragen: vindt het college ook niet dat de baten en lasten meer in evenwicht zouden moeten zijn? Twee: welke dekkingsgraad zou het college acceptabel vinden? En drie: welke stappen is het college bereid te zetten om de leges te verhogen? Goed. Ja, één reden om de havengelden niet te verhogen zou kunnen zijn dat de kosten voor de gebruiker en de voorzieningen die de gemeente daar tegenover zet niet meer in verhouding zijn. En mocht dat het geval zijn, dan roept het CDA ook direct op om die voorzieningen te verbeteren. Sterker nog: wij weten al waar het college mee kan beginnen.

De voorzitter: Ja, de heer Boer.

De heer Boer: Even een vraag over die havengelden: bedoelt u havengelden als liggelden voor onze bewoners? Dat die omhoog moeten? Want die zijn de afgelopen jaren al met tientallenpercentages verhoogd. Of bedoelt u echt schepen van buitenaf?

Mevrouw De Raadt: Nou, vooral dat laatste. Dus als je door Haarlem heen voert, dan betaal je nu ook een bedrag. En het totaal aan kosten is maar 38% kostendekkend. Dus nou ja, onze vraag is: bij de rest van de heffingen is het veel hoger; bij de afvalstoffenheffing en is het zelfs 100%. Andere heffingen is het 80%. Dus onze vraag is: waarom is het bij de havengelden zo laag en waarom kan dat niet wat omhoog? En als we dan die voorzieningen gaan verbeteren, dan weten we waarmee we kunnen beginnen. Want in de ambitiekaart Haarlemse Wateren staat: het verbeteren van de huidige sanitaire voorzieningen en het toegankelijk maken voor mindervaliden bij de Gravenstenenbrug. Alleen, dit mindervalidentoilet is pas opgenomen voor de middellange termijn. Onze vraag aan het college is dan ook ... Nu raak ik helemaal in de war: kunnen wij dit niet wijzigen naar de korte termijn? En niet in de minste plaats, en andere partijen hebben het ook al gezegd, omdat Haarlem op dit moment helemaal geen openbaar mindervalidentoilet heeft. Graag een reactie van het college op ons voorstel tot verhoging van de havengelden en het naar voren trekken en het realiseren van een mindervalidentoilet bij de Gravenstenenbrug. Afsluitend, zoals gezegd, zal het CDA in deze eerste termijn nog geen moties indienen. Afhankelijk van de antwoorden van het college houden wij een tweetal moties over het St Bavo Stadspark en het mindervalidentoilet in de aanslag. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Visser, ChristenUnie.

De heer Visser: Zou het CDA die moties alvast wel rond kunnen sturen? Want ik merk dat er toch nog heel wat moties zweven en er is een oproep gedaan om het op tijd in te dienen. Wij doen het, maar coalitiepartijen doen dat kennelijk niet. Dus kunnen die moties nu even rondgestuurd worden?

De voorzitter: Dank u wel. Dat was een hartenkreet. Het woord is aan de Actiepartij, de heer Hulster.

De heer Hulster: Dank u wel, voorzitter. Ja, het is al eerder gezegd: de afspraak is eigenlijk dat we vandaag het vooral over moties en amendementen gaan hebben. Dus wij dachten: laten we het over moties en

amendementen hebben. Want hoe gaat het eigenlijk? Ja, er worden heel veel moties en ook amendementen ingediend, met name door de oppositiepartijen. Maar de vraag is: wat gebeurt er eigenlijk met al die moties en amendementen? Dat is echt ... Ik zit hier nu al een aantal jaren in de raad en het is nog steeds echt een raadsel. Ik geef twee voorbeelden. Ieder half jaar stuurt de rekenkamercommissie een rapportage over hoe het gaat met de opvolging van de aanbevelingen die zij heeft gedaan. En ieder half jaar staat er bij heel veel aanbevelingen dat er geen opvolging aan is gegeven. En die aanbevelingen van de rekenkamercommissie, die worden als moties overgenomen door de Raad. En ook unaniem overgenomen. En die worden dan vervolgens ... Die wachten dan echt heel lang op uitvoering. Dus daar blijkt dat de moties slecht worden opgevolgd. Een tweede voorbeeld is recent en was er voor ons persoonlijk nogal schrijnend, toen wij in de krant konden lezen dat de maatwerkmotie voor de bewoners in de Waarderpolder geen invloed had op het beleid. Bewoners uit Haarlem snappen er helemaal niets van. Hoe kan het nou dat de raad een motie aanneemt en dat er vervolgens niet gebeurt? Wij vinden dat het tijd is voor een cultuurverandering. Want deze manier van werken is voor iedereen heel erg frustrerend. Ik bedoel, ik sprak daar collega's op aan: die motie wordt niet uitgevoerd. En er waren heel veel collega's die zeiden: zo gaat dat nu eenmaal. Dat is heel vreemd. Hoe kan dat nou? Hoe kan het nou dat we met zijn allen hier denken dat het normaal is dat we moties en amendementen indienen en dat die vervolgens niet worden uitgevoerd? Ik zal nog veel meer voorbeelden kunnen geven; dit is even voor nu. Desalniettemin ga ik gewoon weer heel vrolijk allemaal amendementen en moties indienen in de hoop dat er beter op gevolgd wordt. En dat ze daar ook beter van op de hoogte worden gehouden. Ik begin met de amendementen. Ik heb er net al richting GroenLinks aan gerefereerd. In de begroting staat dat we in 2030 klimaatneutraal zijn en in 2040 gasloos. Uit de beantwoording van het college blijkt dat we niet in 2030 gasloos kunnen zijn. En daarmee geeft het college eigenlijk toe dat we in 2030 dus niet klimaat neutraal zullen zijn. Of gaan we compenseren? Nou ja, dat kost heel veel geld. Ik heb daar technisch naar gevraagd: er wordt niet over nagedacht, over die kosten. Je kunt je voorstellen dat tegen 2040 het heel duur wordt om te compenseren. Want dan zijn er 3000 gemeentes die allemaal moeten gaan compenseren. Dus dan is de druk om compenserende maatregelen wordt enorm. Dus de vraag is: hoe gaan we dan in godsnaam onze afspraak nog nakomen? Daarom hebben wij een amendement ingediend waarin we zeggen, we moeten vasthouden aan die afspraak die we hebben gemaakt: 2030 is klimaat neutraal. Dat betekent ook dat we in 2030 van het aardgas af moeten zijn. Want als we dat niet doen, dan gaan wij de klimaatneutraliteit ook niet halen. Dan hebben we twee amendementen op het sociaal beleid. Er wordt een beetje gekaasschaafd in deze begroting: € 50.000 op de Wmo- gezinsbegeleiding van jongeren. Nou, wij vinden dat dat heel onverstandig is om daar geld van te halen. Daarom hebben we daar een amendement om dat niet doen. De tweede gaat over de bezuinigingen op de armoedebestrijding voor kinderen. € 150.000 wil het college daarop bezuinigen. Wij denken dat het hele slechte maatregelen zijn. Geef jongeren een goede start. Want een slechte start, daar heb je de rest van je leven last van. Amendement Onderhoud straatmeubilair: er wordt voorgesteld om € 25.000 te bezuinigen op onderhoud van straatmeubilair. Gaan we dan geen bankjes meer vervangen die stuk zijn? Wat gaan we dan doen? Dit kan natuurlijk niet. Dan komen de moties. We hebben een motie om de resultaten in de bestuursrapportage op te nemen. In de begroting staan alle verschuivingen, dus daar staat waar we extra geld gaan uitgeven en waar we gaan korten. En vervolgens hebben wij de berap en dan staat er in smileys uitgelegd wat we allemaal hebben gedaan. Maar dat wordt niet gerelateerd aan die budgetverschuivingen die zijn geweest. Ik denk dat het heel goed zou zijn, en de rekenkamercommissie heeft daar ook een aantal kerenaanwijzingen voor gegeven, om voor belangrijke investeringen of tussen investeringen aan te geven wat de effecten daarvan zijn. Wat is het effect als je zoveel geld op de Wmo bezuinigd? Of zoals bij die € 150.000 op de armoedebestrijding-bezuiniging; wat is het effect daarvan? Hoeveel kinderen minder kunnen we minder mee helpen? Wat heeft dat voor effecten gehad? Ik moet opschieten. Wij willen dat de bezuiniging op het Houtfestival wordt teruggedraaid. Dat is de motie Behouffestival. Wij willen dat de luchtkwaliteit ... Er zijn drie belangrijke maatregelen die je kunt doen om de

luchtkwaliteit te verbeteren in de stad. Hebben we samen met de ChristenUnie ingediend. Wij vinden dat die maatregelen moeten worden ingevoerd. Het college antwoordt door te verwijzen naar Amsterdam. Ja, want in Amsterdam is het heel moeilijk om bijvoorbeeld de scooters van het fietspad te halen. Dat is echt heel merkwaardig, om ons met Amsterdam te gaan vergelijken. Wij dachten dat we in eigen stad waren en een stukje kleiner. Dan hebben we een motie Oogst de stadslandbouw. Dat gaat erover dat de stadslandbouw nu steeds op tijdelijke locaties zit. Onder druk van de woningbouwopgave krijgen die allemaal steeds te worden verschoven. Dus net als ze het een beetje goed gaan doen, moeten ze weer weg. Laten we nou eens een keertje een plek aanwijzen waar die stadslandbouw zit. En dan hebben wij twee moties over de bomen. In de Haarlemse straten worden nog altijd in rap tempo bomen gerooid. En er zijn actieve bewoners die daar toezicht op proberen te houden. Maar dat wordt heel moeilijk als in de aanvraag staat dat er 10 bomen op huisadresnummer zoveel worden gerooid. Het voorstel is eigenlijk ongewoon daarbij even te zeggen welke bomen dat nou zijn. Elke gemeentelijke bomen heeft een bomenummer. Dus als je dat in die aanvraag zou kunnen opnemen of in de vergunningverlening, dan kunnen de bewoners ook zien: oké, het gaat om deze bomen, is dat nou erg of niet? En de herplant gaat nog steeds erg traag. Dus laten we nu Spaarne landen de opdracht geven om alle bomen binnen een jaar terug te planten die worden gerooid. En tenslotte komen wij nog met een motie om de bouwleges voor sociale woningbouw te vergroenen. Want daar ligt echt wat ons betreft een enorme opgave, ook voor de sociale woningbouw, om te gaan vergroenen. En wij denken dat als we daar de bouwleges van verlagen voor ingrepen die dus de duurzaamheid van die woningen verbeteren, dat dat zou kunnen helpen om de sociale woningbouw sneller te vergroenen.

De voorzitter: Dank u wel. En het woord is aan Jouv Haarlem, de heer Aynan.

De heer Aynan: Dank u wel. '...', dus succes in Oldambt. Voorzitter, de drie speerpunten van Jouv Haarlem zijn betaalbaar wonen, een bereikbare stad en een dienstbare gemeente. En dat is de meetlat waar ik de begroting langs gaan leggen. Overigens, de begroting is voor mij het sluitstuk van de kadernota. Dus ik heb het alleen over de dingen waarvan ik vind dat de toezeggingen niet zijn nagekomen. Maar, voorzitter, ik wil eerst beginnen met afgelopen donderdag. Toen maakte u als burgemeester in de commissie de opmerking dat de raadsleden zich niet half moeten laten informeren, waardoor er allerlei vragen blijven liggen. Ik vind dat een terechte opmerking. Maar dan moeten wij ook goed geïnformeerd worden. Informeer ons tijdig en volledig. Maak helder welke keuzes u maakt. Zet het netjes op een rijtje, net als in Leiden, met een keurig overzicht van alle mutaties. Op die manier wordt het leesbaarder, korter en, voorzitter, het scheelt ook een hoop papier. Ik heb de begroting ook op taalniveau gecheckt. Het niveau zit tegen C1 en dat betekent dat het voor slechts 10% van de bevolking toegankelijk is. Ja, wat communiceer je dan als gemeente? En waar u in de kadernota verwijst naar de begroting, verwijst u in deze begroting naar de volgende kadernota. Misschien is dat een manier van circulair begroten of de nieuwe democratie; ik weet het in ieder geval niet. En als er dingen in staan, voorzitter, dan moeten wij ervan uitgaan dat het klopt. En als ik lees dat de organisatie, de gemeentelijke organisatie een afspiegeling is van de Haarlemse samenleving, dan is dat vreemd. Want ten eerste weten we het niet; ten tweede mogen we het ook niet meten van de college. Dus hoe kan dat er dan in staan? En daarom ondersteunen wij de motie van de SP van harte. Wij zijn mede-indiener. Voorzitter, ik maak nu even een fietsbruggetje naar het volgende onderwerp. Als wij mensen aanmoedigen om te fietsen, dan moeten we het ook omarmen als ze het ook echt doen. En niet kinderachtig een boete geven als de fiets net over de lijn geplaatst is. Wat communiceer je dan als gemeente met je burger? Dus, voorzitter, geen sticker met een boete; maar net zoals op school, goed zo, ga zo door! En overigens mooi om bij het college voortschrijdend inzicht te zien dat ze het fietsdepot van het Cruquius naar de Jansweg verplaatsen. Geheel volgens plan-Aynan. Maar het kan nog beter en daarvoor dienen wij de motie Fietsstewards. Stewards die je helpen om je fiets op een goede plek te zetten, waardoor meer ruimte voor anderen ontstaat. Kijk hierbij ook

alstublieft of het mogelijk is om die stewards aan te nemen via het participatiebedrijf. Zo creëren wij dus ook werkgelegenheid. Daarnaast zijn er ook minder handhavers rond het station nodig. Handhavers die we ergens anders in de stad kunnen inzetten, bijvoorbeeld voor de wens van de Centrum-wijkcraden die een proef willen doen met 24-uurshandhaving. Graag een reactie daarop van het college. En voorzitter, als we willen dat mensen de auto echt inruilen voor de fiets, moet je niet € 104 vragen als je hem in de buurtstalling wilt zetten. Dat is € 5 duurder dan de auto. Ja, wat communiceer je dan als gemeente met je burger? Daarom onze motie Fiets erin, die vraagt om een redelijke prijs te regelen voor de fiets in de buurtstallingen. Want nu worden de mensen uit de stallingen weggejaagd. En voorzitter, over weggagen gesproken, gaan we zo vlak voor kerst nu echt nog meer mensen uitleveren aan de toch al overspannen woningmarkt? Gaan we dat echt doen? Laten we in plaats daarvan alstublieft kijken waar we maatwerk kunnen leveren en mensen niet onnodig de straat opjagen. Het is misschien rechtmatig wat u doet in de Waarderpolder, maar is het ook rechtvaardig? En als de woningnood zo hoog is als nu, dan kunnen we niet jaren wachten op de ontwikkelzones. En de planning is dat er over zes jaar zes sociale huurwoningen bijkomen, geachte coalitie. En als we in de begroting kijken, want dat zijn de recente cijfers, dan gaan er zelfs 100 sociale huurwoningen af. Er wordt dus helemaal niets bijgebouwd. Wat gaat u doen voor die 10.000 mensen die nu acuut in Haarlem op zoek zijn naar een woning? Wat gaan we daaraan doen? Al die mensen op de wachtlijst? Voorzitter, ik ben ook bereid om mee te denken. Kunnen we iets met Koningstein? Er gebeurt nu bijvoorbeeld ook helemaal niets op de Zwemmerslaan met de tiny houses. Het ligt daar maar te liggen. Kijk ook naar het gemeentelijk vastgoed: het schijnt dat we 173 niet-strategische gebouwen hebben. Kijk wat mogelijk is qua ombouw, qua tijdelijke verhuur. Maar laten we in godsnaam iets doen. En daarom willen wij ook zo snel mogelijk aan de slag in de Oostpoort, bij station Spaarnwoude, met sociale modulebouw. Dat is snel, goedkoop en tegenwoordig van ontzettend goede kwaliteit. En als je op een gegeven moment naar 10,15 of 20 jaar van die woningen af wil, kun je ze zo ombouwen of weghalen. En voorzitter, GroenLinks had het over een oliemannetje voor cultuur. Ik zou heel graag ook in oliemannetje voor wonen willen hebben. Daar hebben we echt behoefte aan, het is acuut. En ik hoop trouwens dat u allemaal komt naar het werkbezoek 22 november. Want dan kunnen we echt met eigen ogen zien wat modulebouw nou precies inhoudt. Afrondend, voorzitter, Jouw Haarlem gaat voor betaalbaar wonen in de Oostpoort; een bereikbare stad met toegankelijke fietsvoorzieningen; een dienstbare gemeente met een helpende hand waar het nodig is – en die helder met de burgers communiceert. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Scheelt maar honderd kilometer. Het woord is aan mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Ja, voorzitter. Uw begroting is weer dikker dan ooit. Maar wij moeten het kort houden. Dan kriebelt het wel als wij op pagina 24 lezen van uw begroting dat de gemeente Haarlem een eigen Haarlemse donut gaat maken. Ja, wie gaat die nu bakken nu de goede wethouder Sikkema gaat vertrekken? Dat zullen we dan wel zien. Wij hebben in ieder geval meegewerkt en een infographic voor u gemaakt. Ik heb net het woord geleerd. En wat dat betreft heeft Haarlem een kleurplaat met onze begrotingsanalyse. Kijkt u maar even mee naar onze financiële donut. Wat minder bruin gebakken waarschijnlijk dan de uwe. Als we naar de kleur groen kijken, de structurele exploitatieruimte, constateert Hart voor Haarlem ondersteunt de verhoging van het structurele investeringsbudget van 40 miljoen naar 60 miljoen per jaar. Want er is genoeg achterstallig onderhoud en we kunnen een kwaliteitsimpuls goed gebruiken voor de mobiliteit, duurzaamheid, van vastgoed, klimaataanpassing, economie en cultuur. Hart voor Haarlem zou echter veel minder uitbundig investeren in de kwantitatieve groei van de stad. Haarlem heeft nu al de hoogste dichtheid van de bevolking per vierkante kilometer, grondoppervlak binnen de MRA. En wij vinden dat in deze regio woningbouw zeker nodig is, maar 10.000 extra woningen binnen de grens van Haarlem vinden wij gewoon slecht. Eigenlijk te zot voor woorden. Structureel investeren kan niet zonder structureel beschikbaar geld voor rente en aflossing. Het college is daar blind voor. Nu lenen betekent straks hogere lasten voor rente en aflossing. Met uw

voorgenomen beleid gaat het oplopen van 40 miljoen in 2018 naar 50 miljoen in 2023. De structurele balans tussen inkomsten en uitgaven is domweg niet goed genoeg. U heeft gewoon extra geld nodig. Hart voor Haarlem wil instructeur overschot op de begroting zien van 20 miljoen. En wij hebben hiervoor een motie, en die dienen wij samen in met OP Haarlem, Liberaal Haarlem en Trots. En dan komen we bij blauw, de belastingcapaciteit. De lasten voor onze Haarlemmers zijn in een paar jaar flink opgelopen en hoger dan het gemiddelde in Nederland. Daarbij gaat de afvalstoffenheffing ook sterk omhoog. Voor Hart voor Haarlem betekent dit twee dingen. Bij onze Haarlemmers is er niet veel meer te halen, u zit nu al aan uw grens. Noch om aan het gewenste overschot op de begroting te komen, noch om tegenvallers op te vangen als de conjunctuur omslaat. We hebben ook een motie over de woonlasten en die dienen wij in samen met de VVD en Liberaal Haarlem. Want overtuigd van de efficiënte bedrijfsvoering bij Spaarnelanden zijn wij niet. Die 10% lastenverhoging op afvalstoffenheffing zou misschien ook wel omlaag kunnen. Wat betreft de kleur oranje, dat is dan de grondexploitatie: kijken we naar de grondexploitaties, dan zien we dat de gemeente zijn positie naar nul afgebouwd. Dit betekent een eind aan de jaren van verliezen. Dat is een voordeel, dan weer. Dat is het goede nieuws. Maar het betekent ook dat de voorraadgrond ook opraakt, en binnenkort gewoon op is. En grond is tafelzilver op onze balans. Dus ook hier is geen buffer voor slechte tijden meer. Daarbij vraag je je af hoe de gemeente zoveel woningen gaat realiseren als zij als grondbezitters uitgespeeld. Maar dat vinden wij als Hart voor Haarlem dan weer minder erg. Wat betreft rood ... Ja, er zijn twee kleuren rood: dat gaat dan over de schuldquote. De schuldquote toont de gezondheid van de gemeentefinanciën het best. Onze schuldquote was altijd al aan de hoge kant en afgelopen crisisjaren zelfs gestegen tot 140%. Met prudent beleid, dat is dan een compliment aan de vorige periode, maar vooral door flinke meevallers in het sociaal domein is alles weer redelijk goed gekomen. Maar, voorzitter, nu drukt het college en de coalitie het gaspedaal weer helemaal in. Haarlem lijkt Italië wel. Daar gaat het ook niet echt goed, ook niet met klimaat. Dat hebben we ook gezien. Wij vieten nu de hoogconjunctuur, maar als die omslaat zijn wij hier gewoon de pineut. Voor 2023 staat nu het zeer onwaarschijnlijke bedrag van 20 miljoen in het investeringsplan. Gaan we dan plots minder geld uitgeven? Zo lijkt de schuldquote aan het eind van de periode te dalen. Hart vindt het eigenlijk een doorzichtige truc. Want als we het investeringsniveau op 60 miljoen laten, wat realistisch is voor deze stad, dan schiet de schuldquote door de 120% heen in 2023. Ook dit onderschrijft de noodzaak om tot een structureel begrotingsoverschot te komen. Het is gewoon onverantwoordelijk om schulden zo door te schuiven. Dit college maakt op deze manier een arme stad nog armer. Tot slot vragen wij met een motie – een totaal ander onderwerp – aandacht voor een verhaal dat in Haarlem onvoldoende wordt verteld. En dat is de geschiedenis van de Haarlemse joodse gemeente, die voor de oorlog een van de grootste en welvarendste was van Nederland, en na 1945 gedecimeerd terugkwam. Het is gewoon triest om te zien hoe het eens zo mooie en trotse joodse gemeenschapshuis staat te verloederen in het hart van onze binnenstad. Het is ook beschamend om te zien dat het monument met vrijwel alle namen van de joodse holocaust-slachtoffers pal staat naast de ondergrondse vuilcontainers. In Haarlem zijn slechts twee struikelstenen geplaatst. Volgend jaar, je hebt de serie Joodse Huizen, staat Haarlem op het programma om daar wat aan te doen. Als plaats van herinnering kunnen wij als gemeente niet voorbijgaan aan het joodse gemeenschapshuis. En dat is beschreven door de onvolprezen Wim de Wacht. Ons eigen bezit en ook onze verantwoordelijkheid. Vandaar ook het verzoek om geen onomkeerbaar besluit te nemen, bijvoorbeeld het pand te verkopen zonder een goed plan daarbij te bedenken. Wij roepen eigenlijk met de motie op om een werkgroep te vormen met allerlei mensen die zich enorm betrokken voelen bij dit onderwerp en met een voorstel te komen. Ik heb de reacties van het college niet gelezen maar ik heb begrepen dat het college deze motie ontraadt. En dat zou jammer zijn want het gaat er natuurlijk om dat er constructief wordt meegedacht. En dat zou u dus ook meer sieren als u daar open voor zou staan. Ik hoop dat u dan als u denkt: nou, dit is een heel slecht voorstel, dat het college dan ook met een tegenvoorstel zal komen. En daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Visser van de ChristenUnie.

De heer Visser: Dank u wel, voorzitter. We kunnen uren spreken over de hoogte van de gemeentelijke schuld. De ChristenUnie herkent zich in de woorden van de VVD dat we voor investeringen meer moet zullen moeten gaan sparen. Als er meer geld dan verwacht binnenkomt via parkeren, moeten we daar misschien wel beginnen om dat te gaan sparen. We herkennen ons ook in de woorden van OPH, dat we meer anticyclisch moeten investeren omdat dit goedkoper is. En Hart voor Haarlem laat met haar mooie infographic, echt complimenten, mevrouw Van Zetten, zien dat er een aantal signalen op code oranje staan. De ChristenUnie vindt daarom dat we naast noodzakelijke investeringen kritischer moeten kijken waar bezuinigd kan worden. En nu doet het college dat door wat potjes waar wat geld overblijft terug te storten naar algemene middelen. En de ChristenUnie vraagt het college meer te doen. Spit de hele begroting door een zoek naar slimme efficiencymaatregelen en bezuinigingen. Ik ben benieuwd of de wethouder Financiën wordt het spitten de komende dagen een schepsel vinden. Wat gaat het college doen met het tekort op de jeugdzorg, bijvoorbeeld? Zo'n 70 gemeenten hebben 200 miljoen verdeeld; Haarlem heeft niets gekregen. Hoe gaat dat de komende tijd? Wat ook uren kost is het lezen van de begroting. De leesbaarheid kan echt beter en vandaar de gezamenlijke oppositiemotie. Maak het taalniveau toegankelijker en maak bijvoorbeeld beter onderscheid tussen regulier werk en wat we in 2019 echt anders gaan doen, zodat je als raadslid de teksten die elk jaar hetzelfde zijn, kunt overslaan. We hebben vanavond geen uren en daarom zal ik nu verder kort spreken over onze moties. En dan ben ik toch wel teleurgesteld. Sturen we als raad, of in ieder geval een groot deel van de raad, een keer een motie vijf dagen van tevoren en wat is het resultaat: nog meer dan vroeger worden ze ontraden door het college. Ik hoop vanavond in meer meedenkende houding van het college te zien en donderdag bij de stemmingen steun vanuit de raad. Als voorbereiding van deze begrotingsplannen heb ik eens rond gevraagd wat inwoners van Haarlem missen in hun woonwijk of waar ze zich aan ergeren. En de meeste moties van de ChristenUnie gaan dit jaar daarom over dit soort onderwerpen die spelen direct om de hoek van waar Haarlemmers wonen. Als je Haarlemmers vraagt wat er beter kan, dan gaat het heel vaak over mobiliteit, over wonen, maar ook over duurzaamheid. En ik begin bij mobiliteit. Een ergernis voor veel Haarlemmers zijn de vele wegoptbrekingen en vooral dat ze zo lang duren: Zaanenstraat, Teding van Berkhoutstraat, Nassaustraat – ze zijn allemaal maandenlang dicht, voor overigens noodzakelijke werkzaamheden. Maar kan dat niet wat sneller? Een telefoontje met omgevingsmanager leert mij dat er allemaal heel goede verklaringen voor zijn, zoals complexiteit van riolaanleg en onverwachte problemen met de ondergrond. En ook bereikbaarheid voor hulpdiensten tijdens het wegonderhoud. De gemeente stuurt ook wel degelijk op een snelle uitvoering en informeert omwonenden over voortgang. Kortom, hierover is een motie niet nodig. Maar ja, als je niet uit de buurt komt en niet die informatiebrief ontvangt of je hebt hem toevallig gemist, dan weet je al dat soort dingen niet. En op de gemeentelijke website vind je wel voor elk project een keurige planning, maar er zat niet het waarom van die planning. Waarom het zo lang duurt. En graag hoor ik van wethouder Snoek of hij deze informatievoorziening kan verbeteren. Dat scheelt heel wat ergernissen. Nog zo'n ergernis zijn de vele bestelbusjes van pakketdiensten. Mooi dat er al naar verschillende locaties wordt gekeken voor pakketautomaten, zoals de ChristenUnie samen met OP Haarlem, SP en Actiepartij vraagt in motie nummer 5. Toch ontraadt het college de motie. Wat betreft de ChristenUnie is het aannemen van de motie juist een steuntje in de rug om snel door te pakken. En kom bijvoorbeeld ook met zo'n pakketautomaat op station Haarlem. Daar komen heel wat Haarlemmers elke dag langs. Nog een ergernis: het fietsparkeren. Wanneer wordt nu eindelijk eens de eerste 24 uren stalling in de fietscarré onder het station gratis? We wachten hier al zeker twee jaar op. En dan het openbaar vervoer. Vandaag heb ik nog meegemaakt dat ik bij een bushalte in Schalkwijk stond en twee keer een volle bus zomaar voorbij reed. Nu was er een treinstoring, maar je zal maar bij deze bushalte staan. En ook als de treinen normaal rijden gebeurt het meerdere keren per week, hoor ik van reizigers. Nu is het OV een taak van de provincie maar het college

leunt volgens de ChristenUnie te veel achterover. In motie 6 vraagt ChristenUnie nieuwe buslijnen te onderzoeken om zo kortere reistijd te krijgen vanuit Haarlem-Noord, de Waarderpolder en Schalkwijk naar Amsterdam-Zuid en om ook op deze manier het Houtplein te ontlasten. Het college vindt dit tot mijn stomme verbazing geen prioriteit. Nu de concessie nog maar net een jaar is gestart en het college voor inzetten op een algehele mobiliteitstrategie. Voorzitter, het aantal reizigers groeit hard en de reizigers willen gewoon nieuwe buslijnen. De wethouder kan simpelweg daarover het gesprek aangaan met de provincie en zou deze motie juist moeten omarmen. Volgens het college kunnen er niet snel P&R-plekken bijkomen bij station Spaarnwoude, zoals gevraagd in motie 2 – mede-ondertekend door OP Haarlem. Dat is geen samen doen. En je argument is uit het OV. De ChristenUnie wil meer actie. Zeg niet waarom het niet kan, maar kijk hoe het wel kan. Tijdelijke invulling kan altijd, voorzitter. Ook al is de bestemming van de grond anders. Je hoeft alleen maar een paar metalen platen neer te leggen. Voor een echte kwaliteitssprong in het OV is meer geld nodig. Het college deelt de mening van de ChristenUnie dat hiervoor creatieve financieringsoplossingen nodig zijn. In motie 1 stellen wij voor om OV-investeringen te financieren uit woningbouw. Zoals het nu normaal is om een parkeerplaats te financieren, moet straks zo de busbaan betaald worden of lightrail. Het college neemt deze gedachte mee in het onderzoek Groei van Haarlem. Het college ontraadt echter de motie. Omdat het college het wel meeneemt, ben ik daarvoor dit moment maar dan even tevreden mee en trek ik motie nummer 1 in. Voorzitter, dan duurzaamheid. De stad moet en kan groener. We hebben daarom van harte de motie 15 van de PvdA om met concrete stappen te komen tot klimaatbegroting, mee getekend. Die klimaat gaat een paar jaar kosten. Maar waar zijn de ambities voor gebiedsbegroting gebleven, waar ook jaren over is gesproken? Ja, er is nu een meerjarig gebiedsprogramma maar bewoners kunnen hier nog steeds niet zien hoeveel geld er nu besteed wordt in hun wijk. Gaat het college dat nog doen is die ambitie weg omdat we nu voor de klimaat gaan? Eerder had ik het over een schep voor de wethouder Financiën. Deze zelfde wethouder gaat ook over de openbare ruimte. En ook daar is een schep nodig. In motie 3 vraagt de ChristenUnie operatie Steenbreek te versnellen en 2500 vierkante meter tegels uit de stad te verwijderen en te vervangen door groen. Het college beweert dat het aantal vierkante meters niet wordt bijgehouden, maar in antwoord op technische vragen blijken er wel degelijk cijfers te zijn. En die zijn bedroevend laag. Nog geen 900 m² in particuliere tuinen in 2017. De gemeente moet meer het goede voorbeeld geven. College ontraadt mijn motie omdat ze niet weet of 2500 m² op gemeentegrond, zoals de motie vraagt, wel haalbaar is. Voorzitter, alleen al de middenberm van de Spaarnlandseweg kan je zo 2000 m² vergroenen; dat is nog maar een straat in Haarlem. Het is wel haalbaar en daarom hoop ik op brede steun van de raad, en hoop ik samen met de wethouder dit jaar nog de schop in de grond te zetten. Het komend jaar. Sorry. Ik heb de wethouder iets langer de tijd. We zijn goed op weg met het strategische plan afvalscheiding, voorzitter. Maar waar moeten bewoners heen met hun piepschuim? Met een hard plastic? Dat kan alleen maar op het Milieuplein. Voor kleine hoeveelheden is dat voor veel Haarlemmers echt te ver weg. En daarom motie 4: mini-milieuplein in de wijk. Volgens het college zou dit een hoge kostenpost zijn en een hotspot zijn voor afvaldumping. Hoezo? Doe eerst eens een experiment. Met heel veel van die ondergrondse containers gaat het heel goed. En waarom kan er niet bij een winkelcentrum bijvoorbeeld een container voor piepschuim bij? Dus ook hier verwacht ik een meer meedenkende houding van het college. En ja, de Haarlemse afvalstoffenheffing is hoog. De kosten van afvalverbranding zullen nog eens verder stijgen. Dat is zorgelijk.

De voorzitter: De Dreijer heeft een interruptie.

De heer Dreijer: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb nog even een vraag over die ondergrondse containers. U zegt: zet er een ondergrondse container piepschuim bijvoorbeeld bij. Maar welke containers moeten er nog meer bijkomen? Hoeveel containers denkt u neer te moeten gaan zetten bij een mini-milieupleintje? Want bij Spaarnlanden zijn het er een stuk of 20, denk ik, om het allemaal goed te scheiden.

De heer Visser: Ik heb hier in de motie geloof ik drie of vier verschillende stoffen genoemd. Ik zeg ook niet dat het op alle plekken moet komen in Haarlem waar ondergrondse containers staan. Maar echt wijkwinkelcentra, dus echt op centrale punten in de wijk, daar zou je meer verschillende stoffen moeten kunnen inleveren. En dat hoeft helemaal niet zoveel te kosten. Voorzitter, de afvalstoffenheffing die te hoog is. Laten we daarom mensen die afval goed scheiden belonen met een lagere afvalstoffenheffing met diftar. De afvalstoffenheffing is overigens, ik heb het vandaag nog even gecheckt, in gemeenten met diftar structureel lager. Dus de gemiddelde afvalstoffenheffing in gemeenten met diftar is lager dan de gemeenten zonder diftar, zeg ik tegen D66. En de afvalscheiding is daar beter. Dus beter milieuresultaat, lagere belastingen: het kan. In motie 33 vraagt de ChristenUnie samen met Liberaal Haarlem, PvdA en Trots Haarlem meer op het gebied van duurzaamheid te vragen van verbonden partijen en gesubsidieerde instellingen. Het college neemt hier een afwachtende houding aan en wil alleen de oproep onder de aandacht brengen. Organisaties zullen dan vanzelf verduurzamen. Voorzitter, als ik in het postvakje van onze fractie kijk, valt dat nogal tegen. Nog steeds komen hier stapels papier binnen wat ook digitaal kan. Wij vragen hier duurzaam doen en concrete afspraken te maken met DOCK, met de kunstinstellingen, et cetera. Dan wonen. We hebben van harte de motie van de SP mee getekend over bed, bad en brood. Voor daklozen moet er geen wachtlijst zijn voor de daklozenopvang. Het is wrang dat er nu zoveel energie wordt gestoken in de handhaving op bewoning in de Waarderpolder. Zet liever een deel van deze energie voor woningbouw; de nood is echt ontzettend hoog. We moeten keihard werken aan versnelling en uitbreiding van de woningbouw. We maken ons zorgen dat nu al de discussies over percentages sociaal per saldo hebben geleid tot minder woningen. We moeten juist de andere kant op. Bij elk woningbouwplan, kijk of er niet wat extra woningen mogelijk zijn. Is het college daartoe bereid? In de praktijk blijkt het tegenovergestelde te gebeuren. Ik hoor van projectontwikkelaars dat er nog steeds te weinig ambtelijke capaciteit is en daardoor kansen voor verdichting worden gemist. Wij steunen de VVD-motie om doorstroming te bevorderen. Ook zo kunnen sociale huurwoningen vrijkomen. En bereikbaarheid kan wel eens het obstakel worden of we de 10.000 woningen gaan redden. Daarom mijn motie 7 om in Haarlem-West ondertunneling van twee spoorwegovergangen te onderzoeken; ingediend samen met OP Haarlem. Het college vindt dat niet voor de hand liggen gezien de hellingbanen. Maar voorzitter, het loopt straks compleet vast in Haarlem-West. Als er meer treinen gaan rijden en ook nog meer woningen komen, en dat is allebei wel het plan. Ja, tunneltjes kosten geld, maar je moet durven investeren en de woningbouw kan daaraan bijdragen. En bovendien is er een mogelijkheid voor rijksfinanciering. Wij vragen in onze motie niets meer dan: onderzoek het gewoon een keer, deze mogelijkheid. Ook wijkraden ondersteunen dit. Voorzitter, ik sluit af met toegankelijkheid. Er wordt van alles onderzocht in het Jaar van de Toegankelijkheid; heel mooi. Maar wij missen in de begroting echt geld om die concrete knelpunten ook aan te pakken. Kunnen wij bij de kadernota 2019 deze concrete voorstellen wel verwachten? Wij hebben motie 17 over de toiletten van Trots Haarlem mee getekend. Ja, het college is hiermee bezig maar de nood is voor veel mensen wel hoog. Dus graag snel resultaat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En dan tenslotte Liberaal Haarlem.

Mevrouw Otten: Geacht college, een hele toer om de begroting te lezen. Meer dan 300 pagina's met veel ambtelijke teksten. Als raadslid al lastig te doorgronden, maar als burger van Haarlem al helemaal niet te begrijpen. En al helemaal onmogelijk om te controleren of het belastinggeld van de Haarlemmers goed wordt besteed. Maar wat lees ik eigenlijk? Ik word somber van heel veel zaken. Stijgende woonlasten voor Haarlemmers door milieumaatregelen, zonder nog eens kritisch te hebben gekeken naar de bedrijfskosten van Spaarnelanden. Een bouwopgave van 10.000 huizen die niet realistisch is. Waar wilt u nu gaan bouwen? Weet u het zelf eigenlijk wel? Welke concessies doet u aan het groen, het wonen, en de leefbaarheid? De schulden van Haarlem zijn al jaren te hoog en toch lijkt het college ...

De voorzitter: Mag ik heel even? Als u even uitzet uw microfoon. Ja. Op de een of andere wonderlijke wijze komen sommige mensen niet in beeld en dat vind ik jammer. Als u nou even ruilt met de heer Visser, even, dan komt u vast ook in beeld. Ja, moet u wel opnieuw inloggen. Mevrouw Otten.

Mevrouw Otten: Ik doe nog een heel klein stukje overnieuw want ik wil wel even in beeld komen natuurlijk. Maar wat lees ik nou eigenlijk? Veel zaken maken mij somber. Stijgende woonlasten voor Haarlemmers door milieumaatregelen, zonder nog eens kritisch te hebben gekeken naar de bedrijfskosten van Spaarnelanden. Een bouwopgave van 10.000 huizen die niet realistisch is. Waar wilt u dan eigenlijk gaan bouwen? Het zelf eigenlijk wel? En welke concessies doet u aan het groen, het wonen en de leefbaarheid? Schulden van Haarlem zijn al jaren te hoog en toch lijkt het college voornemens flink uit te gaan geven de komende jaren. Fijn, zo'n links college. Bent je bewust dat het ons nu voor de wind gaat maar dat we reserve moeten gaan opbouwen? Ik heb in uw versie van de democratie helaas niet veel spreektijd. En daarom houd ik het ook kort de eerste termijn. Maar ik kijk uit naar beantwoording van alle vragen die vanavond gesteld zijn. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee zijn wij aan het eind van de eerste termijn van de raad. En in onze nieuwe opzet gaan we direct door met de eerste termijn van het college. Maar ja, ik wil best u een kop koffie gunnen. Ja? Ja, ik hoor meer mensen die zeggen: doorgaan, doorgaan, doorgaan. Goed zo. Gaan we door. De vicevoorzitter, die neemt de voorzittershamer voor zijn rekening. Goed, dames en heren. De plaatsvervangend voorzitter heeft plaatsgenomen. U hoefde geen koffie, dus focus. Ook het CDA, focus. Dan gaan we snel door, zijn ook snel klaar. Kunnen we door met de tweede termijn, uw termijn van de raad. Eerste termijn van het college. Even qua verwachtingsmanagement: exact hetzelfde als bij de kadernota. Dus de afspraak is: ik geef straks het woord aan een van de collegeleden. Die maken hun betoog geheel af. Heeft u dan opdringende, prangende verduidelijkende vragen, dan mag u die stellen. De rest neem ik aan dat u die opmerkingen en debatvragen of wat dan ook gaat stellen in uw eigen tweede termijn hierna plaats zal vinden. Dan nog een korte opmerking richting het college: als plaatsvervangend voorzitter van de raad ... We hebben al aardig wat antwoorden ontvangen op ingediende moties die door u allen hier zijn ingediend en waar het college straks wat over gaat zeggen. En ik wil een opmerking plaatsen. We hebben een aantal jaren geleden aangegeven als raad dat we het zeer waarderen als het college ook laat zien van: we begrijpen uw motie, we omarmen het, we hebben er begrip voor. Dat doen ze ook. Maar als alle moties waar tot nu toe antwoord op hebben gekregen eigenlijk bestaat uit te ontraden de motie, dan is dat signaal een beetje weggezaakt. Dus ik roep het college op, ook al wordt er al bestaand beleid uitgevoerd, geef er een positieve draai aan. Dat helpt ook voor de sfeer in de raad. Goed, dan geef ik nu graag het woord aan burgemeester Wienen als eerste voor de eerste termijn van het college. Oh, de heer Van den Raadt. Excuus, burgemeester; nog heel eventjes. De heer Van den Raadt, gaat uw gang.

De heer Van den Raadt: Ja, is dit een heel goed onderwerp aan. Het verzoek van Trots Haarlem is. Wij hebben nu moties voor de tweede termijn ingediend, om geen commentaar te ontvangen van het college. Niet positief of negatief: wij wensen gewoon niet dat daar tot en met advies van het college op komt, omdat mensen zo beïnvloed worden bij het stemmen.

De voorzitter: Maar dat is dan uw verzoek. Wellicht dat de rest van de raad wel prijs stelt op een reactie van het college, dus dan lijkt me dat wel handig. Het is uw motie, maar iedereen wil er wat van vinden.

De heer Van den Raadt: Nou, dan graag naar die mensen persoonlijk mailen dat advies. Dat wensen wij echt niet. Dank u wel.

De voorzitter: Goed, nou, daar gaan we met z'n allen nog eventjes naar kijken, wat wijsheid is om haar of daar draagvlak voor is. Ik stel nu voor dan toch het woord geven aan de burgemeester: de heer Wienen, gaat uw gang. Uw eerste termijn.

Burgemeester Wienen: Dank u wel, voorzitter. Ik kan redelijk kort zijn. Over mijn portefeuille zijn niet veel dingen gezegd; zijn ook geen moties of nauwelijks moties over ingediend. Een paar algemene opmerkingen wil ik wel maken. De heer Hulster die zegt: wij maken ons zorgen dat de moties en amendementen die de raad inneemt, dat allemaal niet zoveel mee gebeurt. Dat is toch niet goed? Amendementen betekent gewoon dat het besluit zelf anders wordt, verandert wordt door de raad. En volgens mij is er niets waardoor je zou kunnen zeggen: daar wordt niet iets mee gedaan. Want dan is gewoon de verordening of het betreffende stuk, is gewoon gewijzigd. Dus die heeft een werking in zichzelf. Moties zijn verzoeken. Met die verzoeken kan je de ene keer wat minder als de andere keer. Dat leidt tot een rapportage vanuit het college en daar heb je dan vervolgens weer discussie over. Maar dat hoort volgens mij bij het normale verkeer tussen college en raad. Want ik kan mij voorstellen dat u kritisch kijkt naar de manier waarop het college omgaat met uw moties. Maar daar hebben we het dan ook weer over. En volgens mij gebeurt dat in de praktijk ook. En één van uw voorbeelden laat dat ook heel duidelijk zien, dat hebben we hier afgelopen week nog meegemaakt, dat u dan ook niet aarzelt om als u daar twijfels over heeft, het college daar naar te vragen. En kritisch te bevragen. Een ander punt wat is opgevallen. Soms wordt bij moties iets aan het college gevraagd waarvan ik denk: hoe kan u dat nou aan het college vragen? Hoe kan de raad nou bijvoorbeeld aan het college vragen om budget beschikbaar te stellen? U gaat over het budget. Dus als u wilt dat er extra budget komt voor een onderwerp, dan moet u amenderen, amendementen indienen. Het zou handig zijn om dan ook dekking aan te geven. En dan bepaalt u dat er ergens extra geld voor beschikbaar komt. Het is toch echt de wereld omdraaien om te zeggen: college, wilt u nou alstublieft geld beschikbaar stellen? Dan zijn er opmerkingen gemaakt over de baten en lasten van de haven. Ik kan mij voorstellen dat er behoefte aan bestaat om daar nog eens nader over te spreken. Ik heb toegezegd in de commissie dat er door het college op teruggekomen wordt. Begin volgend jaar komen wij met een nader voorstel over de tarieven die gehanteerd worden bij de haven gelden. Ik zeg er dan wel direct bij dat het bij deze tarieven niet realistisch is, denk ik, om te zeggen van: nou, dat zouden wij kostendekkend kunnen doen. Maar ik stel voor dat we die discussie, dat we die voeren op het moment dat we een helder beeld hebben van over welke tarieven praten we precies, wat zijn die tarieven. We hebben ervaring als college, en u ook als raad trouwens, dat we een aantal jaren geleden tarieven fors verhoogd hebben, en dat de opbrengsten nauwelijks zijn toegenomen – simpelweg omdat je ziet dat als de tarieven te hoog worden, dat mensen dan afhaken en zeggen: laat dan maar zitten, dan wordt het me gewoon te duur. Dus je kunt er best voor zorgen dat je Haarlem totaal uit de markt prijst: dan hebben we straks wel prachtig water, maar geen gebruikers meer want die vinden het te duur om het te gebruiken. Dat is een afweging en die afweging moeten we met elkaar op een goede manier over hebben. U zegt als CDA: wij zouden graag in ieder geval zien dat het toilet wat ook voor mindervaliden geschikt is en wat in het voorstel zit voor de investeringen havenvoorzieningen, dat dat naar voren getrokken wordt. Nu staat het voor over twee jaar. Kan dat niet eerder? In de nota daarover die door de raad is aangenomen staat dat dat bij de kadernota van volgend jaar in principe aan de orde komt. Dat gaat over € 30.000. Daar moeten we dan dekking voor vinden. Ik zou het prachtig vinden als wij er in slagen om, als wij die dekking vinden, om die investeringen inderdaad wat naar voren te halen. Maar we moeten wel met elkaar kijken: hoe gaan we dat dan dekken? Maar die discussie wordt wat mij betreft ook bij de kadernota gevoerd. Dus begin volgend jaar nota over tarieven, en ook bij de kadernota kijken van: kunnen we dit nog wat naar voren trekken door de dekking te vinden voor die investeringen? De Waarderpolder: ik denk niet dat er nu heel veel over gezegd hoeft te worden. Het gaat daar over handhaving van beleid van de gemeenteraad: oké, het bestemmingsplan staat op bepaalde plekken wonen toe en op andere plekken niet. Maar doe dat alstublieft op een wijze die recht doet aan hoe

problematisch het wonen is in Haarlem en pas maatwerk toe. En dat is precies wat de gemeente wil doen. Daar ga ik nu niet, althans wat mij betreft, uitgebreid op in. Ik wil wel nog een keer benadrukken: het is echt niet terecht om te doen alsof iedereen die daar wordt aangesproken iemand is die aangewezen is op de sociale woningbouw in de gemeente Haarlem. Er zijn mensen voor wie dat geldt. En daar proberen wij heel zorgvuldig te kijken: hoe kunnen we ervoor zorgen dat we die mensen inderdaad niet op straat terecht laten komen? Want dat willen we geen van allen. Maar hoe kun je op een reële manier werken aan de uitvoering van het bestemmingsplan op dat punt? Maar er zijn ook best aardig wat mensen waarvoor heel andere aspecten gelden. Je woont daar op een heel aparte locatie, soms veel goedkoper. Er zijn mensen die daar investeren en flink profiteren van het feit dat ze een andere bestemming dan de bestemming van het bestemmingsplan daar kunnen realiseren en daar flink winst mee maken. Ik denk: laten we doen wat de raad gezegd heeft. Pas maatwerk toe. Dat is wat het college wil; dat is volgens mij ook wat de raad wil. En daarover hoop ik dat we nog meermalen in de commissie Bestuur met elkaar van gedachten kunnen wisselen. Voorzitter, wat mij betreft kan ik het daarbij laten.

De voorzitter: Dat is mooi. Kort en krachtig. Ik zag een interruptie van de heer Smit van OP Haarlem.

De heer Smit: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Mijnheer de burgemeester, u zegt: er zijn mensen die er flink aan verdienen. Zijn dat de mensen waarvan u zegt: u moet de woning verlaten? Zijn dat voorbeelden van mensen die eraan verdienen?

Burgemeester Wienen: Ja, ik denk niet dat het veel zin heeft om hier nu weer geval te gaan kijken wat er aan de hand is. In een aantal gevallen gaat het om mensen die een bedrijfsgebouw hebben en die daar inderdaad wat in geïnvesteerd hebben, en daar vervolgens ook een woning ingezet hebben en die tegen een flink bedrag verhuren. Ja, dat levert aardig wat geld op. Dat kan. Of dat een probleem is of niet, dat kan ieder voor zich beoordelen.

De heer Smit: Nee, mijnheer de burgemeester, ik vroeg: zijn er mensen die uit hun huis moeten van u, die er dan aan verdienen? Dus huurders die eraan verdienen. Dat suggereert u: er zijn mensen die eraan verdienen. Want de probleemgevallen ...

Burgemeester Wienen: Nee, dan heeft u mij gewoon verkeerd begrepen. Wat er aan de hand is, is er zijn mensen die qua woonsituatie inderdaad op de sociale woningbouw zouden zijn aangewezen. Er zijn andere mensen die daar helemaal niet invallen, ook niet qua huurprijs die ze daar betalen. En de eigenaren, waar het om gaat, die verdienen daar flink aan. Degenen die er wonen, die betalen natuurlijk gewoon de huur. Dat kunnen ze daar doen maar dat kunnen ze ook elders doen.

De voorzitter: Lijkt me helder beantwoord. Mijnheer Smit, eventjes ter onderbreking, want wij hebben de afgelopen commissie Ontwikkeling afgelopen donderdag uitgebreid extra nog tijd aan besteed. Het komt ook nog terug in Bestuur. U heeft ook nog vandaag een brief ontvangen met beantwoording van een aantal vragen. Dus dit moment is eigenlijk alleen om nog echte, echte onduidelijkheden naar aanleiding van uw tweede debat omdat u een motie of wat dan ook wil indienen te vragen. Niet nog uitgebreid hier een debat over. Kort en krachtig; gaat uw gang.

De heer Smit: Ik denk, mijnheer de burgemeester, dat u de dialoog wat vertroebeld door nu de eigenaren erbij te halen die er wat aan verdienen. Het gaat ons elke keer in de raad om mensen die kwetsbaar zijn.

De voorzitter: Dat is helder, dank u wel. De heer Aynan, Jouw Haarlem.

De heer Aynan: Dank u wel. Graag nog een reactie op de wens van de Centrumwijkenraden om een proef te houden met 24-uurshandhaving.

De voorzitter: De heer Wienen.

Burgemeester Wienen: De consequenties van ... Want ik neem aan dat u bedoelt dat de gemeentelijke handhavers 24 uur inzetbaar zouden zijn. Dat heeft financiële consequenties. En het lijkt mij de moeite waard om daar een keer over te hebben; dan kom ik daar gewoon bij u op terug, want dat heeft een kostenplaatje.

De voorzitter: Prima, dat is een mooie toezegging. Wordt nog verder over gesproken. De heer Van den Raadt van Trots Haarlem.

De heer Van den Raadt: Ja, nog even terug over die Waarderpolder: die mensen die dus wel eruit gezet worden en voor de rest nergens naartoe kunnen, vindt u dat die mensen dan wel dezelfde manier behandeld moeten worden als elk ander die uit hun huis komt en nergens meer naartoe kan?

De voorzitter: De heer Wienen.

Burgemeester Wienen: Ik heb net gezegd dat wat er gebeurd is, is wat de raad trouwens ook vraagt. Namelijk dat er maatwerk geleverd wordt. Er zijn mensen waarvan we zeggen: daar zit een sociale problematiek. Dat is heel erg lastig, staat ook in de brief die geschreven is. Daarvoor wordt de handhaving vooralsnog opgeschort om te kijken wat voor oplossingen zou je daarvoor kunnen vinden? Andere mensen, die kunnen inderdaad net als vele anderen hun mogelijkheden gebruiken om een alternatief te vinden. En we moeten ook niet de zaak omdraaien alsof er niemand in Haarlem een woning kan vinden. In de praktijk hebben we het afgelopen jaar zeven mensen uit de Waarderpolder, dus zeven woningen, hebben de bewoners een andere woning gevonden. En er is niemand op straat terecht gekomen. Dus ik denk: laten we proberen met elkaar het gewoon te houden bij de discussie zoals die is. Namelijk de proberen het bestemmingsplan te handhaven met oog voor de bijzondere situatie van mensen, en zeker voor kwetsbare mensen.

De voorzitter: Heel goed, dank u wel. Dan wil ik doorgaan met ons volgende collegelid. Wethouder Snoek, gaat uw gang.

Wethouder Snoek: Ja, dank u wel. We bespreken deze week de eerste begroting van deze nieuwe periode. En dat klinkt eigenlijk spannender dan dat het is, want deze begroting is vooral ook de uitwerking van onze eerste kadernota. Die ambities uit de kadernota zijn duidelijk: een duurzaam, toekomstbestendige Haarlem en Spaarndam; een gemeente die groeit met 10.000 woningen, maar daarbij ook oog heeft voor Groen! en leefbaarheid en met een gemeenschap die sociaal is en blijft. In deze begroting geeft het college dus nadere uitwerking binnen de financiële kaders zoals die door u, de raad, bij de kadernota in het voorjaar zijn vastgesteld. Wel doet het college een aantal additionele voorstellen die voornamelijk gericht zijn op extra capaciteit voor ruimtelijke ontwikkeling. De stad groeit. Dat is mooi, dat geeft energie, dynamiek en kansen. Maar na jaren van bezuinigingen merken we ook dat er op plekken onvoldoende capaciteit is om in te zetten op alle ruimtelijke projecten. Voor deze voorstellen geldt dat middelen beschikbaar stellen voor 2019, maar met u bij de kadernota 2019 een gesprek aan willen gaan voor wat er structureel nodig is. Hetzelfde geldt ook voor de afvalstoffenheffing, waarvan we nu € 800.000 voor de Spa eenmalig dekken uit algemene middelen. Maar waarbij we ook bij de kadernota 2019 verder zullen spreken hoe we hier in de jaren daarna mee om willen gaan. U zag al een klein debatje tussen de PvdA en het CDA. Het speelveld is breed en we zullen daar, bij de kadernota, met elkaar de discussie voeren over onze structurele begroting. Want daar wordt die discussie

thuis. Dan een reactie op een aantal vragen, opmerkingen uit de eerste termijn. Er zijn opmerkingen gemaakt als: de begroting is te dik. We kunnen de helft in een bijlage doen, is ie de helft zo dun. Maar het gaat natuurlijk over de informatie die u nodig heeft om uw budgetrecht uit te voeren. Staat erin wat u nodig heeft om te kunnen sturen? En ik denk dat het uren allemaal niet zoveel uitmaakt of ie dik of dun is, als je maar de informatie kunt vinden die u nodig heeft. Voorheen hadden we daarvoor de commissie Leesbaarheid; die bestaat niet meer. Maar al voor deze behandeling is wel in werking gezet dat eind januari met u gesproken of met een selectie van u uiteraard gesproken kan worden over: wat vond u nou van deze begroting en welke tips en trucs hebben we voor een volgende begroting? Dat hebben we nu bij deze begroting voor de eerste keer ook de begroting in één oogopslag geleverd. Voor de burger wat toegankelijker: waar gaat ons geld naartoe? Ik denk en ik hoop dat dat een nuttig middel is voor de Haarlemmers, maar ik wil daar ook meteen mijn complimenten uitspreken voor Hart voor Haarlem die hun oppositie in één oogopslag hebben neergelegd. Ik kan niet inhoudelijk reageren op alle elementen die hier nu op tafel legt. Op hoofdlijnen concludeer ik dat u vindt dat de schuld minder op zou moeten lopen en, daarbij bent u een van de weinigen, geef vervolgens ook aan en daarom vinden wij dat we dus ook gewoon minder moeten bouwen. U maakt daarin een keuze. Daar heb ik respect voor maar dat is een andere keuze dan deze coalitie aan dit college heeft gemaakt. Wij willen investeren in deze stad, wij willen Haarlemmers de kans geven om een wooncarrière te maken in Haarlem. Daarom wordt er gebouwd: 10.000 woningen voor 2025. Dus niet in deze coalitieperiode, zoals sommige mensen schetsten. Maar daarbij horen ook voorzieningen, want we willen de kwaliteit die Haarlem nu heeft ook behouden voor de toekomst. Maar wel mijn complimenten voor wat u neerlegt.

De voorzitter: Nou, we zouden aan het eind reageren. Dat was de afspraak. Dus houd die vraag vast, zo meteen kom ik er bij u terug. Gaat u verder, wethouder Snoek.

Wethouder Snoek: Ik zal dan ook niet inhoudelijk op alle moties ingaan. U heeft schriftelijke reactie gekregen. Dat heeft ook een reden, want anders is het college wel heel lang aan het woord. En ik hecht er ook aan dat in deze vergadering en in de discussie die wij hier met elkaar hebben, ook het college aan wordt kan komen. Dus het voorstel wat Trots doet om op de moties van Trots niet te reageren lijkt me eigenlijk niet het voorstel wat we hier met elkaar moeten willen hebben. Terecht, wat volgens mij wordt Trots van belang is: het is niet het college dat nu moet overtuigen van uw gelijk. Het is uw laatst genoten. En als u een meerderheid heeft in deze raad wordt de motie aangenomen. Bij de kadernota heb ik dat ook al gezegd: richt u zich nou niet zo op het overtuigen van het college, maar op het overtuigen van uw raad. In algemene zin over de moties: tal van moties vragen om extra inzet van geld maar vaak ook van capaciteit. Kan dit nog onderzocht worden? Kan dat ook bekeken worden? We moeten ons goed realiseren dat voor de ambtelijke inzet feitelijk hetzelfde geldt als voor geld. De wensen overstijgen nou eenmaal de beschikbare capaciteit. Dus als ergens om extra inzet wordt gevraagd, zouden we eigenlijk ook meteen moeten concluderen en de vraag moeten stellen: en wat hoeft dan niet? Want iedere keer wat extra onderzoeken: het typt, het kraakt, de stad groeit, de stad doet een beroep op onze organisatie, quickscans, plannen voor ruimtelijke ontwikkeling. En we rennen met ons allen om het überhaupt bij te benen. De moties: de VVD zet een sterk financieel verhaal neer, maar uw moties heb ik helaas nog niet gezien. Dus daar willen we graag in de tweede termijn inhoudelijk op reageren. Kern is volgens mij ook weer dat u vindt dat de schuld teveel oploopt, maar dat we eigenlijk niet precies weten wat we dan niet gaan doen. En de OPH, geheel in lijn met wat bij de kadernota neergezet werd, doet een oproep om minder te investeren - en nu eigenlijk nog wat verderstrekkend, om ook maar de organisatie wat minder te laten groeien. Ja, ik zie dus een andere werkelijkheid. Ik zie een stad die groeit. Een stad die om investeringen vraagt. Dat is ook de reden waarom deze coalitie ervoor gekozen heeft om meer investeringsruimte beschikbaar te stellen. Met u zie ik ook wel dat een minder hoge schuld beter is dan een hogere schuld. Maar

ik kijk ook de ramen naar buiten en ik zie ook de wegen die onderhouden moeten worden, de bruggen die onderhouden moeten worden en de scholen die gebouwd moeten worden. En als u naar de stad gaat om te zeggen: een kind zoekt een plek op een school. Maar weet je, die gaan we bouwen als de kosten lager zijn want we doen het anticyclisch, dan heeft de stad daar eenvoudigweg niets aan. Dus als u kritisch bent op investeringen in het investeringsprogramma vraag ik u aan te wijzen welke u dan niet wilt – de vraag die de heer Berkhout ook bij de kadernota gesteld heeft. De PvdA vraagt om een stappenplan in uw motie was dat nog voor januari. Wij begrijpen uw vraag: u wilt bij de hand genomen worden in hoe komt die duurzaamheidsbegroting nou tot stand, die paragraaf? Dat willen wij u toezeggen. Januari is snel maar in de kadernota denken wij dat te kunnen leveren. Dan over openbare ruimte. De ChristenUnie vraagt: kan die informatievoorziening nu beter? Mijn antwoord is eigenlijk altijd ja. Ik denk dat informatievoorziening altijd beter kan. En ik snap de vraag die u stelt en de behoefte aan informatie. In het coalitieakkoord staat ook de ambitie om bij nieuwe projecten op locatie een bord neer te zetten met informatie. Wat gaat hier gebeuren? Hoe kunt u als bewoner hier, als omwonende, participeren bij dit project? En uw advies is eigenlijk: zegt dan ook wat over de doorloop, over de planning van zo'n project. Dus dat begrijp ik. En wij hebben ons in ieder geval tot doel gesteld om dus bij andere projecten in de toekomst zo'n bord te plaatsen. Dus daar zullen we ook mee aan de slag moeten. Operatie Steenbreken in versnelling. Opgeroepen wordt die versteende stad te vergroenen: tegels eruit, zand erin, maar vooral bomen en groen erin. Dat wat we aan particulieren vragen in de Operatie Steenbreek, zegt u: doet u dat nou zelf ook? Ja, dat willen wij. Wij willen die 1700 bomen planten. We komen met een uitvoeringsagenda van de SOR waarin u zeg maar opnieuw ambitie bediend zult worden. Maar u zegt ook: en het moet 2500 m² zijn. Nou ja, u heeft al goede voorstellen dus misschien ... Ik wil ook niet eens zeggen dat we dat niet halen. Maar als ik die motie dan lees, dan denk ik: ja, dat gaan we dus monitoren, dat gaan we scoren. Dan zie ik daar een wereld van capaciteit weer achter weg lopen. Terwijl ik denk wat u wilt is dat we het gaan doen. Dus als we nu met elkaar naar die uitvoeringsagenda van de SOR gaan kijken en dan met elkaar gaan concluderen: zijn we nou inderdaad echt bezig om in die versteende wijken te vergroenen? En als u dat niet genoeg vindt, dan zegt u: tandje erbij. Nou, hebben we ook weer geld nodig, hoor. Dus krijgen we die discussie ook weer. Maar ik wil dus even weg van dat monitoren en zoveel vierkante meter. Want ik ben heel erg bang dat ik dan weerproject moet gaan scoren hoeveel erbij komt, hoeveel er af gaat - een of andere meter moet gaan bijhouden. Maar de ambitie om de versteende stad te vergroenen, die hebben we met elkaar. En in lijn daarmee ligt volgens mij ook een beetje de oproep van de SP om, groener, groenst te zijn. Ja, ik deel met u de ambitie. Maar u zegt: ik wil zoveel per wijk. Ik denk dat we moeten investeren waar het het hardst nodig is. En even weg moeten van meters per wijk benoemen. Oh, excuus. Dat heb ik in een concept-motie dacht ik dan gelezen. Nou, dan een andere in dat genre. De OPH zegt: waardevol versnipperd groen in onze stad moet een status krijgen. Dus dan zie ik voor mij dat u eerst zegt: er moet een soort van norm komen. Dat versnipperde groen kan dan status 1 tot en met 5 krijgen. Nou, dan heeft het dus die status. En dan vervolgens moet je die status ook nog weer afwegen tegen de ambitie waardoor dat groen onder druk staat. Dus het bouwen of misschien wel bereikbaarheid of iets anders moois. Wat doen het natuurlijk nooit zomaar. Ik denk dan: ja, we zijn er met elkaar steeds bij. Als we iets doen in deze stad, dan leggen we het aan u voor. En als daar versnipperd groen bij in het gedrang komt, dan maken we met elkaar die afweging. En dan vraag ik me af wat de toegevoegde waarde is om vooraf daarvoor een methodiek te ontwikkelen om de status te beoordelen en dat dan helemaal te gaan doen. Ik zie daar vooral weer veel capaciteit achter weg komen en minder groen gered worden.

De voorzitter: Wethouder Snoek, ik onderbreek u heel even. Dat is meer om uit verwachtingsmanagement voor de rest van het college. U moet met zijn zessen de tijd delen en er zijn nog best wel wat collega's na u. Dus houd het kort en krachtig, is een adviesje.

Wethouder Snoek: Ja, dank u wel. Dan de motie van Trots over Formule-1 dan. Daar kun je met vele brillen naar kijken: vanuit sport, van het duurzaamheid, van het bereikbaarheid, van het economie. Voors en tegens denk ik die u voor uzelf ook moet afwegen. Maar vooral ook nogal de opmerking vanuit het college: dit is iets wat onze buurgemeenten aangaat. Laten we vooral terughoudend zijn met allerlei meningen hebben over wat er daar gebeurt. Verder wil ik de discussie vooral dan ook aan de raad laten.

De voorzitter: Dat was heel kort en krachtig. Heel goed. Mevrouw Van Zetten van Hart voor Haarlem had als eerste een interruptie.

Mevrouw Van Zetten: Ja, ik heb natuurlijk met veel belangstelling dat hele verhaal van die donut-economie gelezen. Ook maar eens het boek erbij gepakt. Maar u staat volledig achter dat verhaal? Kunt u even uitleggen hoe dat in de begroting komt? Of u er verantwoordelijk voor bent?

Wethouder Snoek: Volgens mij probeert u mij verschillende vragen te stellen. Een, wat ik van de donut-economie vindt, maar hoe komt dat nou in de begroting?

Mevrouw Van Zetten: Nee, laat u dat maar zitten. Maar hoe komt dit verhaal er in?

Wethouder Snoek: Wij hebben met elkaar afgesproken, of een ieder geval deze coalitie heeft afgesproken om duurzaamheid een centrale plek te geven in die begroting. Betekent dat we een duurzaamheidparagraaf gaan maken, waarin bij wijze van spreken – ik noem het maar als een satéprikker door al die programma's heen, het element duurzaamheid naar voren wordt gehaald. Dat is hoe wij eigenlijk ... Want wij kennen wel meerdere paragrafen in onze begroting. Wat zijn dan de elementen waarin je in al die verschillende programmaonderdelen wil sturen? Daar moet je dan eerst ook een visie en een analyse bij hebben. Ik denk dat die negen pagina's die er liggen een goede eerste aanzet is. Ik ben het met de PvdA eens: laten we bij de kadernota het weer een stap concreet te maken, met een stappenplan komen. En dat is de reden waarom in deze begroting, en ik gewoon ook de komende jaren, duurzaamheid centraal staat. Dat mag u met deze coalitie niet verbazen.

Mevrouw Van Zetten: Nou, er zijn heel veel economen in de wereld en u neemt er deze uit. Dus ik vraag mij af: waar komt die inspiratie dan vandaan? Temeer omdat u het zelf natuurlijk de hele tijd heeft over groei en meer investeren, de stad moet groter worden en we moeten meer dingen doen. Dus dat klopt dan eigenlijk niet zo met die theorie.

Wethouder Snoek: Dat ben ik nou net niet met u eens. Volgens mij is die donut nou juist het mooie dat die twee dingen samen komen. De ondergrens in de bovengrens van de groei. Dus ik vind die donut bij uitstek passen bij het verhaal van die groeiende stad in balans.

Mevrouw Van Zetten: Ja, dan had ik dat gewaardeerd als dit uw nieuwe goeroe is, dat u dat dan gewoon beter uitleggen aan ons. Want dit verbaast mij enigszins, dat u met deze econoom aankwam.

De voorzitter: Nou, goed. Laten we het erop houden dat straks bij de koffie of de borrel kan het nog uitgebreider over donuts en satéprikkers – hoor ik ook – gaan. Ik wil graag even door met andere interrupties en verduidelijkende vragen. Kort en krachtig. De heer Smit van OP Haarlem.

De heer Smit: Dank u, voorzitter. Mijnheer de wethouder: constateer ik dat u tegenover de druk die u aangeeft om nu te moeten investeren – ga ik even niet op in ... Dat u wel constateert dat het inderdaad nu

duurder is en dat het verschil wel eens 20% zou kunnen zijn? Dat is vraag een. Die had ik gesteld, heb ik geen antwoord op. En beaamt u ook dat 20% van de Haarlemmers niet kan bijdragen, en gelukkig ook niet hoeft bij te dragen, door kwijtschelding van belastingen aan het betalen aan de gemeentelijke schuld?

Wethouder Snoek: Die eerste: ik zie ook dat projecten op dit moment duurder worden. Dus die ontwikkeling zie ik. Welk percentage ... Ik durfde daar met u op dit moment geen percentage aan te koppelen. Dus dat doe ik niet. Tweede vraag snap ik niet helemaal. Kijk, wij hebben een netto schuld-quote afgesproken. Daar sturen wij op. Maar wij zeggen, om dat nou eens duidelijk en inzichtelijk te maken berekenen we dat per inwoner. Het is niet zo dat ik volgend jaar met de pet langs gaan bij de inwoners en vraag of ze hun deel willen ophoesten. Wij zeggen: dat is van belang ... Want bijvoorbeeld ook de inkomsten die we hebben vanuit het Rijk zijn ook deels gekoppeld aan het aantal inwoners dat wij hebben. Dus bij een grotere stad, dan kun je ook een grotere schuld dragen. Dus of je nu zegt of een deel van die inwoners kwijtschelding zou moeten krijgen: ik denk dat een deel kinderen zullen zijn, en ik denk dat een deel één kostwinner hebben. Ga ja dan een keer of twee keer met de pet langs? Uw hele suggestie alsof we mensen dan ik weet gaan schelden van de schuld, vind ik niet zo relevant.

De heer Smit: Nou, ik bedoel dat, mijnheer de wethouder, omdat het noemen van het schuldbedrag gedeeld door 160.000 Haarlemmers wellicht nog veel minder relevant is. Het gaat erom dat uiteindelijk de Haarlemmers voor een deel via belastingen, heffingen, retributies moeten bijbetalen aan de exploitatie. En in principe moet die exploitatie ook de schuldenlast, rente of aflossingsafschrijving opbrengen. Dus het zijn nooit alle 160.000 Haarlemmers. U heeft gelijk, ook kinderen niet. Maar ook 20% die het niet kan betalen.

Wethouder Snoek: Ja, maar ik wil ook weg van de suggestie alsof alle Haarlemmers met hun lokale heffingen die schuld aan het aflossen zijn. Wij dekken de rentelasten natuurlijk ook gewoon uit de middelen die wij van het rijk krijgen. En die opbrengst uit die heffingen is slechts een deel van onze gemeentelijke begroting. Dat weet u als een van de besten.

De voorzitter: Nee, en nu ga ik even ingrijpen. Want dit vind ik, mijnheer Smit, prima een moment om de rest dan even door te pakken in uw tweede termijn. Daar heeft u pakweg over drie kwartier alle tijd voor. Ga ik door naar de heer Aynan van Jouw Haarlem.

De heer Aynan: Dank u wel. Even terug naar uw antwoord op de motie Fietsstewards. U zegt dat het inzetten van stewards het aantal vrije plekken niet vergroot. Hoe komt u aan deze wijsheid?

Wethouder Snoek: Zoals ik uw motie ...

De heer Aynan: Heeft u het gemeten?

Wethouder Snoek: Nee, zoals ik uw motie interpreteer. U vraagt: zet dan mensen neer in de fietskelder en laat die de mensen begeleiden naar een lege plek in de fietskelder. Dan denk ik ja, als die plekken er niet zijn, gaan die er ook niet zijn als daar vier mensen staan te begeleiden.

De heer Aynan: Nou, voorzitter, dan is het goed dat ik deze vraag stel. Want zo is die absoluut niet bedoeld. Wij zijn samen met collega Stroo zijn wij zelf stewards wezen spelen in een fietsflat, want daar gaat het om. In de kelder zijn al mensen bezig. Het gaat erom dat de fietsen op een ordentelijke manier dan worden neergezet en dat er af en toe iemand helpt om ze op de bovenste plek neer te zetten. En dat creëert wel degelijk ontzettend veel plekken en ook waardering voor wat er gebeurt. Dat is waar de motie om vraagt.

De voorzitter: Nou, dat is mooi. Dan is in elk geval nu de intentie van de motie ook voor de rest van de raad hiermee duidelijk. Ik geloof ook niet dat u hier direct op hoeft te reageren. Misschien dat u het ook in uw volgende termijn eventueel nog mee kan nemen of dat u motie duidelijker maakt nog.

De heer Aynan: Nou ja, hij wordt nu ontraden op verkeerde informatie.

De voorzitter: Nee, maar goed. Deze informatie heeft u nu bijgesteld; dat heeft hij bij dezen gedaan. Dat is mooi.

De heer Aynan: Misschien kan de wethouder dan ook reageren wat hij met deze nieuwe info doet.

De voorzitter: Nou, wethouder, wat gaat u met deze nieuwe info doen?

Wethouder Snoek: Ja, die ga ik eens even goed op me in laten werken en dan wil ik daar graag in de tweede termijn op terug komen.

De voorzitter: Kijk, dat lijkt me tof. De heer Visser van ChristenUnie.

De heer Visser: Voorzitter, ChristenUnie heeft het wat betreft Steenbreek niet over monitoren gehad: wij hebben het over doen gehad. De schep de grond in. En je kunt in een jaar echt ver komen; dan hoeft je dus ook niet jaren te monitoren.

Wethouder Snoek: Ja, nee, uw intentie deel ik gewoon helemaal. Ik wil met u aan de slag. Maar u zegt: het moet zoveel vierkante meter zijn. Ja, dat zal toch echt gemeten moeten worden.

De heer Visser: Politiek is doelen stellen, voorzitter.

De voorzitter: Goed. Dank voor deze bijdrage. De heer Garretsen zie ik nog met een interruptie. Kort en krachtig.

De heer Garretsen: Jazeker, het zal heel kort zijn. De motie Groen, groener, groenst is heel pragmatisch bedoeld. Als u als gemeente een stukje gemeentelijke grond tegen komt waarvan u zegt: dit stukje asfalt, daar kunnen we een boom neerzetten, dan graag.

Wethouder Snoek: Ja, en dus ook daar op de inhoud: mee eens. Dat is de ambitie van deze coalitie. De stenen eruit, het groen erin. Dat willen we. Alleen, u zegt volgens mij ook weer: in iedere wijk moet zoveel vierkante meter. Dat is dus waar ik moeite mee heb.

De heer Garretsen: Dat is dus niet bedoeld. We hebben er alleen op gewezen dat in iedere wijk wel van die stukjes asfalt zijn. Maar u hoeft niet in inventarisatie te maken met per wijk. Nu kan het heel pragmatisch oppikken.

Wethouder Snoek: Ja, maar dan zou ik ook nog willen zeggen: volgens mij zijn er ook wijken die versteende-er zijn dan andere wijken en zijn er plekken waar zeg maar het resultaat harder nodig is. En ik zou eerst daar willen inzetten. En volgens mij staan er zelfs in het coalitieprogramma twee weken expliciet genoemd. Daar moeten we dus ook beginnen.

De voorzitter: Nou, volgens mij met communicatie bent u elkaar vreselijk aan het vinden. Dat gaat helemaal mooi worden. De heer Van den Raadt van Trots.

De heer Van den Raadt: Ja, voorzitter, ik heb gewacht tot de wethouder klaar was. En ik heb dan vijf punten. De wethouder zegt ...

De voorzitter: Momentje, mijnheer Van den Raadt. U heeft a) niet zo heel veel tijd meer – ik ook niet zie ik. Dit terzijde. Maar b) het is echt puur alleen nu bedoeld om een korte verduidelijkende vraag te stellen. Is het meer inhoudelijk en goed voor uw tweede termijn, doe het dan netjes in de tweede termijn.

De heer Van den Raadt: Nou, het zijn vijf verduidelijkende vragen, voorzitter. Dank voor de interruptie. De wethouder zegt: we willen de kwaliteit van Haarlem die het nu heeft behouden voor de toekomst. Betekent dit dat wijken die gewoon slecht van kwaliteit zijn ook in de toekomst zo zullen blijven? Uw advies over moties. Als u de meerderheid heeft, dan gaat het makkelijker. En nu moet de Raad overtuigen. Maar bent u het met mij eens dat als u een advies geeft over een motie, dat u daar ook de raad mee beïnvloedt? En dat dat mijn werk moeilijker maakt om de raad te overtuigen? U heeft het over groen en dat van verstedelijken. Vindt u het een idee om hoogbouw een verplichting te geven dat ze groene gevels krijgen? Over de Formule-1, daar zegt u van: het is een buurt gemeente, dus daar mogen we niks over zeggen. Maar klopt het dat in die buurt gemeente ook ambtenaren werken die onder de gemeente Haarlem vallen? Dus hebben we daar wel iets over te zeggen? En denkt u nu echt dat als er een Formule-1-wedstrijd bij Zandvoort wordt gehouden, dat geen enkel effect op Haarlem zal hebben? En punt 5, voorzitter, een verduidelijkende vraag: waarom heeft u het helemaal niet over de kunstgras-infill? Betekent dit dat u niet voor het minst milieubelastende infill-materiaal bent?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Raadt. Er zaten toch diverse vragen bij die eigenlijk een tweede termijn waren. Dus het is nu aan de wethouder om aan te geven: oké, ik ga er in mijn tweede termijn dan ook later op terugkomen. En ik hoorde ook een enkele urgente; wellicht dat u die eruit kunnen vissen.

Wethouder Snoek: Ja, precies. Die urgente wil ik wel even op ingaan kijk, u zegt: beïnvloedt het de besluitvorming hier in de raad wat het college vindt? Ik mag het hopen. Maar vindt u daar nu maar dat het college zijn mond dan maar moet houden omdat het de mensen hier kan beïnvloeden? U wilt gewoon mee hier de mond snoeren en dat kan echt niet uw bedoeling zijn. Ik vind het een vreemde gang van zaken. Wat u zegt over Zandvoort: dat is nou precies echt waar we niet aan moeten beginnen. Het college van Zandvoort of de gemeente Zandvoort heeft zijn eigen bestuur. En die geeft opdracht aan de ambtelijke organisatie die hen ten dienste staat. En het is dus niet zo omdat wij een gedeeld ambtelijk apparaat hebben, dat wij als bestuur ook maar wat over die ambtenaren moeten vinden die voor het bestuur van Zandvoort werken. Uw tweede vraag, uw opmerking is veel relevanter. Wat daar gebeurt heeft dat effect op wat hier gebeurt? Zeker. Ga daarover met elkaar de discussie aan. Maar dat eerste, laten we alsjeblieft die suggestie hiervan tafel houden. Want dan wordt het ... Nee, dat lijkt me geen goeie gang. Dat vind ik urgente punten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan volgt de rest in de tweede termijn en beantwoording. Dan wil ik toch echt doorgaan met ons volgende collegelid. En ze is gewoon nog wethouder, nog steeds. Wethouder Sikkema.

Wethouder Sikkema: Ik was vanavond iets minder geconcentreerd dan andere avonden, dus ik kan mij voorstellen dat u misschien niet alle vragen beantwoord heeft gekregen. Maar dan zegt u dat maar in de tweede termijn. Waarbij ik ook even wil zeggen, voorzitter, dat het de traditie is in Oldambt dat de vertrouwenscommissie diezelfde avond op bezoek gaat naar de wethouder om haar, in dit geval haar, te

feliciteren. Dus ik moet uiterlijk 23:00 uur thuis zijn, omdat dan een groep mensen mij wil komen feliciteren. En dan gaan ze ook weer 2,5 uur terug. Dus ik doe graag mee aan die traditie. Ik hou het kort. Ik wil in mijn portefeuille Economie, Duurzaamheid, Bereikbaarheid en wij hebben in de kadernota en ook in deze begroting gekeken naar en de langetermijn-beelden die wij voor ogen hebben op de drie thema's in mijn portefeuille, als wel de korte termijn. En langetermijn is ook echt nodig met elkaar omdat zowel Economie als Duurzaamheid als Mobiliteit probleem bekend die niet in vier jaar op te lossen zijn. Dus ik vind het heel belangrijk dat we die langetermijn-doelen ook voor ogen hebben en dat we kijken: wat kunnen we in de komende vier jaar concreet gaan doen om die langetermijn-doelen met elkaar te halen? Wat betreft de economie willen wij Haarlem neerzetten als aantrekkelijke locatie om te ondernemen, te vestigen en te werken. En dan zijn extra bedrijven in de stad nodig; in de Waarderpolder, maar natuurlijk ook in de rest van de stad. Er is op zich niet heel veel over economie gezegd. CDA heeft daar wel vrij uitgebreid bij stilgestaan. En wat ik erover wil zeggen is die werkgelegenheid is echt een punt van aandacht, in het Haarlemse. We zien ook dat de economie aantrekt. En ik ben de afgelopen maanden bij verschillende bedrijven in de Waarderpolder op bezoek geweest, waar ik ook heb gehoord dat bedrijven willen uitbreiden. Dus we zien ook dat die groei leidt tot uitbreiding en dus meer werk. Maar ook dat het heel moeilijk is om het juiste personeel te vinden. En u heeft dat ook genoemd. Dus de samenwerking tussen bedrijven en onderwijs is ontzettend belangrijk, en daar heeft de gemeente een belangrijke verbindende rol in. En dat doen wij ook. En ik wil een concreet voorbeeld noemen: op 16 november is het de Dag van de ondernemer. Dan worden ondernemers in het zonnetje gezet door even op bezoek te komen. Nou, dat doen wij al. Dus wij hebben in Haarlem bedacht: hoe kunnen we daar nou meer vorm aan geven? En wij hebben onze onderwijsinstellingen gevraagd dat docenten op bezoek gaan die dag bij een aantal grote ondernemers in de Waarderpolder, van: hoe ziet uw werkterrein er nu uit? Wat komt er bij kijken? Wat zijn de nieuwe technieken? Hoe kan ik dat dan weer terugbrengen in een opleidingspakket dat wij aanbieden? Dus op die manier proberen wij die verbinding met elkaar te leggen. En bedrijven zijn enthousiast, het MKB is enthousiast, en VNO-NCW is enthousiast, en de opleiding enthousiast. Maar goed, dit is gewoon een concreet voorbeeld hoe wij ook doen en niet alleen praten met elkaar. Wat u ook terecht aanstipt is dat wij met de groei van de stad niet alleen moeten kijken naar meer huizen en dus meer bewoners, maar ook naar meer banen. Want we willen inderdaad niet dat al die nieuwe bewoners weer te stad uitgaan om elders te gaan werken. En dat betekent zowel in de ontwikkelzones alsook in de binnenstad en in de Waarderpolder, dat er nog extra moeten gaan kijken naar extra werkgelegenheid. En in die zin kun je de Waarderpolder ook zien als een duurzame, circulaire ontwikkelzone waar we dus moeten kijken met elkaar: hoe gaan we dit voor elkaar krijgen? Dus weet dat dat op de agenda staat. En als we het dan hebben over bungelen we onderaan vergeleken met andere grote gemeenten – wat ook niet helemaal gek is gezien onze ligging. We hebben nou eenmaal Amsterdam, Schiphol, Tata Steel en ook Den Haag is een belangrijke werkgever om ons heen. Dat is fijn. Maar, als je dat percentage dat nu de stad uitgaat niet verder op te laten lopen, moeten wij hier enorm veel aandacht aan besteden. En daar zijn we scherp op. Dat duurzame bedrijvigheid meer werk oplevert, dan bedoelen we mee dat steeds meer werkgelegenheid te vinden is in de verduurzaming van onze samenleving. Zo bedoelen we dat. Niet dat daar binnen nou meer werkplekken per vierkante meter staan. Misschien staat het dan niet helemaal goed omschreven; ik weet niet waar u het letterlijk vandaan heeft gehaald. Maar het gaat ons erom dat in die sector, in de hele duurzaamheidstransitie, dat daar enorm veel werkgelegenheid creëert en het nog een uitdaging wordt om daar voldoende mensen voor te vinden. Wat betreft toerisme: recreatie en toerisme, staat ook in het coalitieakkoord, is een belangrijke economische factor in Haarlem. Er zijn veel Haarlemmers die hun geld hiermee verdienen. En het is ook een mooie gelegenheid om werkgelegenheid weer te creëren, waar we net over hadden. En daarbij kiezen we voor kwaliteit, hoogwaardig toerisme en de Haarlemse maat. Nou, u vraagt ... In de toeristenbelasting, hebben we daarin ook op die manier keuzes gemaakt, en u vraagt nu van: goh, hoe zit met die riviercruises? Wij sloten daarbij aan op andere gemeenten, want het is een andere gemeenten ook normaal dat overnachting op die riviercruises geen

toeristenbelasting op wordt geheven. In Amsterdam zijn er nu plannen voor om dat te veranderen. Dat zullen wij ook volgen. En ik denk dat op basis daarvan, en dat is dan niet per 2019, maar misschien kunnen we kijken per 2020: willen we daar ook mee gaan of niet? En ik vind dat we die discussie ook met elkaar moeten voeren, omdat je ook moet kijken naar de concurrentiepositie van de riviercruises Haarlem ten opzichte van Den Helder, Hoorn en Amsterdam. Nou, duurzaamheid. U weet allemaal belangrijk dat vinden. En ook hier gaat het om de lange termijn en de grote stappen die we met elkaar moeten zetten, alsook de kleinere acties. Eind dit jaar heeft CE Delft onze energiekaart geüpdatet, dus dat we een update hebben van wat is nou de beste warmte-alternatief in de verschillende wijken? Ik weet niet of het al lukt om hem dit jaar te resulteren, maar hij is dan wel gereed en dat komt dan uw kant op. En dan gaan we ook met elkaar bekijken en welke wijken gaan voor 2030 echt van het gas af. Wat is het alternatief en hoe gaan we dat met de bewoners en participatietrajecten goed doorlopen? Want wij hebben een andere gemeenten ook al gezien: als je het gewoon oplegt, dat werkt niet. Je moet echt met die mensen dat bespreken. En dat moet in maart volgend jaar, dus de participatie... Dus wat de wijken zijn, moet dat gereed zijn. Tegelijkertijd doen we ook kleinere dingen zoals de huizenaanpak. We hebben net van de VNG te horen gekregen dat wij onze VVE-aanpak en ook buurtonderhoudsplan in het Garenkokerskwartier zo goed lopen dat ze worden gezien als innovatieve aanpakken om particuliere woningen te verduurzamen. Dus het zijn wat kleinere aanpakken die we gewoon doen en met resultaat. Dan is hier nog een aantal vragen over gesteld: de ja-ja-sticker. In december komt er een nota over wat het inhoudt als we het hier gaan invoeren, wat de consequenties en kosten zijn. Dus het is nog niet de uitrol van: we gaan het doen. Maar de discussie, dat we weten: wat komt er allemaal bij kijken? En die gaan we in december in de commissie bespreken. Het sociale component van duurzaamheid is benadrukt. Daar zijn we zeker mee bezig. Haarlem is ook binnen de G40 een van de trekkers van hoe kunnen wij mensen met een kleine portemonnee hierbij betrekken? Maar ik vind ook dat we hierbij moeten kijken ... De gasprijs gaat vanaf volgend jaar al omhoog ... Ik heb deze keer niet zulke hoge hakken aan. Heel bewust. Maar de gasprijs gaat vanaf volgend jaar al omhoog; de elektriciteitsprijs omlaag. Dus de mensen die nu nog die transitie niet kunnen doorlopen, zullen daar meer last van hebben. Dus dat is ook echt een punt van aandacht wat we bij het Rijk aan moeten stippen. Maar ook hier zijn we bezig met de corporaties hebben wij afspraken gemaakt om inderdaad met energiecoaches te gaan werken, hoe stappen kunnen gaan zetten met elkaar. Dan is van het D66 Greendeal autodelen genoemd. Dat is zeker iets wat in Haarlem past. Wij staan in de top-3 met autodelen. Ik wou even kijken wat het precies inhoudt, omdat ik inmiddels ook al in de fase zit van: Greendeals tekenen is leuk, maar wat gaan we doen? En we doen al veel. Dus ik wilde naar kijken, wat houdt het in? Wat kan het voor ons betekenen? Wat kunnen we voor andere gemeenten betekenen? En ik kom daar dan op terug. Dan bereikbaarheid ... Ik kom bij mijn laatste onderwerp, voorzitter. Ik zit even te kijken wat ...

De voorzitter: Dames en heren, mag ik wel u verzoeken iets minder erdoorheen te praten? Dat helpt denk ik ook voor de wethouder.

Wethouder Sikkema: Ik denk dat daarin inhoudelijk wel heel duidelijk is welke keuzes bijmaken binnen de zorg. Ga ik nu niet allemaal benoemen. Maar ook hier geldt wel, en dat heeft de heer Snoek net ook duidelijk gemaakt: wij willen heel veel. En wij krijgen wat meer capaciteit voor verkeer en vervoer. Dat is heel fijn, maar wij kunnen niet alles. En we zullen dus ook met elkaar keuzes moeten kunnen maken. En elk onderzoekje erbij dit, of die pilot dat ... Dat kost gewoon capaciteit. Dus ik ga u wel steeds vaker zeggen: leuk, interessant, maar ten koste van wat? Want het kan niet en-en. Mensen lopen over en dat willen we ook niet. Wat betreft de HOV-motie wil ik toch nog even kort iets zeggen, ook naar aanleiding van wat de heer Visser net aangaf. Kijk, naar aanleiding van Houtplein onder anderen is uiteraard gesproken met vervoer regio Amsterdam; we praten met de andere concessiehouder, de provincie. En we hebben ook gekeken vanuit Houtplein is er misschien een buslijn die misschien iets anders kan gaan rijden. En wat zijn de consequenties daarvan? En daar konden

informatienota over uw kant op. Dat zijn niet de twee routes die u nu benoemd, maar wel het mechanisme: als je de route anders wilt gaan laten rijden, HOV-proof wil maken, wat zijn de kosten daar ook bij? Dus ik zou uw motie mee willen nemen in die discussie. Dat klinkt heel makkelijk: ga even twee buslijnen regelen. Maar er zijn wel net concessies waar uitgebreid over is onderhandeld. Wij leunen niet achterover, zoals u zegt: nou, de komende 10 jaar is het klaar. Als wij knelpunten zien dan willen we die zeker wel bespreken. Maar ik vind dat we ... Ik denk dat het goed is om op basis van de informatienota ook even wat scherper met elkaar te hebben: wat zijn de consequenties daarvan? Dus dat wou ik nog graag meegeven. Wat betreft het P&R-parkeerterrein: wij hebben nog navraag gedaan bij de IKEA. Dat parkeerterrein wordt afgesloten, mijnheer Visser, maar niet gedurende openingstijden van de winkel. En daarmee hebben wij denk ik 80% van forensen die daar hun auto parkeren te pakken. Zij doen hem buiten sluitingstijd dicht in verband met veiligheid. En ik denk dat ik daarmee al een heel groot deel van uw probleem is verholpen. We moeten het ook niet groter maken dan het is. Uw pakketdienst op ... Wat ik nog wel wil toezeggen, naar aanleiding van uw toelichting nog op de motie is de machine op stationsplein; zouden we kunnen meenemen in de Living Lapse waar we mee bezig zijn. Wat zijn de mogelijkheden en kansen? Dus die toezegging wil ik u doen. En volgens mij tot slot, bij klimaatadaptatie – nou, de heer Snoek heeft net ook al duidelijk aangegeven: er komt een uitvoeringsagenda van de SOR waren echt heel veel aandacht is voor meer groen, tiny forests, het vergroenen van versteende wijken in samenwerking met bewoners en inrichten van ambassadeurs plekken. Dus daar gaat u ook in die agenda zien wat we daadwerkelijk doen. En dat is wat wij graag met elkaar willen, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Nou, dank u wel, wethouder. En ik zie dat u ook nog een aantal dringende, prangende vragen, kort en krachtig, niet thuishorende in een tweede termijn tegoed heeft – in elk geval van de Actiepartij. De heer Hulster, kort en krachtig. Gaat uw gang. En mevrouw Sikkema, ik wil u er wel op wijzen ... Het goede nieuws is: we zijn op de helft voor wat betreft college. Maar qua tijd zijn we al op vier vijfde, dus dat is wel een dingetje. De heer Hulster, gaat uw gang.

De heer Hulster: Ja, de vraag is kort en krachtig: klopt het nou dat het college eigenlijk de doelstelling loslaat om in 2030 klimaatneutraal te zijn?

Wethouder Sikkema: Nou, het is gewoon helemaal niet nieuw. Toen wij de routekaart vorig jaar hebben besproken met elkaar, hebben we dit ook gezegd: wij willen tussen 2030 en 2040 kijken wat we kunnen compenseren. Maar aardgasvrij in 2030 is niet realistisch in Haarlem. En we moeten ook realistisch zijn.

De voorzitter: Helder. Jouw Haarlem, de heer Aynan.

De heer Aynan: Over de buurtstallingen. Voorzitter, fietsparkeren is een topprioriteit deze periode schrijft de coalitie zelf. En ze trekken er ook miljoenen vooruit. Terecht. Maar hoe kan het advies dan zijn om die motie af te raden? Want we zien nu dat mensen hun fiets niet meer in de stalling plaatsen maar gewoon op straat waardoor de bereikbaarheid ook gewoon in het geding komt. Ik zou zeggen: u staat nog achter die motie?

De voorzitter: Ja, maar dit is wel typisch een gevalletje voor de tweede termijn. Dus deze vraag, die neemt de wethouder mee en daar komt ze in haar tweede termijn op terug. En dan wil ik graag door naar de volgende wethouder, en dat de wethouder Botter. Nee, trouwens. Ja, sorry. Nee, excuus. Want er werd daarnet echt een wave – hij deed het helemaal in zijn eentje. Maar de heer Van Leeuwen van D66 deed in zijn eentje een wave om de aandacht te trekken. Misschien kan hij hem nog een keer opnieuw doen. Maar stel uw vraag.

De heer Van Leeuwen: Ja, voorzitter. Het gaat over de ingediende motie door de ChristenUnie en het antwoord van de wethouder daarop. Over vervoersconcessies. Wat ons betreft hoeft het helemaal niet zoveel

ambtelijke capaciteit te kosten. Als u in een bestuurlijk gesprek aandacht vraagt om bij te sturen waar het nodig is, dan zou u dat wel kunnen toezeggen. En als inspiratie de weekendbijlage van bij het Parool van afgelopen weekend. Prachtig interview met de domeinmanager van het GVB. Die kijkt ook elke maandag naar de vervoerscijfers van afgelopen week – en dan gaan ze bijsturen: kortere bussen, langere bussen, grotere bussen, kleinere bussen. Kan de wethouder een bestuurlijk gesprek toezeggen dat ze aandacht vraagt binnen de concessie om bij te sturen waar dat past? Dat moet toch ook kunnen?

De voorzitter: Ook dit gaat de wethouder beantwoorden in de tweede termijn. Ik vind het echt een mooie tweede termijn bijdragen. Dus hou dat ook bij de tweede termijn. Heeft u echt nog een prangende vraag of ook een tweede termijntje?

De heer Visser: Daar op aansluitend: de wethouder had het over allemaal maatregelen, busbanen, dat soort dingen. Van Schalkwijk-Centrum tot de Schipholweg heb je helemaal geen busbaan nodig, daarna gaat het gewoon op het bestaande tracé verder. Dus die buslijn, die direct buslijn, die zo een kwartier reistijd scheelt, kan er gewoon heel snel komen. Ga gewoon het gesprek aan.

De voorzitter: Heel goed. En u heeft nog maar 50 seconden, mijnheer Visser. Wees zuinig en voorzichtig met uw tijd. Ik kwam er even niet meer uit. De heer Botter, gaat uw gang. Wethouder Botter.

Wethouder Botter: Ja, dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik zal het ook kort houden. Eerst even over de nieuwe democratie. In de gespreksnotitie die wij in december met elkaar gaan bespreken staat een hele reeks van suggesties. Ik hoop ook van u suggesties te ontvangen en ik denk dat de moties die vandaag zijn ingediend daarvoor ook een hele interessante bijdrage leveren. Ik zou u willen vragen, zowel de SP over de inspraak, hoe die het beste geregeld kan worden waar en wanneer, als ook Trots over Code Oranje en het loten, omdat mee te nemen gewoon in de discussie die we gaan hebben over het thema nieuwe democratie. Dan kan dat meteen ook in de definitieve notitie worden verwerkt. Ik wil u er overigens voor waarschuwen dat in de notitie ook wel een oproep zal worden gedaan dat nieuwe democratie, dat valt of staat met het inleveren ook van autonomie, zowel door de raad als van het college. En dat is wel iets waar u zich ook op moet voorbereiden, dat dat in ieder geval als onderwerp daar ook in terug zal komen. Want als we alles bij het oude laten zoals het is, dan verandert eigenlijk nooit wat. December klinkt wel heel dichtbij. Dat neemt niet weg dat we al een aantal zaken ook met elkaar intern geregeld hebben. We hebben wat mensen uitgenodigd die al in den lander bezig zijn, om ons te vertellen over de kennis en ervaring die zij hebben zodat we dat ook kunnen doen. En elke afdelingshoofd heeft een mail gehad vanuit de directie om aan te geven van wat zij op het terrein van nieuwe democratie binnen de organisatie ook kunnen doen, zodat het ook echt gaat leven. In personeelsbeleid gaan we ook het in december hebben over diversiteitsbeleid. Dat had ik al aangekondigd in het voorjaar. Ik kan mij voorstellen hoe vervelend het is voor sommige partijen die toch een maatregel willen hebben dat we gaan turven, dat ik mensen achter de broek gaan zitten om te laten registreren wat ze precies voor achtergrond hebben, etnisch. Dat is gewoon niet uitvoerbaar, dat verbiedt de wet en dat zal ik ook niet doen. In de notitie treft u een verhaal aan over diversiteitsbeleid; hoe wij als personeelsorganisatie in Haarlem open willen staan inderdaad voor die afspiegeling van de Haarlemse samenleving. En ik zou u willen vragen om ook daar op te wachten zodat we daar in december ook een goede discussie met elkaar kunnen over hebben. En ook al krijg ik een motie van dat ik het wel moet inventariseren, dan leg ik die naast mij neer want ik kan het gewoon wettelijk niet. Dus dat is het; daar sta ik heel stevig in. In februari komt in integrale nota ook over het personeelsbeleid, waarbij vast en ook flexibel wordt geïnventariseerd, waar de behoefte zit en hoe dat verder organiseren. Dienstverlening is wat mij betreft nog steeds een visitekaartje van de organisatie. Daar worden we op afgerekend en daar worden we ook op aangesproken. Dan gaat het onder anderen ook over de

telefonie en de balie. Het goede nieuws is dat we de afgelopen periode goed hebben gescoord als het gaat over het telefonische bereikbaarheid. Het was dat moment natuurlijk afgelopen week weer een momentopname, maar is het wel een stijgende lijn in. Dan hebben we het over het thema Jeugdzorg en jeugdbeleid. Dat blijft een zorgenkindje. Dat is wel echt van toepassing op deze portefeuille. De tekorten die zijn niet van het ene op het andere moment gekeerd. We hebben er heel veel aan gedaan om via de versnellers ook veranderingen teweeg te brengen. Die werpen nu in sommige gevallen hun vruchten af; voor sommige is dat nog te vroeg. Maar we zullen nog moeten komen tot een nog betere afstemming tussen zorg en onderwijs. Dat is echt een onderwerp wat we moeten oppakken. En het is dus verder ook niet uit te sluiten dat nieuwe maatregelen moeten worden genomen. Daar gaan wij ook ons over beraden bij de kadernota. Maar ik wil vast nu een winstwaarschuwing uit een dat dat niet zal leiden tot een enorme spectaculaire daling in het gebruik of in de kosten. Want je ziet dat naarmate we er beter in slagen om mensen te bereiken, nemen eigenlijk alleen maar de kosten toe. Ik kan mij voorstellen dat er vrees bestaat over de tweedeling in het onderwijs waarbij het particuliere onderwijs aan de ene kant groeit en bij het reguliere onderwijs het toch moeilijk is om leerkrachten te vinden en hoge werkdruk. Een school als Laurentius, daar kunnen wij niks aan doen. Het goede nieuws is wel dat we van hun aanpak ook kunnen leren en het is tevens zo dat ze een eigen soort beurs of een systeem hebben dat ze ook kinderen die daar naartoe gaan op een of andere manier kunnen sponsoren. En het is vaak ook niet zo dat kinderen die daar naartoe gaan alleen maar kinderen zijn van rijke ouders. Heel veel ouders die leggen echt geld opzij om hun kind de beschermde omgeving van de school te geven, omdat de kinderen zich daar veilig voelen. Dus dat is hetgene wat daar ook speelt. En dat is voor wat betreft de internationale school. Daar hebben wij het reguliere onderwijsbudget voor en daar zit een kop bovenop, zoals de heer Garretsen dat ook zei. Maar dat hij niet weg dat er een situatie is waarbij ook ouders kunnen kiezen, als zij langer je blijven, om naar regulier onderwijs te gaan of naar de internationale taalklas. Over het university college komen wij verder nog te spreken. Dan wat betreft vastgoed. Ik kan me voorstellen dat er mensen zijn tot broedplaatsen te komen, en het Magdalenaklooster is inmiddels van niet-strategisch naar strategisch vastgoed gepromoveerd. En we zijn bezig om de haalbaarheidsstudie te houden voor hoe wij dit gebouw voor de functie van broedplaats kunnen inzetten. Het is niet makkelijk om altijd panden beschikbaar te stellen voor mensen die uit de Waarderpolder weg moeten. Het is ook niet zo, dat het niet-strategisch vastgoed, dat daar geen mensen in wonen. Vaak is dat namelijk wel het geval. In de kantoren en andere panden die niet-strategisch zijn hebben wij een specifieke werkgroep voor die ook kijkt of daar eventueel dak- en thuislozen in kunnen, andere groepen mensen die een bepaalde woonbehoefte hebben. Nou ja, het is niet mogelijk dat we zomaar 1-2-3 de mensen vanuit de Waarderpolder daar verder gaan onderbrengen. En wat betreft de Korte Wijngaardstraat, daar hebben we van afgesproken, in ieder geval in het college, dat mocht het zover komen dat hij wordt overgedragen om in de verkoop te gaan of dat we dat gaan verkopen, dat we dan in ieder geval eerst naar de huidige bewoners gaan kijken. De bewoners die krijgen ook een pakket mee van eisen waaraan het zal moeten worden voldoen. En dat zullen we ook nog in overeenstemming met de gemeenteraad formuleren. Ik dank u voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel. Prangende vragen? Ik zie een prangende vraag van de SP, de heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ja, wethouder, ik denk dat er sprake is van een misverstand: ik heb in mijn eerste termijn aan het college gevraagd om een notitie bij welk soort projecten op welk moment inspraak wordt gegeven en welke kosten daaraan zijn verbonden. Dus het is een vraag om informatie. Daarnaast heb ik een motie ingediend die eigenlijk uitstraalt van: college, pas nou op om belanghebbenden een opdracht te geven om inspraak te houden. Dus het eerste punt is een vraag om informatie. Mijn vraag is dus: wil het college die informatie geven?

Wethouder Botter: Die informatie willen wij heel graag geven, maar nu willen wij graag koppelen aan die notitie en die discussie over hoe je de inspraak ... Want een inspraak is een specifiek onderdeel ook van die nota nieuwe democratie. Waarbij je aan de ene kant geen verwachtingen wil wekken, en aan de andere kant de burger toch veel meer ruimte wil geven.

De heer Garretsen: Ik dank de wethouder voor zijn toezegging.

De voorzitter: Heel goed, dank. Dan wil ik graag het woord geven aan de volgende wethouder. En dat is wethouder Meijs. En mocht u denk: goh, wat een tovertruc, wat is er met de tijd gebeurd? Op mijn verzoek zijn er even 10 minuutjes bij geplust voor het college, omdat er anders voor de beide wethouders elk nog een minuut over was. Mijnheer Garretsen, ik kan me voorstellen dat u zegt: hoe zit het dan met raadsleden? Is dat uw vraag?

De heer Garretsen: Ja, wat dat betreft heb ik een punt van orde. Ik zie dat verreweg de meeste partijen nog maar heel weinig tijd hebben voor de tweede termijn en dat vind ik echt zonde. Ja, behalve D66, want die houdt niet van gesprekken onderling. Die vindt het allemaal maar tijd verdoen. Maar ik vind het zonde, want donderdag hebben we er eigenlijk geen gelegenheid meer voor. Dan gaat het alleen maar over de motie.

De voorzitter: Nee, ik snap uw punt. Maar we gaan zien hoe ver we komen. En ik moet ook wel aangeven dat er toch ook wel weer vragen gesteld worden waar ook wel weer op geantwoord is, die eigenlijk in de termijnen thuishoorden. Dus het is ook een beetje gerommel daarmee met tijd geworden. Misschien zijn we donderdag wel onwijs snel klaar. Nee, ik wil nu echt doorgaan, mijnheer Smit. Ja, ook al van de orde. Ja, ik had gewoon mijn mond moeten houden; dan had niemand het gezien. Nou, kom maar door.

De heer Smit: U bent mild, mevrouw de voorzitter, en dat waardeer ik. Ik wou graag in overweging meegeven: ik zie ook een bepaalde vorm van matheid om de tweede termijn van de raad te verschuiven naar donderdag, want wij moeten ons voorbereiden op die tweede termijn. Als straks de laatste wethouder klaar is, dan beginnen we om 23:30 uur pakweg aan die tweede termijn. Ik vind dat, mevrouw de voorzitter, niet verantwoord. Dus ik leg het hier neer. En ik hoop niet dat u de enige bent die er over besluit, omdat de raad daarover besluit.

De voorzitter: Nee, ik snap uw punt, maar dan gaan we de donderdag niet redden. Even voor uw beeld: er is nog maximaal 10 minuten nu voor het college. Dan gaan we even schorsen, kunt u even wat drinken, en wat u allemaal wil doen. En overleggen ...

De heer Smit: Nee, wij moeten ons voorbereiden op de tweede termijn. Nee.

De voorzitter: Hoho, hoho. Haal adem, haal adem. Adem in, adem uit, adem Haarlem. Als u wat wilt zeggen, mijnheer Garretsen, a) doet u dat via de voorzitter – c'est moi – en dat doet u dat ook via de microfoon voor uw neus. Heel goed, heel goed. Ja, ieders voorstel wordt hier heel serieus genomen. We gaan nu gewoon even door met de termijn van het college, eerste termijn. Dan gaan we eventjes poseren gaan we kijken hoe ver we komen. En wie door matheid instort, al dan niet, gaan we ook meemaken. Ik geef nu het woord aan wethouder Meijs. Dank u wel.

De heer Garretsen: '...' van de orde. We hebben een motie van orde. Wij als raad kunnen daarover beslissen of wij de tweede termijn van de raad donderdag willen of nu. En dan vind ik dat u dat aan de raad moet voorleggen.

De voorzitter: En zo is dat. Daar hebben we bij het presidium een besluit over genomen en we gaan nu door met de eerste termijn van het college.

De heer Garretsen: Ja, maar de raad gaat nu over zijn eigen agenda, voorzitter. En het presidium heeft niet de heilige macht.

De voorzitter: Zo is dat. En we gaan nu door met de eerste termijn van het college. Ik geef nogmaals het woord aan wethouder Meijs. Wethouder Meijs, gaat uw gang.

Wethouder Meijs: Goed. Poging om over het gebabbel heen te komen. Ik ben ook nog steeds een beetje onthutst door het vertrek, het aanstaande vertrek van mijn collega. Er zijn verschillende vragen gesteld over het wonen, het tempo van wonen en het bijbouwen in Haarlem. Het klopt dat ook het college dat graag anders had gezien en de aantallen grote waarde geweest in onze periode. Maar het klopt ook dat wij zien dat in de periode na ons, die bouwquota wel gehaald wordt. Wij hebben samen met de corporaties een andere richting gekozen in vergelijking met vorige periodes. En nou ja, wij hopen ook dat we daar invulling aan kunnen geven. In ons coalitieakkoord hebben wij ook nog een uitgangspunt gezet over de 40-40-20, dus alle reden om er hard uit trekken, om te realiseren wat wij beloofd hebben. Maar de lange termijn beloof ik u dat dat goed zal komen. De andere vraag, ik ga er even willekeurig doorheen, is het woonwagendstandplaatsenbeleid. Was een vraag van de SP. Uiteraard heb ik sympathie voor de motie die er daarover is ingediend. Wij hebben te maken met het rijksbeleid. Het rijksbeleid heeft in juli 2018 daar nieuw beleid vooropgesteld. En het college wil uiteraard samen met de regiogemeenten kijken wat we daarvoor kunnen doen. Het eerste wat hij daarvoor gaan doen is kijken wat de behoefte is om te kijken om te kijken op dat punt, en dan lekker de vergelijking met de sociale huurwoningen voor bij de woonservice, om dat te inventariseren. We willen eigenlijk pas op het moment dat wij inzicht hebben in de behoeften daaraan, beslissen en zullen dat ook zeker dan met de raad verder vervolgstappen opnemen. Ik geef meteen de kanttekening mee dat wij te maken hebben met dichtbevolkt Haarlem. En dat het uiteraard erg lastig zal zijn, geen gemakkelijke opgave, om ook voor deze groep een plek te vinden. Als derde wilde ik ingaan op de motie van de Actiepartij over de Wmo-bezuiniging die wij hebben voorgesteld. Dat is een kleine spraakverwarring: het is geen bezuiniging. We hebben hier te maken ... Allereerst, hebben wij onszelf als college in opdracht gegeven zodat iedereen in zijn portefeuille een bezuiniging of in ieder geval de ruimte in het budget zouden kunnen vinden. Nou, ik heb dat gevonden binnen de begeleiding voor de gezinnen. Het bleek dat wij op basis van vorige jaren een ruime schatting hadden gemaakt en daar dus 1 miljoen voor hadden geraamd. Maar de verwachting is dat er zeker dit jaar nog onder de 5% besteed gaat worden, zeg maar 4 ton, dus vandaar dat ik met een gerust hart durven stellen om aan dat budget iets te knabbelen. Zonder dat ik daar mensen daadwerkelijk in Haarlem tekort aan zou doen. Vervolgens, over het Jaar van de Toegankelijkheid zijn vragen gesteld. Oproep van de VVD om alert te zijn op het lage plaatsen van de gele borden, om die op hoogte te hangen. Ik heb zelf op mijn eigen hoofd nog een litteken, ooit opgelopen aan een laaghangend gemeentelijk bord. Het is lastig in de uitvoering, maar ik denk dat ik daar met mijn collega Openbare ruimte daar zeker wel iets aan kan gaan doen. En ik weet ook dat er een werkgroep in de Leidse buurt actief mee is, dus ik neem het sowieso mee in mijn plan wat in het voorjaar, in ieder geval het eerste kwartaal van 2019, nog komt. Dat is tevens in antwoord op de toegankelijkheidsvraag van GroenLinks. Wij zijn niet alleen met de fysieke toegankelijkheid maar ook met de sociale toegankelijkheid bezig van deze gemeente. We hebben daar dit jaar al, nou ja, goede dingen mee bereikt. Ik heb beloofd dat ik een evaluatie zal doen van dit jaar en daar in het eerste kwartaal terug kom met een nota. Dat was duidelijk. Ook heb ik dat in de commissie toegezegd dat we niet stoppen eind 2018 met de toegankelijkheid, maar dat dat gecontinueerd moet worden. De woningnood voor jongeren: volgens mij is dat iets wat wij donderdag op terug gaan komen. Bed, bad en brood; gaan wij

ook donderdag op terugkomen, dus wordt dan later inge... Even kijken. Nou, volgens mij heb ik al mijn vragen ... Nee, er is nog een amendement van de Actiepartij op het sociale belei... Oh nee, die heb ik ook al gehad. Nou, ik ben door mijn vragen heen.

De voorzitter: Dat is heel mooi, wethouder Meijs. Dank. Nog korter, verduidelijkende vragen? Niet behorende in de tweede termijn? De heer Hulster van de Actiepartij.

De heer Hulster: Wethouder, u zegt dat u ook volgend jaar verder gaat met de toegankelijkheid. Bent u ook van plan om het recht op schone lucht, en met name voor de mensen die dus echt belemmerd worden in een functioneren door de vieze lucht hier in Haarlem, daarbij te betrekken?

Wethouder Meijs: Daar heb ik op dit moment nog geen antwoord op; daar kom ik donderdag op terug.

De voorzitter: De heer Aynan van Jouw Haarlem.

De heer Aynan: Die bezuinigingen op Wmo en armoedebestrijding voor kinderen: waarom heeft u dat ingeboekt? En waarom wordt die bezuiniging doorgesluisd naar de algemene reserve?

Wethouder Meijs: Volgens mij is dat geen in boeking. Dat is eerder dan een vraag voor de wethouder van financiën. Wat wij gedaan hebben is gekeken naar waar wij op de budgetten kunnen korten. En dit was een budget wat erg ruim was bemeten. En de verwachting is dat wij dat dit jaar ook niet helemaal zullen besteden, dus daar konden wij op bezuinigen, op dat punt. Of bezuinigen; daar konden we dat budget bijstellen.

De heer Aynan: Voorzitter, van een sociale coalitie verwacht ik de ambitie dat ze meer kinderen willen helpen in plaats van het door te sluisen naar de algemene reserve.

De voorzitter: Goed, dat is ook echt waar u in de tweede termijn zeker nog eventjes aandacht voor moet vragen. De heer Van den Raadt, van Trots.

De heer Van den Raadt: Ja, over de toegankelijkheid is de wethouder ook bereid om de raad te informeren wanneer er iets van 5G aangelegd wordt? Dank u.

Wethouder Meijs: Nou, daar hebben wij in een bilateraal over gesproken. Daar verschillen we van mening. Daar kan ik u geen toezegging over doen.

De voorzitter: Goed, dan wil ik graag ... Oh, excuus. De heer Smit van OP Haarlem.

De heer Smit: Ook een vraag aan mevrouw de wethouder of zij aan kan geven wanneer er een concreet plan van aanpak komt voor het nakomen van het verdrag van de rechten van de mensen met een beperking.

Wethouder Meijs: Ik heb zojuist aangegeven dat ik in de nota in het eerste kwartaal terugkom op alle vragen die er zijn gesteld zijn in de behandeling van de toegankelijkheid in de commissie Samenleving. En daar nemen wij uiteraard dat ook mee.

De voorzitter: Goed, dan wil ik graag door naar het laatste lid van het college. Wethouder Roduner: gaat uw gang, wethouder.

Wethouder Roduner: Dank u wel, voorzitter. Ik zal het kort houden. Er is al heel veel gezegd en er waren ook geloof ik maar drie moties/amendementen op mijn terrein. De begroting, een uitvloeisel van de kadernota waar we met elkaar al een goed gesprek over hebben gehad van wat zijn onze prioriteiten voor volgend jaar, en die hebben geleid tot een aantal aanvullende budgetten die op mijn terrein liggen. En waar ik dan ook nog graag even de aandacht voor wil vragen. Op het sociale stuk van mijn domein is natuurlijk extra geld voor het voortzetten van de aanpak van schulden, voor Ik Doe Mee. We hebben daar de afgelopen commissievergadering ook een goede discussie over gehad, van hoe kunnen we nou zorgen dat Ik Doe Mee een structurele inbedding krijgt? Extra geld voor minima: we gaan naar 120%. En op termijn gaan we door naar 130%. Dus ik denk dat dat ook mooie resultaten zijn die wij graag aan de Haarlemmers kunnen laten zien. Ja, wij hebben ook nog eens een keer extra geld gekregen vanuit het Rijk voor armoede- en schuldenaanpak. Dat was iets waar we niet op gerekend hadden. Wij hadden in de onderhandelingen en in de kadernota, hadden wij natuurlijk al ruim budget gereserveerd om naar 120% te gaan. Want daar opeens nog een extra bedrag vanuit het Rijk. En nou, daar hebben wij, zoals in de technische vragen hebt kunnen lezen, een goede bestemming voor gevonden. Maar wij hebben het ook redelijk geacht om een klein deel daarvan, € 100.000, in 2019 € 50.000, twee jaar erop te gebruiken om ook onze bezuinigingsopgave in te vullen. En dat vonden wij een redelijke en ook, gezien het bedrag, een verantwoorde beslissing. Maar dat betekent niet dat er nu heel veel geld over is. Ik kijk even naar het CDA: het resterende bedrag, dat is incidenteel. Daar hebben we ook de nodige bestemming voor voor schuldenproblematiek: Budgetbeheer op maat, beschermingsbewind, wat ook het explosieve groei heeft. Dus ik denk dat dat de suggestie dat er nog ruimte zou zijn, ik denk niet dat die daar is. Dan gaan we even over naar het fysieke deel van mijn portefeuille. Daar kijk ik ook even naar het CDA. Want we hadden het over erfgoed. Drie extra fte; nou, dat is zoals je zelf aangaf, bijna een verdubbeling van de hoeveelheid mensen die er nu bij erfgoed werkt. Ik denk dat dat een hele mooie eerste stap is waar ook echt blij mee zijn en waar we ook Haarlem ook echt een betere bescherming en een betere beleidsvoering op het erfgoed kunnen bieden dan bij willen. Is dat voldoende? Dat kan ik nu niet zeggen, dat weet ik niet. Is denk ik ook afhankelijk van de ambities die we hebben op erfgoed. Er komt in 213A-onderzoek aan, waarin ook nadrukkelijk de vraag terugkomt van: hoe verhouden wij ons met andere gemeenten? U haalde de VNG aan, waar u zegt: het zijn 20 fte die wij nodig zouden hebben. Maar dat voorstel komt binnenkort naar de commissie Bestuur en dan kunnen wij daar bespreken over de opzet van het onderzoek; uiteindelijk bespreken we natuurlijk ook het resultaat met u en dan kunnen we kijken of daar op basis daarvan aanvullende maatregelen nodig zijn. Maar vooralsnog zijn we heel erg blij met de paar extra fte die we ook mede dankzij Jur Visser ook in het coalitieakkoord hebben kunnen krijgen. De Bavo pakken, gelijk bij. Ook een belangrijk stuk erfgoed. Afgelopen donderdag ben ik met Wim Eggekamp, heb ik een rondje rond de Bavo gelopen, over het stadspark. Daarmee heb ik denk ik wel een goede afspraken maken over hoe we nu verder gaan. Want er ligt dat huiswerk bij de gemeente, met name over verkeersafwikkeling en het parkeren bij het Bavo-terrein. Er ligt heel veel asfalt; klinkers weliswaar, maar er ligt heel veel asfalt. Heel veel ruimte voor touringcars, voor bussen, terwijl wij met elkaar constateren: ja, is dat eigenlijk wel nodig? En zo ja, op die plek? Kunnen we daar dan toch niet meer vergroening in aanbrengen? Dus daar ligt mijn taak bij de gemeente van: kunnen we kijken of er wat van dat asfalt kunnen af waarden? En hij heeft nadrukkelijk de handschoen opgenomen om te kijken van wat is nou een mooi integraal ontwerp voor het stadspark? En ook liefst in fases, zodat we ook vanuit de gemeente – en die bereidheid is er – dat langzaam in fases kunnen uitvoeren. Nou, voor die verkenning is natuurlijk budget nodig. Hij gaat daar ook naar kijken wat er voor nodig is, komt dan terug bij ons. En wij hebben binnen het college al besproken dat we daar welwillend tegenover staan en dat we indien nodig daar ook gewoon de portemonnee voor zullen trekken. Dus dat is niet een formeel voorbereidingskrediet zoals u zegt, maar de toezegging vanuit het college dat we daar zorgvuldig en goed mee omgaan. Capaciteit voor bouwen: daar zit ook extra capaciteit in. Ja, wethouder Snoek heeft het ook al aangehaald: Haarlem groeit. De bouwaanvragen, die komen naar ons toe, quickscans, visies – we zijn bezig

natuurlijk met zeven ontwikkelvisies. Er is al eentje af, maar er zijn nog veel te gaan. Oostpoort zit er natuurlijk bij. Veel plannen waarmee we aan de slag gaan om juist die bouwambitie te vervullen. En ik hoop dat als we divisies hebben, als we die met elkaar vastgesteld, dat het ook weer leidt tot een versnelling in de bouwproductie. Want dan weet iedereen waar hij aan toe is. Hebben wij ons huiswerk goed gedaan en kunnen wij hopelijk divisies invullen met ook echt concrete bouwplannen. Daarbij hoort natuurlijk ook nog het stuk rond participatie en inspraak. Ik kijk even naar de SP; U heeft daar een motie voor ingediend. Volgens mij, het is meerdere malen vandaag aan de orde gekomen, participatie en inspraak – met Marijn Snoek, die borden plaatsen bij projecten; de heer Botter, die komt met een nota naar u toe. Wat op mijn terrein ligt is natuurlijk de participatie en inspraak bij bouwontwikkeling, bouwprojecten, ruimtelijke ontwikkelingen. Daarin gaan wij ook met elkaar, dat is denk ik de beste manier om dat gesprek daarom met u te voeren. Bij de nieuwe omgevingswet gaan wij in toetsingskader opstellen met elkaar van waaraan moet binnen de nieuwe omgevingswet het participatieproces, inspraak is natuurlijk een formeel traject, maar participatieproces is echt iets wat wij bij de ontwikkelaar laten: onder welke voorwaarden vinden wij het goed? En ik denk dat we dan de discussie met elkaar moeten gaan. Ik zou nu niet genegen zijn om alle 100 ontwikkelprojecten, dat wij dan als gemeente de regie gaan overnemen voor de participatie-inspraak. Ik denk dat we dan nog wel een extra blik fte moeten opentrekken met zijn allen. En het biedt en het kraakt al op een aantal vlakken. Heb ik volgens mij op die manier ook de motie gelijk behandeld.

De voorzitter: Nou, subliem, zeg ik. Mevrouw Van Zetten, Hart voor Haarlem.

Mevrouw Van Zetten: Ja, nog een vraag. In uw portefeuille zit erfgoed: hoe denkt u dan over het joodse erfgoed en kunt u dan een reactie geven op de motie van Hart voor Haarlem? Temeer dat het landelijk beleid is om daar meer aandacht aan te geven. Er is een nieuwe nota erfgoed, en daar word juist opgeroepen om meer aandacht te geven aan joodse erfgoed als waarschuwing, eerlijk gezegd, aan het heden en een boodschap voor de toekomst. Hoe kijkt u daar tegenaan?

Wethouder Roduner: Ja, ik snap wat u bedoelt. U heeft het ook nadrukkelijk gekoppeld aan het pand in de Lange Wijngaardstraat. Nou, zoals wethouder Botter heeft gezegd: daar is een goede discussie gevoerd in de commissie over. Wat willen we met het pand? Is het strategisch, is het niet strategisch? Wat hij wel met elkaar hebben besproken en besloten vandaag is dat wij alvorens tot verkoop overgaan, nadrukkelijk ook een bouwhistorisch onderzoek willen. Een aanvullend bouwhistorisch onderzoek wil laten doen, zodat we goed in kaart krijgen: wat is nou de bouwhistorische waarde van dat pand? En dat we ook dat kunnen meegeven aan de koper van: let op, dit zijn belangrijke elementen waar we ook later, het is tenslotte een gemeentelijk monument, op zullen toetsen, dat die goed bewaard en geconserveerd blijven. Ik denk dat dat een belangrijk ... Dan hebben we in ieder geval de goede informatie meegegeven. En ja, of het wel of geen pand van de gemeente moet blijven, is wel een vrij fundamentele discussie. Maar daar is in de commissie Ontwikkeling natuurlijk al een goede discussie over gevoerd.

De voorzitter: Heel goed. Kunt u dat in uw tweede termijn doen? Want het was eigenlijk ook al tweede termijn. Dus u heeft zo meteen die tweede termijn; ga daar dan nog eventjes aanvullend mee door. Ik zag de heer Van den Raadt, van Trots Haarlem.

De heer Van den Raadt: Ja, voorzitter, een vraag bij het antwoord op 3.31. Een verhelderende vraag, want dan kan ik misschien de motie nog aanpassen op dit fantastische advies wat hierbij staat. Maar er staat: de situatie van statushouders die als vluchteling zijn erkend en waarvoor een wettelijke plicht bestaat. Welke wettelijke plicht wordt daarmee bedoeld?

Wethouder Roduner: Ik ben even op zoek naar welke motie u precies bedoelt.

De heer Van den Raadt: 3.31.

Wethouder Roduner: 3.31. Is dat een motie van mij, is de vraag. Kom ik daar op terug in de tweede termijn.

De voorzitter: De heer Garretsen van de SP.

De heer Garretsen: Ja, zelfde soort vraag, wethouder. U heeft niet gereageerd op de motie van de SP over het terugdringen van flexcontracten. Gaat u daar ook op terugkomen in de tweede termijn?

Wethouder Roduner: Die is voor wethouder Botter.

De voorzitter: Is door de heer Botter reeds beantwoord. Maar hij wil het straks vast nog wel een keertje herhalen. En anders is het altijd op de band terug te zien en te luisteren. Goed, geen vragen meer? Dan, dames en heren, het is 22:55 uur. Er is afgesproken om nu de tweede termijn van de raad te doen. Ik kan mij ook voorstellen dat u nog eventjes met elkaar als fractie ook nog even wilt overleggen met wat drinkbaars erbij van wat u in die tweede termijn nog wil, of dat u nog moties wil intrekken of extra indienen. Laten we afspreken om 23:10 uur hier te komen, bij elkaar weer, en dan verder te gaan met de tweede termijn van de raad. Ik heropen de vergadering. Wij zijn toe aan de tweede termijn van de raad. Diversen van u hebben nog maar zeer beperkt spreektijd, dus dat dwingt dan tot echt concentratie op het hoofdpunt. Maar het kan ook best zijn dat u zegt: ik heb mijn verhaal gewoon gehouden en ik heb helemaal geen behoefte om dat nu in tweede termijn nog eens te gaan herhalen. We gaan het horen. En we hebben donderdag nog de gelegenheid bij de besluitvorming rond de moties om daar met stemverklaringen eventueel ook nog het een en ander aan toe te voegen, als u die behoefte heeft. Ik ga dezelfde volgorde hanteren als net en ik kijk even of u ook daadwerkelijk het woord wil voeren. Als eerste, mevrouw Sterenberg.

Mevrouw Sterenberg: Nou, de VVD heeft te weinig spreektijd dus zal aankomende donderdag inhoudelijk verder gaan.

De voorzitter: Dank u wel. Wellicht zit u nu de toon. De heer Berkhout.

De heer Berkhout: Iets uitgebreider dan dat. Eventjes een korte terugblik: een paar partijen maken zich zorgen over de investeringen en roepen op tot minder uitgaven. Zo vernamen wij de eerste termijn. Zelfs in één oogopslag is dat de zien, complimenten daarvoor. Heel verhelderend. Tegelijkertijd spreken zij ook wel van een verlaging van de hoge vaste lasten en investeringen in parkeergarages of het niet verkopen van grond en vastgoed. Dat vinden wij dan weer lastiger met elkaar te rijmen. Maar, dat zijn niet de keuzes die deze coalitie maakt, dat gaf de wethouder ook aan: wij kiezen ervoor te investeren in de toekomst en ja, daar horen hogere schulden bij. We hoorden een ieder geval dat er in ieder geval één iemand snakt naar een donut straks. En dat is maar goed ook, want die donut staat op ons betreft voor een nieuwe circulaire economie waren allemaal baat bij hebben. Maar dan, en behoren het eigenlijk door het college gezegd worden: we willen heel veel. En misschien moet een motie straks niet meer een dekkingsvoorstel bevatten, maar een: wat doen we niet? Want ambtelijke capaciteit lijkt hier straks bijna schaarser te worden dan budget. Dan voelingsagenda SOR, daar wachten wij met spanning op. Want daar zien wij ook, mijnheer Visser, die stenen eruit en die groen erin-vibe. Ik neem aan, wethouder Sikkema is er niet, maar dat dat busje wat bij haar voor de stoep staat op dit moment elektrisch opgeladen wordt voor de terugweg naar Oldambt. Maar we hebben even niet vernomen als zij ook snelheid wil maken met die laadpalen hier, dus dat horen wij graag nog eens in hun tweede termijn.

Wij zijn blij met de toezegging dat het klooster een broedplaats wordt, of tenminste daar een onderzoek naar komt. En daarnaast hadden wij het nog over het oliemantje tussen cultuur en sociaal, de cultuurmakelaar. We hebben er even niet iets over gehoord, dus dat horen wij graag nog terug. En diversiteitsbeleid en daarmee ook inclusiviteit en nieuwe democratie bespreken we allemaal volgende maand. En daar gaan we dus op dit moment geen moties over steunen. Vast en/of flexibel personeel volgden februari. Ook daar gaan wij nu geen moties over steunen. En dat is het voor nu.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik wou wat zeggen over het aandeel van de ambtenaren met een migratie-achtergrond in het gemeentelijk apparaat. Het college heeft eerst geweigerd daar gegevens over te verstrekken met als argument de algemene wet gelijke behandeling. Nou, dan kom ik in mijn motie met een artikel uit die algemene wet waaruit blijkt dat er wel onderscheid kan worden gemaakt in bepaalde gevallen. En vervolgens beroept het college zich op de verordening van de Europese Unie, in verband met de bescherming van persoonsgegevens. Dan schrik ik even heel hard. Dan denk ik: de Nederlandse wet gelijke behandeling is in strijd met de EU-verordening. Dus ik lees die EU-verordening en daar staat ook weer een bepaling onder overweging 4 van, dat als er strijd is met andere grondrechten, dan kan je wel een uitzondering maken. En dan kun je wel geaggregeerde gegevens over aantallen, over het aandeel, kun je ter beschikking stellen. En nu is de strijd met artikel één van de grondwet, dat is algemene wet gelijke behandeling ...

De voorzitter: U heeft een interruptie en bijna geen spreektijd meer. De heer Berkhout.

De heer Berkhout: Mijnheer Garretsen, u weet dat dit onze gezamenlijke hartenkreet is waar u voor pleit. Dat diversiteitsbeleid binnen de gemeente, zowel van D66 als van ons als van u als ongetwijfeld van meerdere partijen. Laten we daar echt over een maand het gesprek over aangaan in die commissie Bestuur waar dit thuishoort. Iedereen wil een diverse organisatie. En uw strijd nu met het college of het volgens de wet of niet volgens de wet, dat gaat u echt niet helpen op dit moment.

De voorzitter: De heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ik vind het belangrijk om te constateren dat het college met zijn argumentatie ongelijk heeft. Verder wil ik nog een paar dingen zeggen. Ik ben blij met de reacties van de wethouders over onze motie over woonwageneigenaren. Ook over onze motie Op Stoom. En ik heb de wethouder geen reactie horen geven, de wethouder Sociale zaken, over ons verzoek om binnen de afdeling Sociale zaken – hoeft geen extra personeel te kosten – maar een afdelinkje voor OGGZ-cliënten op te richten. En mijn verzoek aan de wethouder is daar donderdag op te reageren.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij naar de Partij van de Arbeid, mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Wees gerust, het is kort. Wij hebben... Die wij nog willen voorleggen. De motie die we met een flink aantal partijen indienen ten aanzien van het spoorboekje naar een klimaatakkoord. We hebben een mooie toezegging gehoord op het eerste punt die in onze motie staat. Maar waar wij nog naar zoeken is hoe de raad zeg maar betrokken wordt. Er is een raadsbrede werkgroep die hiermee bezig is. En wij zouden natuurlijk als raad zelf ook hier op bepaalde momenten stukken terug zien. Daar willen wij graag nog eens over horen. En als dat nu niet kan, dan lijkt het ons sowieso een goede zaak om de motie gewoon aan te laten nemen. Dan is het een steuntje in de rug voor de wethouder. Maar daar horen wij graag nog even iets over.

Een ander punt is: er zijn meerdere moties door verschillende partijen ingediend over groen in de stad. En misschien zijn ze voor u als college niet allemaal even handig om te beantwoorden, omdat het extra vragen oproept. Maar wij zouden toch wel heel graag willen weten, omdat dat pas in wat in het coalitieakkoord staat, daar wordt gezegd: wij moeten heel goed aangeven wat waar, wel en niet kan. En daar hoort ook bij dat zonnegroen door ons heilig is op de plek waar het ligt, en dat over andere groen gesproken kan worden is dit op een of andere manier te compenseren of kan het van functie veranderen? Dus welk groen blijven wij per definitie af? Dat is voor een groot gedeelte de Haarlemmerhout, zou niemand in willen bouwen, en de Groene Zoom. Maar daar zouden winnen allerlei visies rekening mee moeten houden. Als u zegt: dat komt bij de verschillende ontwikkelvisies. Dan zijn wij ook tevreden. Maar kunt u daar wat meer duidelijkheid aangeven, want dan kunnen wij ook gewoon nadenken wat we met al die moties doen. En nog als laatste: ik hoor nu net GroenLinks zeggen van dat diversiteitbeleid beter naar de commissie kan. Maar dan wil ik ook wel heel graag namens de PvdA dat dan ook wordt aangegeven dat het ook echt op de agenda staat. En zo niet, dan gaan wij toch steunen, deze motie. Want er is ook van de minister in sociale zaken in notitie verschenen waar is te lezen hoe om te gaan met deze zaak, wil je in beeld brengen hoe het diversiteitsbeleid in elkaar zit. Dus bij voorkeur de motie niet ontraden, maar als dat anders wordt, dan graag: wanneer behandelen we het in Bestuur?

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk naar Trots Haarlem.

De heer Van den Raadt: Ja, voorzitter, heerst in. Je van de orde. Ik zou graag schriftelijk willen ontvangen waar het staat dat de spreektijd voor de wethouders opgeplust kan worden, maar niet voor de raadsleden. En dan even de tweede termijn: hierbij dien ik de moties in voor de tweede termijn. Die zal ik allemaal niet op lezen; dat kunt u zelf lezen. Wij horen hier vaak zeggen ... Ik hoorde onder anderen Marijn Snoek dat zeggen, de wethouder: een motie kost capaciteit. Ik heb het de heer Roduner ook horen zeggen. Dus dat moeten we dan niet doen. Dat is precies wat ik altijd heb gezegd bij handhaving. Er werd altijd gezegd: ja, handhaving, dan moeten ze dat handhaving. Handhaving dit, handhaving dat. En dan zei ik: wat moeten ze dan niet doen? Want zoveel handhaving hebben we niet. En dan gold dat nooit. Dus bent u nu met mij eens dat wij nu als wij zeggen: moties kosten capaciteit van ambtenaren, dat we dat dan ook voor handhaving voortaan gaan regelen? Dat hoor graag van u. Nou, dank de heer Botter dat u zegt: alles wat in de motie staat bij de nieuwe democratie, dat kunnen wij de definitieve versie invoeren. We hebben geen panden die leeg staan, dus we kunnen mensen van de Waarderpolder niet opvangen. Maar dan denk ik aan de Egelantier. En ik ben ook heel blij te horen dat bij het erfgoed-verhaal maar 4 fte is, en dat de VNG zegt dat je er eigenlijk 20 voor moet hebben. Dit betekent dit dat we nooit meer het argument hebben: de VNG zegt, dus daarom moeten wij als gemeente Haarlem dat doen? Want dat lijkt me ook een fantastisch winstpunt.

De voorzitter: Nou, dat wordt een mooie avond dan. D66, mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Ja, dank u wel. Ook kort even een paar reacties op. Een die wij genoemd hebben. Wethouder Sikkema heeft toegezegd positief ten opzichte van deelname aan de Green Deal autodelen te staan. Ze komt in haar tweede termijn nog terug op de reactie met betrekking tot de bereikbaarheid en de rol van de regio en de provincie daarin. Jeugdzorg, werd door wethouder Botter aangegeven, blijft gewoon eigenlijk een zorg. En wij delen die zorg. Wij zullen dat samen met u heel goed bekijken. Maar we zien ook dat het ook landelijk gewoon echt weer ... Het staat ook echter recent, vandaag nu weer op Nu.nl. Dus dat is een punt van zorg. En dan een verzoek eigenlijk aan de raad. Er waren veel moties. Sommige moties worden naar fractievoorzitters gestuurd, anderen sturen de moties rond naar de commissiewoordvoerders; anderen sturen het weer naar de hele raad, waardoor een ieder geval bij ons af en toe het overzicht wat ontbrak. Ons verzoek

zou zijn: stuur gewoon een motie, als je hem wil delen, stuur hem naar de hele raad. Dan heeft ieder geval iedereen hem gezien. Maar wat de moties betreft zullen wij inhoudelijk op donderdag gaan reageren.

De voorzitter: Dank u wel. OP Haarlem, de heer Smit.

De heer Smit: Mijnheer de burgemeester. Mijnheer Van den Raadt dan het soms wat vierkant zeggen, maar hij slaat wel spijkers op de kop als hij zegt dat hij het vreemd vindt dat het college en minuten bij krijgt en de raad niet. Dat is in het kader van wellicht de kwaliteit van democratie. De motie Waardevol versnipperd groen, daar wil ik toch bij constateren dat wij heel veel tijd kwijt zijn, regelmatig, ambtelijk en in de Raad en commissie als het gaat om het strijden om een stukje groen wild gaat gebeuren. Mag het wel? Had het wel gemogen? Mag het gaan gebeuren? En de bedoeling van deze motie is om waar je even tijd inzet om groen een wegging te geven, om daarna ook zeker te weten: hier mag wel wat mee, daar mag niks mee. Enorme transparantie en minder tijdverlies op het moment dat je aan wel of geen ontwikkeling begint. Dus wou ik toch even met deze motie zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Ja, ik regel de indruk dat u door wilt gaan maar uw spreektijd is op. Ik wil u dit meegeven: de heer Van den Raadt spreekt soms vierkant, maar ik vraag aan u om nu uiterst puntig te zijn. Want u bent door uw tijd heen.

De heer Smit: Dank u wel voor de tijd. Wethouder Snoek, die heeft aangegeven dat hij zou vinden dat ik eigenlijk aan moet geven hoe 35 miljoen te bezuinigen is op het investeringsplan. Ik wilde over nadenken. En net zoals wethouder Meijs over dingen nadent en donderdag antwoordt, zou ik willen bezien hoe en of ik een antwoord donderdag kan geven. Maar ik neem aan dat ik diezelfde ruimte hebt als de wethouder. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Het CDA, mevrouw De Raadt.

Mevrouw De Raadt: Ja, dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ik zie dat ook u zeer puntig moeten zijn. Het moet echt heel kort.

Mevrouw De Raadt: Oh, ik dacht dat ik nog 25 seconden had. Mag ik wel?

De voorzitter: Heel kort. Ik heb bij twee vorige sprekers zij enige ruimte gegeven om iets door te praten, maar u moet het echt heel kort houden.

Mevrouw De Raadt: Goed, ik begin met het positieve nieuws: wij gaan graag in op het voorstel van de burgemeester om binnenkort te spreken over de havengelden integraal. En wij zijn tevreden dat u ook inziet dat het wellicht handig zou zijn om de renovatie van het mindervalidentoilet op de Gravestenenbrug al iets te vervroegen. Maar goed, dat gaan we allemaal integraal bespreken. Voor wat betreft de concrete voorstellen om het aantal banen op te schroeven om aan waren wij niet vreselijk van onder de indruk. Dus ook daar hopen wij binnenkort over te gaan spreken nogmaals. Wel zijn we erg tevreden over de toezegging van de wethouder voor wat betreft het stadspark. We begrijpen dat u ook het enthousiasme daarvoor gevonden heeft, dus helemaal goed. En dan afsluitend: het CDA kijkt erg uit naar het 213A-onderzoek over erfgoed. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De Actiepartij, de heer Hulster.

De heer Hulster: Dank u wel. Ja, we hebben toch een beetje het gevoel dat mevrouw Sikkema met de klimaatdoelstelling onder haar arm er vandoor is gegaan. Het is een beetje jammer dat ze er nu niet is om zich daartegen te verdedigen, maar dat kan ook niet meer. Want zij is er met de klimaatdoelstelling van door. Ik hoop dan ook dat u allemaal het amendement gaat steunen. Want ja, we hadden toch heel serieus elkaar beloofd dat we in 2030 klimaat neutraal zouden zijn. En als we dat nu gewoon zo laten lopen, dan is dat wel heel merkwaardig. Mevrouw Meijs zegt: de wmo gezinsbegeleiding, daar hadden wij onderbenutting. Ik denk dat dan de doelgroep niet goed bereikt is. Daar maak ik me toch grote zorgen om. Het klinkt heel eenvoudig om te zeggen: nou, er was toch geld over dus laten we dat dan maar ergens anders aan uitgeven. Volgens ons is er echt reden genoeg om aan te nemen dat er voldoende gezinnen zijn waar begeleiding nodig zou zijn. En dat we daar dan maar beter ons best voor moeten doen, om die te bereiken. En dan de burgemeester. Nou, ik ben u zeer erkentelijk dat u mij toch nog een keer wilde uitleggen wat een amendement is. Hartstikke bedankt. Dat had ik echt nodig. Ik wil u erop wijzen dat wij een herhaal amendement hebben ingediend omdat het de eerste keer aangenomen maar niet uitgevoerd werd. En pas bij de tweede keer uitgevoerd werd. Dat is precies de reden waarom ik het ook had opgenomen in mijn stukje. En uw optimisme over de uitvoering van de moties en hoe dat dan in samenspel gaat met het college, daar ben ik nog niet heel optimistisch over. Vandaag hebben wij een brief gekregen waarin wordt verteld hoe het nou verder gaat met de mensen in de Waarderpolder. En daarin kunnen wij lezen dat hoewel het nog niet besproken is in de commissie Bestuur, we gewoon met groep twee zijn begonnen. Dus ja, ik vind dat toch nog steeds heel bijzonder, hoe dat gaat. En ik heb toch het gevoel dat hier gewoon powerplay wordt gespeeld en dat wij als raad echt niet serieus worden genomen. Tot zover mijn bijdrage.

De heer Hulster: Dank u wel. De heer Aynan, Jouw Haarlem.

De heer Aynan: Voorzitter, geld dat voor arme kinderen bedoeld is moet gewoon arme kinderen. En niet naar het potje van de gemeente. Valt me tegen van deze sociale coalitie. Toch even terug naar de fietsstuur wordt: het is niet de bedoeling dat je bij de ingang een nummertje krijgt en netjes begeleid wordt naar een rek of wat dan ook. Nee, die stewards, die ordenen de boel daar en die zorgen ervoor dat het ook echt daadwerkelijk ruimte oplevert. Ik zou zeggen: loop een keer met mij mee, alstublieft. Die buurtstallingen. Fiets parkeren is een topprioriteit, heb ik net al gezegd, voor deze coalitie. Miljoenen worden er voor uitgetrokken. Er wordt zelfs gesproken over een deltaplan. En als het er echt op aankomt, dan zetten we die stallingen gewoon op de markt en mag er gevraagd worden wat ze willen. Datzelfde gebeurt blijkbaar dus ook bij die ontwikkellocaties. Want ik lees: de ontwikkelende partijen beslissen uiteindelijk zelf op welke manier woningen worden gebouwd. Voorzitter, op deze manier kunnen we toch helemaal niks doen aan die woningnood? Dan kunnen we er net zo goed mee ophouden.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wist dat u ging afronden. We gaan naar Hart voor Haarlem.

De heer Aynan: Ik had nog echt een vraagje. Heel kort, voorzitter. Want ik had verwacht dat mevrouw Sikkema zou reageren op het verzoek van de heer Warmerdam voor die gedenkboom voor de Eerste Wereldoorlog. Daar heeft het niet over gehad. En aangezien het heel urgent is, voor 11 november, zou ik willen dat ze daar in haar tweede termijn op reageert.

De voorzitter: Nou goed. Mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Hart voor Haarlem had een motie op tijd ingediend omdat wij prijs stelden op een reactie van het college. En dat was natuurlijk de motie: geef Haarlem haar joodse geschiedenis terug. Ik moet zeggen dat ik wel een beetje teleurgesteld ben in het antwoord. Het concentreert zich nu alleen op het pand

van de Lange Wijngaardstraat, terwijl het iets breder is. Wij hebben ook gevraagd: mijn idee zou zijn een werkgroep en eventueel ambtelijke bijstand ... Ik heb daar geen reactie op gekregen maar misschien kunt u daar donderdag dan nog op reageren. Kijk, een nieuw bouwkundig onderzoek, dat is natuurlijk altijd wel waard. Blijkt ook 16e-eeuwse kelder onder te zitten. Er is al veel historisch onderzoek naar gedaan. Maar blijkbaar is dat niet genoeg of de stukken zijn verdwenen. Zou zomaar kunnen. Ik wil nog wel een opmerking maken: als ik hoor dat het argument is dat er in de commissie Ontwikkeling al een goede discussie is gevoerd over dit pand aan de Lange Wijngaardstraat. Dat is een discussie geweest over een kraker die er in zat, al meer dan 40 jaar en dan nooit wat voor had betaald. Naar aanleiding van die discussie ben ik naar het archief gegaan om te kijken: wat is nou eigenlijk de geschiedenis van het gebouw? Want we hadden geen idee. En daarom ben ik natuurlijk eigenlijk zo geschrokken, dat ik dacht: hoe gaan wij met ons erfgoed om, en dan nota bene nog met ons Joods erfgoed. Terwijl we wel allemaal een krans gaan leggen op 4 mei. Dus ik denk: er is natuurlijk wel wat meer dan een goede discussie over een kraakpand. En ik hoop toch dat het alsnog de aandacht krijgt van dit college. En ik heb ook al gezegd: als u met een beter voorstel komt, of zegt van doe een werkgroep en die ambtelijke bijstand, nou, die krijgt u niet. Maar dan is het gewoon helder. Dan gaan mensen, want we willen ook nieuwe democratie; we willen mensen betrekken. Dan gaan de mensen zelf wel iets doen. Maar ik vind dat we van het college wel een redelijk duidelijk antwoord op zou iets kunnen verwachten. Ik had nog twee moties, die heb ik vandaag ingediend en ik ga ervan uit ... Gaat ook de bedrijfsvoering Spaarnelanden, dat Hart voor Haarlem daar donderdag in antwoord op krijgen.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de heer Visser, ChristenUnie.

De heer Visser: Dank u wel, voorzitter. Wie kent nog het tv-programma De Uitdaging? Dit was een programma in de jaren 90 waar onder leiding van Angela Groothuizen met veel inzet van bedrijven en burgers, projecten voor goede doelen die normaal weken of maanden duren in een dag of twee belangeloos werden gerealiseerd. Die mentaliteit zou ik graag ook bij het college zien. Of het nu gaat om Steenbreek, om nieuwe buslijnen, om een mini-milieuplein, of om het P&R-terrein bij Spaarnwoude. Vier voorstellen, die kunnen zonder veel geld, zonder veel ambtelijke monitoren en zonder het schrijven van dikke visies. Het is een kwestie van gewoon samen doen. We kunnen dit donderdag regelen bij de stemmingen over de moties. En die mentaliteit van de uitdaging vraagt de ChristenUnie ook bij de woningbouw. We moeten meer en sneller bouwen. Er zijn al technieken waarmee permanente woningen in een week of zelfs een dag kunnen worden gebouwd. Natuurlijk vraagt dat wel wat visievorming, maar laten we echt ervoor gaan om snel meer woningen in Haarlem te bouwen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer. En dan tenslotte Liberaal Haarlem, mevrouw Otten.

Mevrouw Otten: Voorzitter, ik maak geen gebruik van de tweede termijn vanavond.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben wij deze tweede termijn als raad heel erg vlot afgewerkt. College heeft nog wat stof tot overdenken. Er komen nog reacties op moties die na vrijdag zijn ingediend. En wij kunnen daarna donderdag de discussie fris hervatten en overgaan tot besluitvorming. Ik wens u nog een hele goede avond en ik sluit de vergadering.